

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

1895–1995

Az Erdélyi Református Theologiai Fakultás jubileuma

Molnár Albert
(1849–1901)

marosvásárhelyi lelkipásztor, az Erdélyi Református Egyházkerület
Theologiai Fakultásának első homiletikatanára, minta egyházi szónok

1995. Pünkösd hava

VI. évf. 6. sz.

Tartalom

Atyáink bizonyágtétele

Molnár Albert: Az én országom nem e világból való. János 18,36 263

Pünkösdi prédikációk

Balogh Béla: Mire tanít a Vigasztaló. János 14,26	266
Bustya Dezső: Szentlélek világossága. Máté 5,14–16.....	268
Geréb Zsolt: A Vigasztaló. János 14,23–27	271
Jánossy László: A pünkösdi története. Apostolok cselekedetei 2,1–13	274
Jánossy László: Pünkösdi láncszemek. Róma 8,12–17	277
László Dezső: Jézus Krisztus ma Szentlélek által van velünk. János 14,16.17a.26	279
Lészai Lehel: A Szentlélek elnyerése. 4Mózes 11,24–29.....	283
Nagy István: Szentlélek megszeméltetése. Efézus 4,30.....	286
Péterfy László: Vegyetek Szentleket. Apostolok cselekedetei 19,1–2	288
Ravasz László: Újjászületés. Apostolok cselekedetei 2,1–4.....	290

Szenháromság vasárnapra

Balogh Béla: Atya, Fiú, Szentlélek által. Galata 6,7–8	293
Molnár Albert: Szenháromság. Máté 28,18–20	296

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán: Amikor megszűnt a manna. Józsué 5,10–12	299
Walter Lüthi: A második vigasztaló. János 14,15–25.....	302
Walter Lüthi: A Fiú testamentuma. János 14,26–31	305
Nagy András: Íme az én szolgám. Ézsaiás 42,1–3.....	308

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Sógor Sándor: Gyönyörködjél az Úrban. Zsoltárok 37,3–6.....	312
---	-----

Temetési beszédek

Balogh Béla: Isten megváltása. Zsoltárok 49,16	313
Péter Zoltán: Tetszése szerint üdvözít. Dániel 4,31–32	314
Paul Schempp: Temetési beszéd. Ézsaiás 9,1.....	315

Versek

Fazakas László: Psalmus Transilvanicus

1. zsoltár	318
2. zsoltár	318
Ének. Dávid zsoltára. Bujdosó.....	318
Karácsonyi imádság.....	319
Hitvallás	320

Atyáink bizonyágtétele

Molnár Albert

Az én országom nem e világból való

(A kolozsvári ref. theol. fakultás felavatásakor)

Alapige: János 18,36

„Az én országom nem e világból való.” Idvezítőnk e szavai meglepők. Itt, e földön, szülői háza, tanítványai, népe. E világból a gyermekek, kiket megáld; a megtérők, kiknek üdvöt ad; a szenvedők, kiket megvigasztal; a betániai jó barát, kit megsirat; a nő, ki könnyhullatásával áztatja s hajával törli lábait; a nő, ki áhítattal hallgatja beszédét... Itt, e földön az ő szent hivatása; itt alapítja meg Istennek országát. Ezért a világért munkál, töviskoronát hord, meghal. Ennek a földnek porába hull verejtéke, könnye, vére. Ennek a földnek levegőjébe vegyül hangja, evangéliuma, sóhaja. S íme, Jézus mégis ezt a kijelentést teszi: „Az én országom nem e világból való...” Igaz, fölöttünk világok egész serege, körülöttünk mindenfelől egy-egy végtelenség. Ah, mégis egy arasznyi hely, hová verejtékem, talán könnyem hullott; a hely, hol családi hajlékom épült; meddig hazám határa terjed: inkább betölti szívemet, mint egy végtelen tér, egy végtelen űr...

„Az én országom nem e világból való.” S most mintha egy sejtelmes, titokzatos, földöntúli fényben úszó távlat nyílnék meg szemeim előtt... Nem, nem hagyhatom el e földet, mert Jézus országa nem a végtelenségben úszó fényes felhő, de föld, termő föld.

Feltüntetem Jézus országának: I. Lényegét; II. Gyakorlati jelentőségét; III. S e nagy alkotásban, ez új intézetben is megvalósulását.

I.

„Az én országom nem e világból való.” Valóban. Megaláztatása e világból; felséges túlelmedése a megaláztatásokon nem e világból való. Háborúságai e világból; e háborúságok közepette is csodás ereje, nyugalma nem a világból való. Bocsánata, szelidsége, engedelmissége, egy kétségbeejtő világ közepette is felséges reményei, győzelmes hite, mind-mind: egy más világ. Arcán a por, szent homlokán a vér e világból; tekintetének mindezt besugárzó fényessége nem e világból volt. Ah, melyik világból hát? Ez a világ ott volt benn, szívében. Egy benső világ ez. Benső világ! Már a természetnek megvan a maga benső világa. Itt a megszámlálhatlan tünemény: külső; az őserő, a megmászhatatlan törvény, az örök terv: a természet benső világa. Események változatos sora: külső; az egyének és népek vágya, szenvedélye, célja és a pillanatban és az évezredekben egyaránt jelenvaló gondviselés: ez a történelem benső világa. A szív örök szüksége, a lélek örök vonzalma a végtelenhez, az élő hit, az élő szeretet, a megszentelődés, az újjászületés, a kegyelem: ez a vallás benső világa. A bérc, a róna: külső; a szépség, a fenség, az áhítat, melyet ott érzek, az emlék, a remény, a hűség, mely hozzájuk csatol: benső. Hivatásunk, pályánk: külső; lelkesedésünk a hivatásért: benső. A ránk bízott munka: külső; lelkünknek gyönyöre a munkában: benső...

Jézus országa: szívének benső világából való. És egy magasabb világból. A magasság jelenti a föld fölébe emelkedést. A zsoltár szerint (93.) a magasságban lakozik az Úr, s az evangéliomban dicsőség zeng a magasságban Istennek. A magasból jön a világosság, az áldás. Magasnak mondom a gondolatot, a tettet, a lelkesedést, a célt: magasnak mindazt, amiben — ihlet van. Jézus munkája: az emberiség megváltása; célja: Istennek országa. Szentsége, hűsége, önfeláldozása, egész országa egy magasabb világból való. És egy örökkévaló világból. Örökkévaló! Ez nem csak a kimeríthetetlen idő, de a kimeríthetetlen eszme. Örök az igazság, melyről bizonyágot tett; örök a szeretet, mit törvényül adott; örök a fejlődés, mit az övéi elébe tűző.

legyetek tökéletesek! Örök a hit, a gondviselés, örök az Isten, kivel egynek érezte magát... Íme, Jézus országa egy benső, egy magasabb, egy örökkévaló világ! Ennek a világnak neve emberi ajkon: *eszményiség*. Eszményiség! Jézus országának lényege ez.

II.

És gyakorlati jelentősége? Az új ég, az új föld; az új szív, az új élet. Mert ez a szent ország nem e világból van, de e világban. Mint a csillagok, nem az éjszakából, de az éjszakában. Mint a napsugár, nem a földből, de mégis általa; a földön az erdők koronája, mezők koszorúja, a hullámzó kalásztenger, a forrás csillogása, folyamok futása, szóval: az élet, az áldás. Az az eszményi világ az ő vonzókörében tartja ezt a világot. Lelkem átfutja a múltat, jelent, s áhítattal látom, hogy Jézus ez igéiben az emberiség életének egy örök törvénye van kijelentve.

„Az én országom nem e világból való.” Ezt érzi a tudós. E világban annyi a homály, a tévedés. Más, más világ kell neki, hol megfejtve a rejtélyek, megoldva a problémák. Ez eszményi világból való az ő vágya, szenvedélye, célja, midőn pihenés nélkül új és új igazságokat keres, talál. „Az én országom nem e világból való.” Ezt érzi a nagylelkű áldozó. E világban még oly sok az anyagi s erkölcsi nyomor. Ah, lelke egy más világon csüng. Egy boldogabb világon! Ezért a boldogabb eszményi világért tesz, segít, áldoz. „Az én országom nem e világból való.” Ezt érzi az államférfi. Ezért hoz új és új törvényeket. S e törvényekben ott vannak a jelen tudása, erkölcsje, nem csak, de aspirációi, sőt ideáljai. Új és új intézményeket emel, ápol, s szemei előtt nem csak a szűkös ma, de a végtelenség, népének jövődjé, örökkévalósága lebeg. Bizony, nem e világból valók: legnagyobb reményeink, legfényesebb álmaink, lelkesedésünk, megújuló erőink. Munkálunk, küszködünk, alkotunk egy még jelen nem lévő, egy még csak sóvárgott eljövendő világért. Jőnek, jőnek a nemzedékek, s mindenik szemeiből látom kisugározni: a mi országunk nem e világból való. A mi világunk tovább, fénylőbb, tökéletesebb, oda törekszünk, azért lelkesedünk, alkotunk, ott van a mi szívünk. Ezért az eszményi világért lobognak a próféta-lelkek, küzdenek s lesznek hősoikké, vértanúkká a reformátorok.

...És egy férfiú, éppen az a férfiú, kinek az anyaszentegyházért, nemzetért aggódó és szebb jövő után sóvárgó lelke egy új, szent intézményt tervel, megvalósít, fölemel, nem méltán veheti-e ajkaira a jézusi ígét: „az én országom nem e világból való”. Ah, valóban az ő országa a látnokok, a reformátorok világából való. Lelkében évek során át egy el nem homályosuló, egy nagy cél, szívében ki nem alvó szent tűz, tetteiben apostoli erő és homlokán, a jelenések könyvével szólva (22.), homlokán Istennek neve. „Az én országom nem e világból való”, s látom az eszményiség nyomán az emberiség vezéralakjait, jóltevőit, géniuszeit, látom a haladást, fejlődést, az élet átdicsőülését, alkotások, intézmények sorát, s mindezekben felismerem Jézus országát. Jézus országát, mely lényegében: *eszményiség*, gyakorlati jelentőségében: *reform*. „Az én országom nem e világból való.” Íme, a reform Jézusnak ajkain; íme, a reform mint isteni kijelentés.

III.

Ideál és reform: Jézus országa öltött itt testet, ez új alkotásban is. Emelve ez a vallástudománynak: Vallás! Az emberi kultúra kezdete és koronája. Vallás! Ott van az mindenütt. Festészetben, építészetben: felséges stíl; a zenében: melódia; költészetben: a legmagasabb líra; a bölcsészetben: világnézet; a történelemben: epocha; a társadalomban: erkölcs; az államban: talpkő. És szívében? Ah, szívében: béke, vigasz, szeretet, boldogság, erő! És a vallás nem csak pusztá hit, de tett. A vallás nem csak önmagunkba szállás, de kilépés a világba, beavatkozás az életfolyásba. Eszményiség és élet. Íme, emelve ez az eszménynek és az életnek. És a vallásról van egy tudomány: a vallástudomány, melynek kiindulási pontja: a tudomány kiindulási pontja; módszere: a tudomány módszere; célja: a tudomány célja. Emelve ez intézet a vallástudománynak, éspedig kapcsolatban e hazarész egyetemével. Jelölül annak, hogy a valódi tudomány és a valódi vallás egymással harcot nem folytatnak. Mert az örök

igazságok között örök béke van. Emelve ez intézet a református papképzésnek. Mint fog kiszállni innen nemzedékek végtelen sora, s viszi népünknek a felvilágosodást, erkölcsöt, jólétet. Népfelvilágosodás, néperkölc, népjólét: mindmegannyi ideál. Emelve ez intézet az egész nemzetnek. A nemzetnek, melynek énekel a költő; melyért aggódik, tervel az államférfi; a nemzetnek, melyért meghal a hős; mind az egész nemzetnek emelve itt ez intézet is. Felséges hivatásában, mint egy királynő. De nemcsak koronája van, van szíve is. Nemcsak királynő, anya is. „Alma mater.” És emelve a protestantizmusnak, mely maga is örök eszményiség és örök reform. Emelve a protestantizmus jövendőjének. Mi eszményibb, mint a jövendő? Próféták reménye, nagy lelkek menedéke, szent ügyek diadala. És a jövendő egyszersmind reális. A jelennek nem csak álma, de törvényes gyümölcse. Emelve a protestantizmus múltjának is. Kegyeletül. Mert akkor tiszteljük az őseket, ha ügyüket diadalra visszük. Az ősek halhatatlansága nem csak pusztá nevük, de élő, működő szellemük. Az élet új és új medret ás magának, s az ősek szelleme nem a száraz meder, de az élő vizek fölött lebeg. Tartozunk az őseknek azzal, hogy megértsük mindig az idők jeleit s egykori zászlójukat a megváltozott időkben is győzelemre emeljük. Imhol az ő szent ügyüknek fölemelt zászlója! Ah, azt a zászlót lengik ők körül, szellemkarjaikkal ezt ölelik át, szellemajkaikkal ezt érintik. Ím ez intézet mint reform, mint ideál. Bizony, Jézus országának egy megvalósulása ez.

Megállunk előtted, Istenünk, örvendve, lelkesedve, győzedelmesen. De alázatosan is. Mert nem az az alázatosság, hogy csak borongjunk, csüggedten roskadozzunk. Az az igazi alázatosság, ha meglátjuk itt az élet fényét vagy becsét, alkotásait, győzelmeit, ha reménnyel nézünk a jövőbe s a diadal hitével harcolunk, mély, hálás szívvel vallást tévén: Istenünk, Atyánk, mindez a te erőd, a te segedelmed, a te kegyelmed. Ámen.

Pünkösdi prédikációk

Balogh Béla

Mire tanít a Vigasztaló?

Alapige: János 14,26

Bibliaviasítás: Apostolok cselekedetei 2,1-14

Pünkösöd napjáról el lehetne mondani azt, hogy miért ünnepelte Isten választott népe; miért lett fontos az Úr Jézus Krisztus mennybemenetelét követő ünnep, és hogy miért ünnepli a keresztyén anyaszentegyház mind a mai napig a születés és a feltámadás napjához hasonlóan. Háromnapos ünneplésünk nyilván ajándékoz erre alkalmat, hiszen több igehirdetés fog elhangzani. 1995 pünkösdjének első istentiszteletén hallgassunk először arra, amivel az Apostolok cselekedeteiről írt könyv az első pünkösödöt jellemezte: „És mikor a pünkösöd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt valának.”

A tanítványok várták pünkösöd napjának eljövetelét. Nem úgy, mint más években. Várakozásukat nem a szokásos ünnepi készülődés jellemezte. Nem pusztán az egyhangú hétköznapi felváltó mozgalmasság ünnep látványos külsőségeire gondoltak. Nem csak a ritkán látott rokonokkal, ismerősökkel való találkozás reménye vilányozta fel őket. Még csak nem is a hálaadó istentisztelet lelki áldásaira készültek áhítattal — jóllehet mindez benne volt várakozásukban. Az egy akarattal együtt levő, várakozó tanítványokat egy nagy ígéret tartotta feszült készenlétben. Arra vártak, hogy Uruk — amint mondotta — „nem sok nap múlva” (ApCsel 1,5) elküldi számukra „ama Vigasztalót”. Jövele nemcsak pünkösdi ünneplésüket szenteli majd meg, hanem egész életüket mássá teszi: megajándékozta őket a keresztyén élet igazi értelmével és céljával.

I.

„Ama vigasztaló pedig a Szentlélek.” A Szentháromság egy örök igaz Isten harmadik személye. A mindenütt jelenvaló, de földi szemünkkel nem látható teremtő és gondviselő mennyei Atya szent Fiában, az Úr Jézus Krisztusban érkezett emberközébe. A hozzá közel állók, elsősorban tanítványai életében azóta volt igazi öröm és békesség, amióta őt megismerték. Mustármagnál is kisebb hitük keserves próbatétele volt, hogy nagypénteken „elveszítették”. A feltámadás után visszanyerve Mesterüket, még fájdalmasabb látniok, hogy Uruk véglegesen a mennybe távozik. Elkeseredett szívüknek azért van Vigasztalóra szüksége, mert ezt a „Jézus nélküli” életet másként nem tudnák elviselni.

Az Úr Jézus mennybemenetele után Isten más módon lesz jelen a földön. Láthatatlan, de biztosan érezhető módon. Vajon miből lehet majd megérezni jelenlétét? Először is abból, hogy a félők és az elkeseredettek vigasztalást nyernek. Rettégés helyett bizonyosságban fognak járni. Ugyanolyan biztosan fognak mozogni, mint ha az Úr Jézus fogná a kezüket. Az a Jézus, aki előtt már nincs ismeretlen, járatlan, kipróbálatlan út, aki előtt nincs legyőzhetlen és legyőzhetetlen akadály. Nem áll mellettük test szerint. Nem fizikailag érzik kézszorításnak melegét. De a melegség átjárja őket belülről, mert Krisztus nem mellettük, hanem bennük van. „Ama Vigasztalót” Krisztus nevében, Krisztus helytartójaként, Krisztus helyett küldi az Atya.

Mennyei Atyánk nem akármilyen helyetttest küld szent Fia nevében. Nem olyan megbízottat, aki csupán egyszeri küldetését hajt végre. Ilyen értelemben bármelyikünk lehetne Isten megbízottja. Gondoljunk csak arra, hogy a bűnbocsánat evangéliumát hirdető lelkipásztor — aki maga is bocsánatra szoruló bűnös ember — Isten nevében szól! Tanítványaitól búcsúzó, búcsúbeszédében pedig a Vigasztaló elküldését ígérő Uruk világosan megmondja, hogy Szentlélek „az Atyától származik” (Jn 15,26).

II.

A pünkösöd napján „egy akarattal együtt levő” tanítványok arra várnak, hogy a biztonságot nyújtó, Jézust helyettesítő, az Atyától származó Vigasztaló megérkezzék az életükbe. Nélküle félszeg tehetetlenségben telnek napjaik. Annyit tudnak, hogy a régi életet nem lehet folytatni. Nem kezdenek előlről a Genezárét-tavi halászást; a vámszedőasztalhoz sem vezet visszaút. A múlt felszámolódott, de a jövő még nem kezdődött el. Volt egy kétségbeesett kísérlet az elhagyott mesterséghez való visszatérésre (Jn 21), de a Jézus nélkül végzett egész éjszakai halászatuk eredménytelensége meggyőzhette őket arról, hogy egészen mást kell tenniük. De nem tudják még pontosan sem azt, hogy mit, sem azt: hogyan. A tanítványok ott állnak, nem az iskolának, hanem az életnek nagy vizsgája előtt: végzetes tudatlanságban, teljes készületlenségben.

Úgy vannak a tanítványok, mint mi. Kínlódtunk negyven-ötven évig a magunk halászhálója vagy vámszedőasztala mellett, aztán egyszer csak felvillant előttünk egy másfajta, értelmesebb, emberibb lét lehetősége, de még négy év után sem tanultuk meg a lehetőséggel való élest. Harcolni ma sem merünk azért, ami nekünk jár, hanem a barátok könyöradományára és az ellenség könyörületére építünk. Akiktől joggal vártunk volna segítséget, elkeserítő módon mutatták meg éretlenségüket, döntésképtelenségüket, amikor a felelős szabadság helyett ismét a kiszolgáltatottságnak szavaztak bizalmat.

Úgy vannak a tanítványok, mint mi. Halljuk gyermekkorunktól Krisztus hívogatását, és mégis mindig másoktól várjuk, hogy elinduljanak a hívó szóra. Énekeljük, szeretjük is ősi zsoltárainkat, emlékezünk a hitvallás mondataira, s olykor-olykor — ha másról van szó — pontosan tudjuk idézni Isten törvényét is. Csak éppen azt nem tudjuk, hogy ami másnak ítélet, nekünk is az; ami másnak öröm és vigasz, az nekünk is erőt ajándékoz. Lehetünk bölcsék és tapasztaltak, de mégis tanácstalanul állunk meg életünk legfontosabb kérdései előtt. Tanulhattunk akármennyit az életben: az iskolában vagy a templomban, a legfontosabbra senki más meg nem taníthat minket, csak ama Vigasztaló, Isten Szentlelke.

Tanácstalanságukban arra várnak a tanítványok, hogy megtanítsa őket a Lélek mindenre, amit tudniok kell. Pétert arra, hogy megtanulhassa: bátorság és vakmerőség nem ugyanaz; a tagadásáért bocsánatban részesült hitvallónak bölcsnek, kiegyensúlyozottnak kell lennie. Tamás arra vár, hogy látás és tapintás nélkül is tapasztaló hite biztos bizonyágtételre indíthassa. Jakab és János, Zebedeus fiai új viselkedési módot kell hogy megtanuljanak. Nem kérhetnek többé bosszúálló villámlást a mennyből, csak szeretetet és békességet az egész világra.

Mindenre megtanít „ama Vigasztaló”. Nemcsak arra, hogy mit tett, hogy mit tesz értünk szüntelen szerető Istenünk, hanem arra is, hogy jótéteményeiért hálából egész életünket őneki kell szentelnünk. Megtanít ismernünk és teljes szívünkkel szeretnünk őt. Megtanít arra, hogy ezt a szeretetet földi életünk során felebarátaink iránti szeretetünkkel tanúsíthatjuk igazán, Anyászentegyházunkért, népünkért. Felelősen dönteni mindenben, mert döntésünk eredménye nemcsak saját szórakozásunkat, esetleg kárörömünket szolgálja, hanem akkor is hatása van mások életére, ha ezzel nem számolunk előre.

III.

Isten Lelke úgy tanítja meg mindenre a tanítványokat, hogy „eszükbe juttatja mindazokat, amiket Jézus mondott nekik”.

Miért van erre szükség? Talán valamiféle emlékezetkiesésben szenvednek a tanítványok? Súlyos baleset szokott előidézni ehhez hasonló tünetet. Vagy nagy lelki megrázkódtatás? Ilyen élmény lehet életükben az Úr mennybemenetele?

Az a tény, hogy az evangéliumok pontosan és részletesen örökítették meg számunkra az Úr Jézus szavait, arra mutat, hogy a Szentlélek pünkösödkor kitöltött ereje

valóban eszükbe juttatott mindent a tanítványoknak. De addig a feledés homályában, a tudat alatt pihent volna minden?

Egy iskolai kísérlet könnyen megérteti velünk, miért szorultak rá Krisztus tanítványai emlékezetük felfrissítésére. Az igyekvő, szorgalmas tanuló mértánórán pontosan el tudja mondani, hogy ha két párhuzamos síkban bármilyen irányban húzunk egy-egy egyenest, azok nem fognak találkozni. Ha viszont az erre vonatkozó kérdést vallásórán teszem fel, mert azt szeretném szemléltetni, hogy ilyen párhuzamos, összetéveszthetetlen két csík a természettudomány és a theologia a világ teremtésének a magyarázatában — akkor egyszerűen nem jut eszébe a helyes válasz. Nem ilyen kérdésre készült. Nem érti az összefüggéseket. Petőfinek a Kárpátokat az Alfölddel szembeállító verse eszébe jut magyarázón, de a földrajztanár hiába próbálná vele felidézteni.

A tanítványok emlékeznek sok példázatot szövegére. Azt azonban már rég elfeledték, hogy mit példázott Mesterük, amikor elmondta ezeket. Gyermekkoromból világosan emlékszem a szülővárosom vártemplomában bemutatkozó szolgálatát végző új lelkipásztor igehirdetéséből egy nagyon szép szemléltető történetre. Hogy mit szemléltetett vele, azt csak akkor értettem meg, amikor magam is tanulni kezdtem prédikálni az evangéliumot. A Szentlélek Úristen tanítványok „eszébe juttató” ajándéka rendteremtő erő lesz elméjünkben, ismereteik között. Megvilágítja az addig homályban maradt összefüggéseket. Egy irányba: Isten országa felé tereli a szétszórta figyelmet, a tétova tekinteteket.

A „mindenre megtanítás” és „mindent eszükbe juttatás” határozottan gyakorlati céllal történik. Az első tanítványok életében is, a mi életünkben is. Amit megtanultunk és újratanultunk, azt alkalmaznunk kell arra, hogy életünket jobbra tegyük. Mássá. Istennek tetszővé. Hasznossá szeretteink, népünk, a világ számára. Hogy ez az élet ne tehetetlen kesergés, másra hagyatkozó tétlenség, hanem kezdeményezésre állandóan kész, a megoldások ötleteiben gazdag, a szembenálló érdekek kíméletlen harcában Isten mindent javunkra rendező akaratát idejében felismerő élet legyen.

Ez az élet Isten Lelkének benne munkálkodó erejétől válik tanító beszéddel és példamutató cselekedetekkel bizonyosságot tevő életté. Lehetetlen, hogy ne adjuk tovább Isten szeretetében megtalált örömünket. Lehetetlen, hogy ne vigasztaljuk elegettségünkben és elhagyatottságunkban azokat, akik még nem látták meg, amit mi naponta látunk: a gondviselés csodáit. Lehetetlen, hogy a jó tanácsot megtagadjuk atól, akivel földi sorsunk elválaszthatatlanul összeköt.

Lehetetlen — mondom —, ha Isten Szentlelke munkálkodik bennem. Mert akaratoskodó macacsságomat megtöri, s ha kell, azzal kezdi mindenre megtanító munkáját, hogy engedelmességre tanít meg.

Amikor Isten Szentlelke mindannyiunkat mindenre megtanít, amikor Isten Szentlelke mindannyiunknak mindent eszünkbe juttat, akkor egészen meg fog változni az életünk. Mikor fog vajon eljönni közénk ez a csoda?

Akkor, amikor — ugyanúgy, mint az első tanítványok — mi is várni fogjuk imádságos kitarással, egy akarattal, hogy a Lélek ereje reánk is alászálljon. Ámen.

Bustya Dezső

Szentlélek világossága

Alapige: Máté 5,14-16

Bibliaolvasás: Ezékiel 37,1-14

Pünkösdi ünneplésünk Istennek két drága ajándékára emlékeztet: Szentlélek kitöltésére és a keresztyén egyház megalakulására. Mindkettő olyan esemény, melyhez nekem és nekünk személy szerint közünk van. Szentlélek nemcsak egykor, nemcsak régen töltetett ki a tanítványok kicsiny csoportjára, hanem kitöltetik az Úr

kegyelméből ma is. Anyaszentegyházat pedig azért alapított Isten, hogy abban élő tagokként benne legyünk mi is. Erről a kettős ajándékról beszél mai alapigénk, amikor a Szentlélekkel teljes keresztyén életét az égő, világító gyertyaszálhoz, a Szentlélek által munkálkodó anyaszentegyházat pedig hegyen épített városhoz hasonlítja.

I.

Modern neonfényes világunk a gyertya használatát már mindenütt a múlt emlékei közé sorolja. Ám a fény erősségét még ma is gyertyafénnyel mérik. Nem ment tehát feledésbe a gyertya fogalma. Ez az ősi világítóeszköz jelkép is: míg önmagát megemészítve látszólag megsemmisül, másoknak szolgálatot tesz, hiszen világosságot áraszt. Ezen túlmenően, a meggyújtott, égő gyertya a Szentlélekkel teljes keresztyén élet képe. Hangsúlyozzuk: nem maga a gyertya, hanem a meggyújtott, az égő gyertya a keresztyén élet képe. A gyertyát ugyanis azért készítik, hogy világítson. Kétféleképpen nem lehet annak hasznát venni. Hasztalanul heverhet évekig egy raktárban, egy fiók mélyén, hasznossá csak akkor lesz, ha előveszik és meggyújtják. De akkor is hasznavehetetlen, nem tölti be rendeltetését, ha meggyújtották ugyan, de valamivel eltakarták világosságát. Eltakarva nem ad világosságot, sőt égése a levegőhiány miatt tökéletlen, inkább csak füstölög. A gyertya nemcsak égés által semmisülhet meg. Ha kitesszük a napra, elolvad. De csak meggyújtva, égve, megsemmisülve képvisel értéket.

Jézus Krisztus azt mondja el nekünk ezzel a képpel, hogy az ő követőinek is csak így lesz értékessé az életük. Az emberi élet csak akkor érték, ha már lángra gyújtotta Isten Szentlelke. Szentlélek tüze teszi a tanítványok életét olyaná, hogy az megfeleljen Mesterük rendelkezésének. Elégni, elhamvadni másképpen is lehet. Amíg földi tüzek lángja lobban fel bennünk, ez a tűz másokat emészt meg. Gondoljunk a tisztátalan vágyak, kívánságok emésztő tüzéire. Azonban Isten Lelkétől lángra kapva úgy égünk el, ahogy Krisztus példát adott: magunkat megemészítve, másoknak szolgálva.

Zákeusban egy életen át a pénzimádat tüze égett, és fölperzselte maga körül mindent. Amikor Jézussal találkozott, ez a tűz kialudt, de felgyúlt benne egy másik, égi eredetű láng. Ettől kezdve azért égett, hogy mások nyomorúságát enyhítse, saját gonoszságát jóvátegye. Égett a testi vágyak tüze abban az asszonyban, akiben hét ördög is szította azt. Ám az Úr Jézus megszabadította Isten e teremtményét, és az Úr szolgálóleánya lett belőle, akiben a szeretet szelíd, melegítő tüze égett azután. Jakabban és Jánosban, a „Mennydörgés fiai”-ban a gyűlölet és türelmetlenség tüze égett; ezt kellett meggyőznie bennük Jézusnak, hogy az egyikből vértanú, a másikkól a szeretet apostola legyen.

Bennünk is magasra csapnak a földi eredetű tüzek mindent megemésztő lángjai. Hamu és perje, kiégett szív marad utána csupán. Ezért kell mindenkor Szentlélekért imádkoznunk. Ahogy amaz első pünkösdkor tűz képében töltetett ki a tanítványokra, úgy hozzánk is ebben a lángban jó el Isten Szentlelke, hogy lángra lobbantsa s a világ világosságává tegyen minket. Azokká, amiké rendelt bennünket az Úr.

A vékával letakart gyertya azonban nem lehet az. A gyermek is tudja, hogy az égéshez levegő szükséges. Lehet a lángot véka alá rejteni, elszigetelni, elkülöníteni, csakhogy akkor elalszik. Vékával leborítva meddig éghet egy gyertya? Talán pár percig, aztán egy utolsó lobbanással kialszik. Ilyen az elzárkózó gyülekezet és a szűkkeblű keresztyén ember. Embertársaink szép és nagy közössége az a légkör, amelyben a keresztyén élet valóban ég: tüzel, világít, melegít. Mégpedig a gyertyatartóban, azaz Istentől rendelt hivatásunk helyén. A mi gyertyatartónk: a családkunk, ez a gyülekezet, a munkahelyünk; itt kell jó cselekedeteinkkel világolnunk.

Testvéreim, vettünk-e Szentlelket? Meg lehet azt ismerni, biztos jele van annak. Szép hitvallásunk, a Heidelbergi Káté szerint a mi igaz hitünk felől annak gyümölcsseiből lehetünk bizonyosak. A jó cselekedetek világítanak. Szentlélek nélkül pedig csak füstölög, kormozó gyertyaszálak vagyunk. Lehet, hogy testi vagy lelki szenvedést hordozol, de akkor is világolnod kell. A gyertya nem sajnálatja magát, hanem elég a mások szolgálatában.

II.

Ahogy a másokért szolgáló Szentlelket nyert egyes keresztyének képe a gyertya, úgy Jézus Igéjében a Szentlélekben szolgáló egyháznak a képe a hegyen épített város. Nektek nem kell különösebben magyaráznom, hogy mit jelent egy épülő város, hiszen szemeink előtt folyik lakóhelyünkön egy nagyváros kiépítése. Napjainkban a város vonzóvá lett a vidék számára, különösen három tekintetben: városon vannak az iskolák, az üzemek és a kórházak. Három nagy lehetőség, ami után vágyakozunk: tanulni, dolgozni, gyógyulni. Még ebben a vonatkozásban is érvényes Urunknak 2000 évvel ezelőtt mondott hasonlata. Az egyház is város, Isten városa. Az egyházban is tanulunk, mégpedig az üdvösség útját; az egyházban is dolgozunk, mégpedig egymás javára; és az egyházban is gyógyulunk, éppen az Ige és a szent sákramentumok által.

Az egyház hegyen épített város. Sokszor elnézem esténként a felfelé ívelő tömbházakat, ahogy egymás után gyúlnak ki a lámpák, világosodnak meg az ablakok. És elgondolom: valamikor milyen sokat jelentett az elesetedett vándornak, ha meglátta egy magaslaton épült város fényeit. Akár a hajósoknak, mikor meglátják a világítótorony biztató világosságát. A város fényei útbaigazítanak: ha jön az éj, fedél alá húzódnak. Közeli biztonságot adó menedék, a várfallal körülvett, biztosított emberi település. Ez az egyház. Menedék a bűnben záródoló, megfáradt, felüdülni vágyó embernek.

Az egyház nem akármilyen hegyen, hanem a Golgota hegyén épült város. Krisztus áldozata az egyetlen fundamentum, amelyre fölépült. Ezért biztonságos benne lenni. Ezen a fundamentumon állva, nem rendül meg az — a 2000 esztendő múlt elegendő bizonyíték és biztosíték erre.

A hegyen épített, messzire világító fényű város nem rejtőzhet el. Nem tagadhatja el a létét, de nem is sajátíthatja ki azt önzőn magának. Tudjuk, hogy egykor a zsidó nép önmagát tartotta a világ világosságának. Büszkén emlékeztek évszázadokon át Ábrahám, Mózes vagy Dávid világító hitére. Mint közösség, azt hitték, hogy ők maguk a világosság, de ebben az önteltségben fokozatosan elsötétült az életük. Közben, általuk észrevétlenül, nagyra nőttek más népek: görögök, rómaiak, pogányok. És amikor eljött az igaz világosság, amely fénylett a sötétségben, akkor már egészen sötétséggé lettek és nem fogadták be a világosságot. Kioltották azt a keresztfán, és ennek jeléül órákon át sötétség volt a Golgota hegyén.

Az anyaszentegyháznak is szól minden időben a figyelmeztetés: A Lelket meg ne oltjátok! Szentlélek tüztét, az igazi világosságot hiába akarjuk emberi, földi fénypótlékokkal helyettesíteni. Ugye emlékeztek arra az esetre, amikor New York városában 24 óráig szünetelt az áramszolgáltatás. Mi lett ennek a következménye? A bűnözés úgy eláradt, mint egy gátját szakította folyam, egyetlen éjszakán milliárdos károk keletkeztek, és kialudt sok-sok drága emberi élet. A hegyen épített város csak úgy töltheti be hivatását, ha soha meg nem szűnik benne az energiaszolgáltatás. S valamint a földön minden energia, amit csak fellelhetünk, a Naptól mint ős-energiaforrástól származik, úgy az egyházban is minden világosság, szeretet, könyörület, igaz részvét és szolgálat Jézus Krisztustól ered. Csak amíg benne és általa élünk, addig áradhat ki gyülekezeteinkből áldás és erő, vigasztalás és gyógyulás a megfáradt, szenvedő, békételen embersokaság számára.

Ezért a mi mostani ünneplésünk rendjén kérjük fokozottabban Isten Szentlelkét, hogy áradjon belénk, töltsen be életünket, és így éljünk Istennek tetsző és másoknak is hasznos, boldog és boldogító életet. Legyünk világító lámpások a magunk kicsiny körében. Legyen gyülekezetünk Isten hegyen épített városa, amely betölti a krisztusi parancsot: „Úgy fényljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” Amen.

A Vigasztaló

Alapige: János 14,23–27

Bibliailvasás: Apostolok cselekedetei 2,1–11

I.

Az első pünkösd reggelén a feltámadott Jézus ígérete teljesedett be, aki mennybe-menetele előtt ezt mondta a tanítványoknak: „Veszték erőt, minekutána a Szentlélek eljő reátok, és lesztek nékem tanúim” (ApCsel 1,8).

Az apostolok megtapasztalták, hogy a döntő órákban és helyzetekben Isten nem hagyja őket magukra, hanem Szentlélek által megerősíti őket, hogy bátran tegyenek bizonyosságot Jézus Krisztusról. A Szentlélek teremő vagy romboló módon, életadó vagy ítéletet hirdető erőként munkálkodott Izráel történetében. Hatalmasan vagy csendesen szállott alá az emberekre, a választott nép vezetőire, Mózesre, a bírákra, a királyokra és a prófétákra.

A nagy prófétának az ideje azonban lejárt. Malakiás próféta után elmúlt a prófétai sző Izráelben. A Lélek jövetelét az utolsó napokra, a végső időre várták, aki Jóel jövendölése szerint nem csak egyes emberekre, hanem az egész népre ki fog tölteni. Ez az ígélet, ez a prófécia az ősgyülekezet életében teljesedett be. Az Apostolok cselekedetei 2. része szerint a tanítványok Jeruzsálemben gyűltek össze, és a zsidók pünkösdjének ünnepén elnyerték a Lélek ajándékát. A Lélek kiáradása a végső idők kezdetét, Isten uralmának, Jézus Krisztus országának a kiteljesedését jelentette. A prófétai szőnek megfelelően Isten az ő Lelkéből nem csak kiváltságos embereknek ajándékozott, hanem mindenkinek: a fiaknak és a lányoknak, az időseknek és az ifjaknak, a gazdagoknak és a szegényeknek egyaránt.

A Lélek adományában részesült tanítványok ekkor léptek először a világ elé nagypéntek után, ekkor kezdték meg a Jézus Krisztusról szóló igehirdetést. A bezárt ajtók feltáruáltak, a félénk szívű apostolok megbátorodtak, és elkezdtek más nyelveken szőlni az ünnepre összegyűlt palesztinai és diaszpórabeli zsidók előtt. A Római Birodalom minden tartományából, az ismert világ minden részéből egybegyűlt zarándokok közül mindenki a saját országának a nyelvéen hallotta Isten nagyságos dolgainak a magasztalását. A pünkösdí csoda rendkívlisége abban állott, hogy az ünnepi sokaság a Lélek által megértette a tanítványok nyelveken szőlását. Nem volt szükség a más nyelveken szőló apostolok beszédének lefordítására, mint a későbbi időben, mivel a sokaság tolmács nélkül is megértette őket.

A nyelveken szőló tanítványok Istent dicsérték mindazért, amit a teremtés óta cselekedett Izráel életében egészen Jézus feltámadásáig. A felséges Istent azonban nemcsak a múltbeli tetteiért magasztalták, hanem mindazért, amit pünkösd reggelén életükben, közösségükben megtapasztaltak. Hiszen Isten Lelke hatalmasan munkálkodott közöttük, mindnyájukat új emberré teremtette, és létrehozta közöttük a gyülekezetet, Krisztus egyházát.

A pünkösd alkalmával megszületett gyülekezet életéről ezt írja Lukács evangélista az ApCsel 2,42-ben: „És foglalatosak voltak az apostolok tudományában és a közösségben, a kenyérnek megtörésében és a könyörgésben.” Az ősgyülekezet életének legfontosabb tevékenysége az apostolok tudományával való foglalkozás volt. Ez a foglalatosság a Szentlélek által vált lehetségessé. A tanítványok közösségében valósággá váltott az az ígélet, melyet Jézus az utolsó vacsora alkalmával a felolvasott Ige szerint így fogalmazott meg: „Ama vigasztaló pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, az mindenre megtanít majd titeket és eszetekbe juttatja mindazokat, amiket én mondtam néktek.”

II.

A búcsúzó Jézus döntő segítséget ígér a tizenkettőnek, de egyben a későbbi tanítványoknak is. Ez nem olcsó vigasztalás vagy áltatás a reménytelen helyzetben; a jó Pásztor itt olyan hatalommal, olyan végső érvénnyel szólja ezeket az igéket, mint egy apa, aki testamentumot, végrendeletet nyilvánít ki. Jézus ismeri tanítványait. Tudja, mire van szükségük. Három év alatt megismerte övéit, erejüket és gyöngéjüket egyaránt. Tudja azt, hogy készek minden kockázatot vállalni az evangéliumért, de azt is tudja, hogy milyen hamar megtorpannak a kísértések idején. Tudja azt, hogy a búcsúzás pillanatában ezernyi érzés, aggodalom vesz erőt rajtuk. Jézus azonban nemcsak a helyzet komolyságát ismeri, hanem a segítségnyújtás módját is. Semmilyen esetre sem akarja védtelenül hagyni választottait. Jézus, a gyülekezet Ura, gondoskodik a Segítőről. Testamentumában mennyei Atyja részéről a vigasztaló, a Szentlélek elküldését ígéri. A tanítványok nem lesznek egyedül. Rábízhatják magukat a Mester ígretére.

A Károli-fordítás a Paraklétos szót a Vigasztaló kifejezéssel adja vissza. Szó szerinti értelemben ez a kifejezés: segítségülhívottat, segítőt, pártfogót, ügyvédet jelent. E szó jelentése a bíróság képét idézi fel bennünk. Ügyvéd nélkül, pártfogó nélkül a vádlott védtelenül áll az ítélőbíró előtt, ki van szolgáltatva a vádlónak. Éppen ezért van szüksége valakire, aki védelmére kel. Ilyen pártfogóra vannak utalva a tanítványok is, hogy a világ előtt vallást tehessenek hitükről. Hiszen a külvilág részéről ők is vádaskodásra és ellenkezésre kell hogy számítsanak. De belső nehézségekkel is szembe kell nézniük. Ezért van szükség segítőre, aki meggyőzi őket a közös ügy igazáról, aki újra egymás felé fordítja a szíveket, ha ellentétes vélemények veszélyeztetik az egységet. A segítőre azonban akkor is szükségük van, amikor a földi hatalmakkal, a világ fejedelmével kerülnek szembe. Amikor a helytartók és királyok elé viszik őket, akkor az Atya Lelke megerősíti őket és megmondja nekik, hogy abban az órában mit kell szólniuk. A sánta meggyógyítása után Péter azért tehet olyan bátran és nyíltan bizonyosságot Jézusról Izrael fejedelmei és vénei előtt, mert megtelt Szentlélekkel.

Jézus ígrete szerint a Vigasztalót az Atya küldi, hogy teljességre juttassa Krisztus művét. Mind a karácsonyi történet, mint a pünkösdi történet Isten szeretetének megnyilvánulása. A Lélek jövetele ugyanazt jelenti, mint a Jézus jövetele: Isten szeretetének hozzánk fordulását. Jézus mennybemenetelével tehát nem szűnik meg Isten közöttünk való lakozása, Jézus személyében Isten kegyelmének és szeretetének teljességével testileg volt jelen a földön. Pünkösöd után Lelke által van jelen választott népe, Krisztus egyháza közösségében. Ez a jelenlét ugyanolyan valóságos, ugyanolyan hathatós, mint a testi jelenlét. A lélek jelenlétének hathatós voltáról tanúskodik az ősegyház élete, de erről tanúskodik a keresztyén egyház egész története.

A Szentlélek munkájáról a következőket mondja Igénk: „mindenre megtanft majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek”. János evangéliumáról el lehet mondani, hogy az egész írásmű a Szentlélek tanításának és emlékeztetésének a jegyében íródott. Amikor a tanítványok Jézussal együtt vándoroltak, sok mindent nem értettek meg abból, amit Jézus mondott és cselekedett, sőt sokszor egyenesen félreértették azt. Szenvedésére és feltámadására vonatkozó mondásait húsvét előtt nem értették meg. Ezt ki is emeli az evangélista, amikor hangsúlyozza: „Amikor feltámadott a halottak közül, visszaemlékeztek a tanítványok erre a szavára, és hittek az Írásnak és annak az Igének, melyet Jézus mondott” (2,22). A Lélek új megvilágításba helyezi Jézus életét, feltárja halálának és feltámadásának üdvösségszerző jellegét, felmutatja személyének dicsőségét. János szemeit szintén a Lélek nyitotta fel Jézus dicsőségének meglátására. Az ő életében is volt egy időszak, amikor mint rájogó tanítvány követte a Mestert a galileai és júdeai tájakon, amikor áhítattal hallgatta az örök élet beszédét. De azután jöttek a szenvedés órái, Jézus megcsúfolása, keresztre feszítése. A jó pásztor jövendölése beteljesedett: „Ímé, eljön az óra, és immár eljött, hogy szétoszoljatok, ki-ki az övéihez és engem egyedül hagyjatok”

(16,32). A prófécia Jánoson is beteljesedett. A Gecsemáné kértben ő is elaludt, miközben Jézus imádkozott; amikor a poroszlók elfogták a Pásztort, ő is elmenekült, gyáván megfutamodott. A Jézus keresztyénél azonban ott áll. Végignézte Jézus kínszenvedését. Meghallgatta a Mester utolsó szavait. De akkor nem értette az események, a szavak értelmét. Akkor minden elsötétült előtte. Csak akkor derült fényesség a történetekre, amikor a hét első napján a feltámadott Jézus megjelent a bezárkózott tanítványok előtt. Akkor derül fel benne Keresztelő János bizonyágtételének igazsága: „Ímé az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit” (Jn 1,29). Jézus történetének egészét, csodálatos alászállását, messiási működését, megaláztatását és felemeltetését csak a Szentlélek világította meg szemei előtt. A tanítványok Jézus földi munkássága idején még nem voltak alkalmasak arra, hogy a teljes igazságot megtudhassák. A Lélek feladata volt az, hogy a tizenkettőt továbbvezesse, új igazságok felismerésére juttassa. A Vigasztaló azonban nem önkényesen jár el munkájában, csak azt mondja el, amit hallott. Csak azt adja tovább, amit az Atya jobbjára emelt Krisztustól kapott. A Vigasztaló is Isten kijelentését hirdeti, engedelmesen jelenti meg az ő akaratát a gyülekezetnek. A Lélek tehát Jézus életének megértését munkálja, és a megdicsőült Krisztus időszerű szavát jelenti ki.

A Szentlélek munkája nyomán teljeseedik be Jézus azon mondása, mely az utolsó vacsora alkalmával hangzott el, amikor megmosta a tanítványok lábát: „Amit én cselekszem, te azt nem érted, de ezután majd megérted” (13,7). „Mert példát adtam néktek, hogy amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjétek” (13,15). A Lélek munkája pünkösdi után a Krisztus példájára való emlékeztetés, a Jézus követésére való buzdítás. Jézus a lábmosás alkalmával megmutatta a tanítványoknak a szeretetszolgálat módját. A szeretetnek ez a példája, Jézus szolgálatának a megtapasztalása láncreakciót vált ki az övéi körében. A diakónia ezernyi virága hajt ki a Mester jótette nyomán. A jó Pásztor példája érzékennyé tesz minket az ő hangjának a meghallására, de egyben érzékennyé tesz minket a szeretetre, a segítségre vágyakozók hangjának meghallására is.

A Lélek megtanít minket arra, hogy teljes szívből szeressük a mi Urunkat és minden kételkedés nélkül bízunk benne. A Jézushoz való viszonyunk hasonló két olyan ember viszonyához, akik fenntartás nélkül szeretik egymást és megbíznak egymásban. A házastársak, a barátok ismerik egymás hangját, szavaik nem mesterkéltek, ígéreteiknek súlya van, beszédük nem elröppenő szó. Ez biztosságot, örömet és nyugalmat jelent. Így van ez Jézussal is, az ő szavaival, parancsolatával, az ő hangjával. Ha teljes szívből szeretjük őt, akkor ragaszkodunk tanításához, s az ő beszédéhez szabjuk életünket. Tudjuk azt, hogy nem vezet félre minket, nem kíván tőlünk lehetetlent. Bízunk abban, hogy a szeretet törvénye által megőriz minket követésében. Ez a törvény minden esetben biztos tájékozódási pontot nyújt nekünk.

Egy biztos támpont, egy megbízható mérték nélkül áldozatul esünk a hamis lelkek, a téves szellemi áramlatok befolyásának, amelyek el akarnak téríteni az igazi útról, Jézus Krisztustól. Mennyi filozófiai irányzat és vallásos szekta hirdeti ma is nézeteit. Mindegyik mély ismereteket, kijelentéseket ígér, de megkötik az ember lelkiismeretét. El akarnak téríteni Jézus Krisztustól, úgy, mint egykor a görög filozófusok. A megfeszített Krisztus botránkozássá vált szemükben, feltámadása pedig a kételkedés tárgyává. Az emberi bölcsességek hamis voltát csak azok ismerik fel, akik szeretik Jézust és parancsolatait megtartják.

Azok az emberek, akik nem szeretik őt, nem nyerik el az igazság Lelkét. Ők nem látják meg, nem ismerik fel a Megváltót. Ő azokkal marad, akik hűségesen követik őt, és a szeretet parancsa szerint járnak. Azokat felemeli és megvigasztalja. Kérjük Istent, hogy Krisztus ígérete a mi életünkben, a mi egyházunk életében is így teljesejék be, hogy a vigasztaló, segítő Lélek közöttünk is olyan hathatósan munkálkodjék, mint az első pünkösdi gyülekezet életében. Ámen.

A pünkösöd története

Alapige: Apostolok cselekedetei 2,1-13
Bibliailvasás: 1Korinthus 12,1-11

Mai szent Igénk a pünkösdi történet első két szakaszát tárja elénk. A Szentlélek kitöltését, valamint azt a hatást, amit az emberben és az emberből kiváltott ez a csodálatos esemény. Itt és most hívó szívvvel figyeljünk erre a páratlan és csodálatos eseményre, hogy a belőle kiáradó mennyei erő töltse be a mi életünket is.

Nézzük meg, hogy mikor, hol és hogyan történt mai alapigénk eseménye. Ennek érdekében álljunk meg először Igénk legelső szavainál, annál a kicsi kötőszónál, amivel összefüggő dolgokat szoktunk összekapcsolni. Igénk elején az „és” kötőszó áll, ami azt jelenti, hogy mindaz, amiről a továbbiakban szó van, nem független, különálló, új esemény, hanem folytatása egy jóval előbb megkezdődött eseménysorozatnak. Vagyis karácsony, húsvét, a mennybemenetel és pünkösöd Isten üdvösséget szerző munkájában egyetlen eseménysort képez.

I.

Ezek után hadd lássuk, hogy mikor történt ez a csodálatos esemény. Így írja le az evangélista: „És mikor a pünkösöd napja eljött.” Vagyis amikor eljött az árpaaratás kezdetétől és az azt megelőző páska ünnepétől számított ötvenedik nap (3Móz 23,1-16): a hetek ünnepe, vagyis az aratás áldásáért és a Sínai-hegyi törvényadás ajándékáért való hálaadás ünnepe (5Móz 16,9-11). Ez a zsidóság egyik legnagyobb ünnepe, amikor minden vallásos, istenfélő zsidónak a törvény előírása szerint áldozata bemutatására Jeruzsálemben, a jeruzsálemi templomba kellett mennie. És amikor ezek a vallásos zsidók a világ minden tájáról összegyűltek, sőt amikor velük együtt az Izrael Istenét imádó nem zsidó istenfélő emberek is feljöttek Istent dicsőíteni, akkor történt a pünkösdi esemény. Akkor történt tehát a pünkösdi esemény csodája, amikor az istenfélő emberek nagy sokasága gyülekezett össze Jeruzsálemben.

E nagy ünneplő sokaság mellett ugyanakkor Jeruzsálemben van egy kicsi csapat, egy „120 főből” álló csoport, a Krisztust követő, a Krisztus Jézusra emlékező tanítványok köre. Nem a régi ünnep megszenteléséért vannak jelen, hanem mennyei Uruk rendeléséből vannak itt. Egy szívvvel és egy lélekkel Uruk ígéretének beteljesedésére várnak.

Hol történt ez a várakozás? Hol zajlott le a Jézus ígéreteit valóra váltó csoda? Minden bizonnyal abban a jeruzsálemi felházban, ahol Mesterükkel együtt elfogyasztották a páskabarány vacsoráját. Itt történt meg a csoda: a Szentlélek kitöltetésének csodája, amely ma is és mindig végbemegy ott, ahol a Krisztus követői egy szívvvel és egy lélekkel! egy akaraton vannak és az Úr ígéretének beteljesedésére várnak. Amikor Isten felhossa a maga napját választott gyermekeire, akkor minden bizonnyal eljön Isten teremtő és újjáteremtő Szentleke a Krisztus Jézus gyülekezetéhez.

II.

Most lássuk azt, miként történt ez az esemény, honnan és hogyan jött el azon az ünnepen Szentlélek Isten.

E kérdésre alapigénk így adja meg a feleletet: „és lőn nagy hirtelenséggel az égből”. Tehát csodálatosan és titokzatosan, felülről, a mennyei magasságból, magától Istentől szállott alá, jött le erre a földre Szentlélek Isten, éspedig hallható és látható, tehát érzékelhető formában.

1. Szentlélek először úgy jön, mint sebesen zúgó szél. A szél a régi emberek előtt fölöttébb félelmetes és titokzatos hatalom volt. De ma is olvashatunk, hallhatunk pusztító szélviharokról, természeti csapásként jelentkező orkánokról. Idősebb testvéreink emlékezhetnek arra, hogy 1948 tavaszán egy hatalmas szélvihar a messzi Szahara sivatag vörös színű porát kapta fel, hozta hozzánk és vele együtt egy olyan

sáskafaj nagy sokaságát sodorta hozzánk, mely a mi vidékünkön sohasem élt. De gondolhatunk egyszerűen azokra a kellemes és hasznos széljárásokra, melyek felfrissítik környezetünkben a szennyezett levegőt és a májusi eső felhőit hozzák szomjazó búzavetéseink felé.

Szentlélek Isten is valahogy ilyenformán friss levegőt, a menny „levegőjét” és vele együtt az új élet magvait hozza hozzánk. Ez a mennyei szél megérintette egész Jeruzsálemet, de csak azt a „házat” töltötte be, ahol a tanítványok „ültek”. Ez a ház Isten házává lett, mert ebben a házban Szentlélek mennyei szelének hatalma alatt a tanítványok a dicsőséges Jézus Krisztusra emlékeztek és a mennyei Atyához imádkoztak. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Szentlélek mennyei szele, bár megérinti a világot, mint egykor Jeruzsálemet, bár a világ tudomást is szerez erről az eseményről, de csak azt a házat, vagyis az egyházat tölti be a menny levegőjével, ahol az Istent igazán dicsőítők maroknyi csapata az élő Jézus Krisztusra emlékezve imádkozik. Fontos arra is figyelni, hogy a tanítványok egy akarattal ültek együtt a házban, tehát közösségük istentiszteleti közösség volt.

2. És „megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek — folytatódik alapigénk tudósítása, amiből azt tudjuk meg, hogy a Szentlélek tűz és láng képében szállott alá. A tűz fényt, világosságot és meleget áraszt. A fény hatáskörében meglátszanak a hibák, a tisztátalan vonatkozások; a világosság útmutató gyanánt szolgál a sötétségben, az éjszakában. A nemesfémeket mindig tűzben tisztítják meg a rárakódott vagy vele összekeveredett egyéb elemektől. E szempontok szépen rávilágítanak a Szentlélek művére. Szentlélek világosságánál meglátszik a bűn és annak minden következménye, Szentlélek világosságot gyújt a mi szívünkbe, és így vezet az örök élet útjaiban. Szentlélek tüze megtisztítja a bűnöst. Gondoljunk Ézsaiás próféta elhívási történetére, ahol a szeráf az oltárról vett eleven szén tűzével tisztítja meg a próféta ajakát és így teszi a szolgálat számára alkalmassá. Amiképpen a tűz jó meleget áraszt, úgy áraszt és úgy támaszt igazi meleget, a szeretet melegét az emberi szívekbe.

3. Alapigénk leírása szerint a pünkösdi Szentlélek kettős tüzes nyelvek formájában jelent meg.

A nyelv a beszéd szerve. A bűn az emberi beszédet is megrontotta. Emlékezzünk most vissza a Babel tornyának az építésére, ahol maga Isten azért zavarta össze a népek nyelvét, hogy ne értsék egymás beszédét, hogy ne ártsanak egymásnak, hogy ne gyötrődjenek az égis erő torony építésével. A földről távozó, a mennyei Atyához visszatérő Jézus azt a parancsot adta tanítványainak, hogy minden népek hirdessék az evangéliumot, hogy tanítsák és tegyék tanítványokká a soknyelvű, a nyelvek bábéli zürzavarában élő emberiséget. Miként válik ez lehetővé? Isten nem törli el az emberiség sokféle nyelvét, nem teremt egy új közös nyelvet, hanem a kettős tüzes nyelvek képében megjelenő Szentlélek lehetővé teszi, hogy a soknyelvű emberek megértsék a tanítványok bizonyágtételében az evangélium igazságát.

Azon az első pünkösdi ünnepen így szállt alá Szentlélek Isten a tanítványokra, akik mindnyájan megtelének Szentlélekkel, Szentlélek kitöltése nyomán Szentlélek első sorban a Krisztus tanítványaira szállt és velük együtt Jézus férfi és női követőinek mintegy százhusz főből álló gyülekezetére is. A keresztyén gyülekezet és a keresztyén gyülekezet minden tagja részesedik Szentlélekben és a Szentlélek ajándékaiban, és nem csak bizonyos kiváltságos, pneumatikus egyének, miként azt tévesen és megrázkódtatóan néhány szekta tanítja.

III.

A felháiban egy akarattal együtt ülő tanítványok napokon keresztül imádkozva várták Jézus ígérete szerint a Szentlélek kitöltését. Várták ezt a nagyszerű eseményt, s teljes odaadással és kitarulkozással készültek a Szentlélek fogadására. Mégis a Szentlélek kitöltésének csodás eseménye mélyen meglepte és megrázkódtatta őket. E boldog meglepetésben és megrázkódtatásban igaz örömmel és nagy-nagy lelkesedéssel kezdtek prédikálni, és prédikációjukban nagy örömmel kezdték hirdetni Isten nagysá-

gos dolgait. Lukács evangélista alapigénkben így tájékoztat erről bennünket: „Kezdének szólni más nyelveken, amiket a Lélek adta nekik szólniok.”

Amikor nagy öröm éri akár a gyermekeket, akár a felnőtteket, akkor a boldogságtól sugárzó arccal, áradozva beszélni kezdenek. És beszélnek, beszélnek mindaddig, amíg lélegzetük és lelkesedésük tart. A pütkösi Szentlélek hatása és hatalma alatt így kezdtek el beszélni a tanítványok. Szentlélek tüzetől felhevülve boldogan dicsőítik Istent és áldják a Krisztust. Így tódulnak ki az utcára, ahol a szokatlan szélzúgás következtében egyre nagyobb tömeg verődik össze és esik ámulatba. Miért? Azért, mert ott a Kis-Ázsia, Észak-Afrika és Európa legkülönbözőbb országaiból összesereglett, mintegy 15-féle nyelvű és nemzetiségű ember mind-mind a saját nyelvén hallotta az Isten nagyságos dolgairól szóló bizonyágtételét azoknak, akik beteljesedtek Szentlélekkel.

Az apostolok lelkes prédikálását, tüzes bizonyágtételét hallva, az egybegyűlt sokaság csodálkozva kérdegeti: Vajon mi akar ez lenni?

Szentlélek kitöltetése csoda. Olyan megmagyarázhatatlan csoda, melynek titkát mi emberek képtelenek vagyunk megfejteni. A pütkösi esemény látható, hallható, érzékelhető valóság, de mégis olyan titokzatos esemény, ami emberi értelmünk képességeit és találékonyágunk határait messze túlhaladja. Isten üdvtervének pütkösi eseménye megismételhetetlen csoda, az a jel, mely Isten hatalmát és jelenvalóságát hirdeti.

A Szentlélek hatalma alatt megszólaló tanítványok beszédét minden nemzet fia a maga saját anyanyelvén hallgathatta. Isten a szólásnak ezt az ajándékát adta a Jézus tanítványainak, akik arámul beszélő zsidó létükre egyszerre görögül, latinul és más nyelveken kezdtek beszélni. Látván a tanítványok örömtől sugárzó, lelkes csapatát, s hallván az evangélium üzenetét ki-ki a saját anyanyelvén, először arra gondoltak, hogy ezek az idegen nyelveket sohasem tanuló, egyszerű galileai emberek bizonyára édes bortól részegedtek meg és a bor mámorában összevissza galagolyóznak. Isten viszont a Szentlélek kitöltetésének eseményében azt hirdette és azt hirdettette, hogy az Úr Jézus Krisztus engesztelő haláláról és dicsőséges feltámadásáról szóló evangélium nem csak a zsidó népé, hanem a világ összes népeié, bármilyen legyen is anyanyelvük. Szentlélek kitöltetésének folytatásaként ma már 1200 nyelvre és nyelvjárásra van lefordítva a Biblia vagy annak egy-egy része. A bibliafordításnak e hatalmas és áldozatos munkájában folytatódik és él ma a pütkösi csoda.

E pütkösi „nyelveken beszéléssel” kapcsolatosan említsük meg azt, hogy ez nem azonos a pütkösdisták nyelveken való szólásával. A tanítványok Szentlélekkel betelve értelmesen és érthetően beszéltek az alapigénkben felsorolt mintegy tizenöt nyelven. A pütkösdista szektások nyelveken való szólását azonban senki sem érti a maga anyanyelvén, senki sem érti az emberi értelem világosságában, hanem azt a nyelveken szólást mindig le kell fordítani és meg kell magyarázni, miközben a fordító éppen azt mondhatja, amit akar, mert a gyülekezet tagjainak nem áll módjában e furcsa beszédjelenség ellenőrzése és felülvizsgálata.

Végezetül tegyük fel a kérdést, hogy mi mai keresztyének miképpen részesülhetünk Szentlélekben és a Szentlélek ajándékaiban. Jézus a Szentlelket és a Szentlélek ajándékait minden egyes tanítványának megígérte. Így természetesen nekünk is. Hitvallásunk, a Heidelbergi Káté így tanít erről: Isten ma is adja és ma is ajándékozza Szentlelkét azoknak, akik szívbéli fohászokkal szüntelenül kérik és ezért neki hálát adnak.

Szívbéli fohászokkal kérve és hálát adva várjuk mi is, ma is e pütkösi ünnepen Szentlélek kitöltetésének csendes csodáját, aki bizonyágot tesz a mi lelkünkkel együtt arról a csodáról, hogy Isten gyermekei vagyunk. Szentlélek Isten a fiúvá való fogadtatásunk lelke. Térjen ezért örök dicsőség, tisztesség és hálaadás a Szentháromság egy örök igaz Isten nevére. Ámen.

Pünkösdi láncszemek

Alapige: Róma 8,12-17

Bibliolvasás: Galata 5,16-26

„Mit hiszesz a Szentlélekről?” — kérdezi a Heidelbergi Káténk pünkösdi kérdése, melyre hitvalló őseink szavával így felelünk: „Hiszem, hogy egyenlő örök Isten az Atyával és a Fiúval” — és hiszem, hogy nekem is adatott!...” Ezt hirdeti számunkra pünkösdi, ezt hirdeti mai szent Igénk. E komoly bizonyoságtétel alapján az a mi hitünk, hogy a pünkösdi Lélek nekünk is adatott!

I.

„Annak okáért” — így kezdődik mai szent Igénk. Mivel Isten Lelke nekünk adott, mivel általa Krisztus bennünk lakozik, minket — bűneink ellenére — így megelevenít, mint a teremtés hajnalán az Isten „lehelete”, amely az embert „élő lélekké” tette (1Móz 2,7). Mivel a pünkösdi szél ezt tette velünk, annak okáért, atyámfiai, nem vagyunk adósok a testnek, de adósok vagyunk és maradunk az új életet adó Szentléleknek.

Ez az „annak okáért” szócska visszautal a megelőző versekre, és előremutat a következő versekre, ahol az apostol számunkra azt mondja, hogy a testnek nem lehet döntő szava életünkben, éppen azért nemcsak ellene kell, de ellene lehet állni a test kívánságainak...

Ahogy a bibliolvasási részből hallottuk, a test szerinti élet cselekedeteit így sorolja fel az apostol: „házaságtörés, paráznaság, tisztátalanság, ellenségeskedések, gyűlölködések, harag, patvarkodás, visszavonások, pártütések, irigységek, gyilkosságok, részegségek és ezekhez hasonló!” Ha ezek valamelyikében a saját magunk cselekedetére ismerünk, akkor azon a ponton a test cselekedetei érvényesülnek, és akkor bizony test szerint élünk. Ezért szól a figyelmeztetés: Vigyázatok, mert „ha test szerint éltek, meghaltok”, mert „a bűn zsoldja a halál”.

Ezeket a test szerinti cselekedeteket és vágyakat a pünkösdi Lélekkel kell és lehet megöldökölni, mégpedig úgy és akkor, ha életünk a Lélek gyümölcseit termi. A Lélek gyümölcsei ezek: „szeretet, békesség, béketűrés, szívfesség, jóság, mértékletesség...” — Ahol ilyen gyümölcstermés van, ott élet van. Ha a test cselekedeteit a Lélek gyümölcstermésével megöldöklitek: éltek.

II.

Ahol a Lélek gyümölcseit termik, ahol a test cselekedeteit a Lélekkel megöldöklük, ott a gyűlölet, a harag és a patvarkodás helyett békességben élnek, ott Isten Lelkének a vezetése alatt élnek az emberek, márpedig „akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai” — mondja az Ige második része.

Akiket! De kiket és hogyan vezérelt, illetve vezérel Isten Lelke?

A Jordán folyó partján galamb formájában a Jézusra szálló Szentlélek a mi Urunkat, Jézust vezette földi munkásságának három észtendejében. Majd a sebesen zúgó szél zendülésében, kettős tüzes nyelvek formájában alászálló Lélek a tanítványokat vezette. A jeruzsálemi gyülekezet tagjainak szívét földindulás közepette töltötte be (ApCsel 4,31) s tette Isten gyermekeivé őket. Pál apostolt, akárcsak később az efézusiakat, „kézrátétellel” vette hatalmába (ApCsel 9,12.17; 19,6). Ha Isten egykori gyermekeinek az életét nézzük, azt láthatjuk, hogy ez a vezetés hol látványos formában, hol pedig halk és szelíd szóban szinte észrevétlenül történt. Pált egyszer meggátolja útközben, máskor meg kényszeríti, hogy egy bizonyos irányba haladjon (ApCsel 16,7; 20,22).

Így vezette Isten Lelke az ő régi gyermekeit. Pünkösdi van. Ez az ünnep nemcsak arról beszél, hogy Isten Lelke itt van a világban, hanem arról is, hogy nekem, nekünk is adatott, és ha nem is olyan látványosan, mint egykor, de a mi életünkbe is — halk

és szelíd szóval — beleszól és vezet. A régiek életéből látjuk, hogy akik beteltek Szentlélekkel, azok mind csodálatos isteni erővel teltek be. Pál apostol ezt tanítja: „A keresztről való beszéd Istennek ereje.” A mi számunkra is az. Valahányszor hallgatom a keresztről való beszédet, mindannyiszor újra és újra betölt engem is a Szentlélek; újjászül és segít, hogy le tudjam győzni a test indulatait. E isteni erőnek hatására szép, jó és áldott dolgok fakadhatnak körülöttem is. Így ott, ahol a Lélek virágai nyílnak és gyümölcssei teremnek — ott az emberek valóban Isten Lelkének vezetése alatt élnek, és ezek az Isten fiai és leányai, mert akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai.”

III.

Zárjuk jól szívünkbe a pünkösdi örömmüzenet szavát, amely arról beszél, hogy a pünkösdi Lélek „nekünk is adatott”. Mi nem a szolgaság, hanem a fiúság Lelkét kaptuk. Igen, az állandó rettegésben és félelmek között élő szolgálai lelkület helyett pünkösdben a fiúság Lelkét kaptuk. A fiú sohasem retteg az apjától. Micsoda áldott örömmüzenet az a bizonyágtétel, amit a Lélek a mi lelkünkkel együtt tesz számunkra, mely szerint bűneink ellenére is „Isten gyermekei vagyunk”. Ez a fiúság Lelke ismerteti meg velem az Atya bűnbocsátó szeretetét és tékozló fiúként visszavezet az Atya hajlékába.

„Nem kaptatok szolgaság lelkét ismét a félelemre.” Jó meghallani ezt az örömmüzenetet épp ebben a mostani pünkösdben, amikor már hetek óta szívünket félelem szorongatja! Ne legyünk ennek a félelemnek a rabjai, szolgálói, bármennyire is megvan minden ok reá. Töltse be szívünket s egész életünket az a biztos tudat, hogy mi a fiúság Lelkét kaptuk, ami azt jelenti, hogy Atyánk van, aki szeret, aki Fiát áldozta fel azért, hogy ha valaki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen! Egész biztosan nem fogja megengedni, hogy elveszünk! Helyezzük sorsunkat életünk árnyai és borulatai között is az ő kezébe, s ha kell, kiáltunk bizalommal: Abba! Atyánk! Ez a kiáltás legyen a mi pünkösdi imádságunk.

Hogy ezt kiálthatjuk, hogy Istent Atyánknak szólíthatjuk, azt éppen a pünkösdi Léleknek köszönhetjük, mert ő tesz bizonyágot a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten Atya, mi pedig gyermekei vagyunk. — „Lássátok, milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya — kiált fel örvendező szóval és lélekkel János apostol — hogy Isten fiainak neveztetünk!” (1Jn 3,1) Isten gyermekei vagyunk! „Ha pedig gyermekek: örökösök is!” Örökösei Istennek, örököstársai Krisztusnak; — ha ugyan vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt is dicsőüljünk meg.

Erről az örökségről azt mondja Péter apostol, hogy „romolhatatlan, szeplőtelen és hervadhatatlan örökség, amely a mennyekben van fenntartva számunkra” (1Pt 1,4). Ez a hervadhatatlan örökség a már mennyben lévő örököstársunk, a megdicsőült Urunk ígérete szerint: „az életnek koronája” (Jel 2,10). Aki az Úr szava szerint a maga „keresztjét felvéve követi őt, arra ez a mennyei örökség vár, az a mi Urunk drága ígérete szerint Krisztus „királyi székébe ül” (Jel 3,21).

Szól ma is számunkra a pünkösdi evangélium: Akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek Fiai — Isten Lelke nekünk is adatott. Ez a Lélek bizonyágot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy mi valóban Isten gyermekei vagyunk, és mint gyermekek örökösök is, örökösei Istennek, örököstársai Krisztusnak... „Annak okáért mi is, kiket a bizonyágoknak ily nagy fellege vesz körül, félretéve minden akadályt és a megkörményező bünt, kitartással fussuk meg az előttünk levő küzdőtér, nézván a hitnek fejedelmére és bevégzőjére, Jézusra” (Zsid 12,1-2). Erre a kitartó futásra segíten: „az erőnek és szeretetnek a lelke” (2Tim 1,7), a bennünk lakozó Szentlélek Isten. Ámen.

Jézus Krisztus ma Szentlélek által van velünk

Alapige: János 14,16-17a.26

Bibliaviasítás: János 14,15-27

Minden keresztelekor halljuk Jézus ígérését: Én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig. De nemcsak halljuk az ígérést, hanem látható jelt és pecsétet is nyerünk arra nézve, hogy az Úr olyan bizonyosan velünk lesz egész életünkben, sőt halálunkban is, amilyen bizonyosan a keresztvizet a gyülekezet szeme láttára a megkeresztelendő fejére öntötték. Mindnyájunkat a megkeresztelkedésünkkel azzal az ígérettel fogadtak be Krisztus egyházának tagjai közé, iktattak be az általa kötött új szövetségbe, hogy Krisztus velünk lesz minden napon a világ végezetéig.

Hogyan lehet ő velünk, földön élő emberekkel, hiszen ő az első áldozócsütörtökön fölment a mennyekbe és ma is ott ül az Atya Istennek jobbján teljes dicsőségben? Mérhetetlen távolság van köztünk és ő között. Ő szentségben, fenségben, dicsőségben trónol a megismerhetetlen mennyekben, mi pedig bűnben, gyötrelemben, fájdalmak, betegségek között itt vergődünk a föld porában. Több tapasztalatunk van arról, hogy ő nincs velünk, mint hogy velünk volna. Talán még egy-egy ünnepnapon megérezzük valamit abból, hogy ő velünk van. De minden napon? Hétköznapokon, az élet nehézségei, feladatai, munkái között? Ki merne ezekre a kérdésekre igennel válaszolni?

Annak, hogy az Úr velünk létét, minden napon való velünk létét boldog örömmel nem tapasztaljuk, egyetlen oka van.

Még nem ismerjük igazán a Szentlelket.

Még mindig csak a testben földön járt Jézusra gondolunk. Még mindig csak a karácsony, Krisztus földre szállásának, húsvét, feltámadásának napja számunkra az igazi ünnep. Pünkösd, a Szentlélek földre szállásának a napja alig emelkedik ki a vasárnapok sorából. Krisztus földön való jelenléte nem ért véget mennybemenetelével. Ő emberi testben csak harminchárom és fél évig élt, beszélt, vigasztalt, gyógyított a földön. Az első pünkösd óta Szentlelke által van valóságosan, emberileg meg tapasztalható módon a földön, jelenik meg híveinek az életében. Bennünk még ott bujkál a gondolat, milyen jó is volt azoknak az embereknek, akik Krisztus földön létének az idejében éltek, akik látták, hallották, megtapasztalták a mindenben segítő kegyelmét. Milyen örömük volt azoknak az anyáknak, akiknek karjai közül ölébe vette a gyermekeket és megáldotta őket. Hogy örült Jairus, hogy a leányát meggyógyította. Mária és Márta, hogy testvérüket, Lázárt feltámasztotta. Akkor valóban a híveivel volt.

Ma is velünk van. De másképpen, mint akkor. Pünkösd éppen arra való, hogy az Úr mai velünk létét felismerjük, megtapasztaljuk, hogy a vele való mai élő közösséget ápoljuk.

I.

Amikor a tanítványai búsultak amiatt, hogy az Úr felmegy a mennyekbe és őket magukra hagyja, Jézus azt ígérte, hogy az Atya más vigasztalót ad nekik, hogy velük maradjon mindörökké — ama más vigasztaló pedig a Szentlélek.

Az első vigasztaló az emberi testben földön járt Jézus Krisztus volt. A második vigasztaló pedig: a Szentlélek. Ma az Atya és a Fiú azt a földi munkát, amelyet Jézus Krisztus az első karácsony és áldozócsütörtök között végzett, a Szentlélek által tovább folytatja. Benne és általa van velünk Krisztus minden napon. Nekünk végre egy nagy lépést kell tennünk előre. A földön járt Krisztus képétől el kell jutnunk Szentlélekig. Ahogyan egykor emberi testben ismerték Krisztust, nekünk ma a Szentlélekben kell őt megismernünk, szeretnünk és elfogadnunk. Azért nem érezzük Krisztus mai napon is velünk való személyét, mert nem ismerjük azt a Szentlelket, akiben és aki által ma közeledik hozzánk, keres bennünket, hogy megáldjon szeretete minden ajándékával. Ezen a pünkösdön végre tegyük fel magunkban egészen őszintén a kérdést: ismerjük-e a Szentlelket, vágyódunk-e utána, éreztük-e kegyelmes jelenlétét életünk napjai alatt?

A Szentlelket Krisztus vigasztalónak nevezi. Első munkája az, hogy amiképpen Krisztus tette, ő is vigasztalja Isten gyermekeit. Szentlélek éppen bennünket akar vigasztalni.

Mi nagyon jól ismerjük a vigasztalás szükségét. Ha az ismerőseink közül valaki meghal, részvétlátogatást teszünk és vigasztaljuk egymást. A református temetési istentiszteletnek sincsen semmi más célja, mint a szomorkodók, gyászolók vigasztalása. Mi még a temetési szolgálattal sem tudjuk egymást igazán megvigasztalni. A halál olyan mély fájdalmakat, félelmeket támaszt bennünk, hogy azokkal szemben ember embernek igazi vigasztalást nem tud adni. Krisztus mindenekelőtt azért adja a Szentlelket, hogy a halállal szemben megvigasztaljon. Ha valaha egy temetési istentiszteleten valóban vigasztalást nyertünk, az már nem a lelkipásztor szavának, az éneklő gyülekezet buzgóságának, hanem a Szentlélek velünk való közlésének a gyümölcse volt. Krisztus a gyászolókat vigasztaló Szentlelket onnan a mennyből küldi alá, ahol nem csak ő trónol dicsőségben, hanem ahol a halálon átment kedveseink az üdvözült lelkek seregében dicsérik az Urat. Isten nem azért bocsát ránk gyászt, visz át az elválás keserű óráin és napjain, hogy veszteségünk súlya alatt összetörjön, hanem azért, hogy a fájdalomtól megnyílt lelkünkbe alábocsáthassa Szentlelke vigasztalását. Bárki fordult a vigasztaló Szentlélekhez gyászának, haláltól való félelmeinek nehéz óráiban, a vigasztaló Szentlelket megnyerte és megerősödött az örök élet hitében és a viszontlátás reményiségében.

De nem csak a halál miatt szorul a keresztyén ember vigasztalásra. Aki Isten Igéjének a tükrében igazán ismeri önmagát, tudja, hogy újjászületése óta az ő- és új ember állandóan harcban áll egymással a lelkében. Minden őszinte keresztyén ember megvallja, hogy naponta kemény harcot vív a bűn ellen. Sokszor még kétségbe is esünk, amikor legjobb szándékaink ellenére ismét elesünk és nem a jót tesszük, amelyet szeretnénk, hanem a rosszat, amelyet gyűlölünk. Ha a Krisztus által a bűnből megváltott ember magára maradna, soha Krisztus igaz tanítványa nem lehetne. Krisztus, miután minket halálával megváltott, Szentlelkével meg is újít a maga hasonlatosságára. Újból és újból felébreszti lelkiismeretünket, erősíti hitünket, biztat, hogy ő velünk van a bűn elleni harcunkban, annak a végső sikere, az üdvösség már bizonyos. Mi azért nem vagyunk elég erősek a bűnnel való küzdelemben, mert csak magunkra támaszkodunk, a saját erőnkkel akarunk a nálunknál erősebb bűnnel szemben győzni. Mindazok, akik a hit kemény harcát sikerrel vívták meg, egyhangúan bizonyosságot tesznek arról, hogy ez a harc nem juthatott volna győzelemre, ha Szentlélek nem bátorítja, vigasztalja és erősíti őket.

De nemcsak a halál és a bűn miatt szorul a keresztyén ember vigasztalásra, hanem szenvedései miatt is. Mennyi testi és lelki szenvedésünk van. Betegség, gond, aggodalom, félelem, késértés, kételkedés. Hányszor panaszoljuk bajainkat másoknak, és azok nem értenek meg. Mindenki a maga nagyobb fájdalmát hozza elő, ha vigasztalást keresünk nála. Sokan szinte kérkednek abban, hogy az ő fájdalmuknál nagyobb fájdalom már nincs. Őket senki de senki meg nem értheti, meg nem vigasztalhatja. Ez a lélek legrettenetesebb állapota. Krisztus azonban a maga vigasztaló Lelkét adja azoknak, akik meg akarnak gyógyulni és ki akarnak kerülni a szenvedés miatti tehetetlen állapotukból. A Szentlélek olyan, mint a szél. Nemcsak vihar van, hanem hőséget megenyhítő hűvös szellő is. Krisztus maga helyett a vigasztaló Szentlelket küldi a szenvedőkhez, ha azok kérik tőle.

II.

Eddig csak arról szóltam, hogy a Szentlélek a halállal, bűnnel és szenvedéssel szemben kiket vigasztal meg. Tegyük fel mi, nagyon gyakorlatias emberek a kérdést: hogyan vigasztal a Szentlélek?

Erre a szükséges kérdésre határozott és világos feleletet ad az Ige. A vigasztaló Szentlélek az igazságnak ama Lelke. Az mindenre megtanít majd titeket.

Egykor Pilátus kérdezte Krisztustól, amit mi annyiszor ismételünk: mi az igazság? Mi az igazság, amelyre a Szentlélek megtanít, hogy így megvigasztaljon bennünket? A

helyes kérdés nem az, hogy mi, hanem az, hogy ki az igazság. Jézus a saját szavával felel: Én vagyok az igazság! Jézus Krisztus, az ő élete, egész tanítása az igazság, vagyis a valóság hű és igaz képe. Hogy rajta kívül is vannak igazságok, azt mi nem tagadjuk, sőt még azt sem, hogy az emberek által felfedezett és alkalmazott igazságoknak rendkívül nagy értékük van az ember életsikere szempontjából. Nem az a mai embernek a baja, hogy nincs elég sok igazsága, hanem az, hogy azoknak a foglalatát nem ismeri és azokat nem mindig az ember javára alkalmazza. Jézus Krisztusban benne van az egész mindenség életének az értelme, mert Isten mindeneket őáltala és őreá nézve teremtett. Krisztusban egy az egész teremtett világ, egy az egész emberiség, mert benne test és lélek, egyén és közösség legteljesebb egységét ismerjük fel, és tőle arra nyerünk indítást, hogy minden képességünket, adományunkat, testi-lelki erőnket ne magunknak tartsuk meg, hanem mások javára gyümölcsöztessük.

Krisztus maga mondta, hogy az én igém: igazság. A Krisztus igazsága a Szentírásban közzétett Igében válik világossá. A Szentírásból mint egy végtelen sokoldalú kristályból az élet minden irányába szerteszágárzik Krisztus igazságának a fénye.

A reformáció ismerte fel azt a nagy igazságot, hogy Krisztus ma Igéjének a hirdetése, olvasása által van jelen és van velünk. Úgy, amint az Ige mondja: A Szentlélek eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek. Amit egykor Krisztus Palesztinában és a környező tartományokban az akkor élt embereknek mondott, azt ma a Szentlélek mondja tovább az egész föld kerekéségén. A Szentlélek nem hoz új kijelentést. Ahhoz, amit Krisztus harminchárom és fél év alatt a földön mondott, semmit sem tesz hozzá, és abból semmit sem vesz el. Viszont ma az Igéjében éppen úgy szól hozzánk, mint amikor itt volt a földön. Senki sem veheti a Szentlélek vigasztalását, aki megveti az Igét, aki lebecsüli az igehirdetés ajándékát, aki azt várja, hogy neki a Szentlélek valami újat, valami rendkívülit és szokatlant mondjon. Vigasztalásra szorult mai hívek, ha vigasztalódnak akartok, hallgassátok alázatosabban az Igét, olvassátok buzgóbban a Szentírást, mert a Szentlélek az Igével együtt munkálkodik ma a ti hathatós vigasztalásotokra.

Sajnos ma is vannak olyan rajongásra hajlamos „hívők”, akik nem ismerik el, hogy a Szentlélek semmi olyant nem mond, amit ne tanított volna a mi Urunk Jézus Krisztus. Ezek szoktak arra hivatkozni, hogy nekik a Szentlélek kijelenti: mikor jön vissza Jézus Krisztus, mikor lesz a világ vége, holott maga Jézus Krisztus azt mondta, hogy ezeket a végső időket egyedül csak az Atya ismeri. Hány jó református hívőt megzavarnak ezek a lelkek! Nekünk tudnunk kell a lelkeket megítélni. Bárki bármit mondjon arról, hogy neki adatott a Szentlélek, a bizonyágtételt csak akkor fogadjuk el, ha az tartalmilag megegyezik a Szentírásban adott kijelentéssel, mert a Szentlélek arra emlékeztet, amit Krisztus tanított.

Másfelől azonban az is baj, ha valaki Szentlélek nélkül akarja az Írást értelmezni, olvasni és magyarázni. Éppen az a Szentlélek ajándéka, hogy a mi saját szívünkben és hitünkben ma személy szerint újra bizonyágot tesz Krisztus egykor mondott Igéjének igazságáról, érvényességéről. Maivá, élővé, ma elfogadhatóvá teszi mindazt, amit Krisztus egykor tanított.

Nagyon sokat kell azért imádkoznunk, hogy Isten adja nekünk, a többi híveknek, különösen az igehirdetőknek Szentlelkét, hogy a mai ajkakon megelevenedjék Krisztus egykori szava és valóban meg is vigasztaljon bennünket. Nemhiába kezdődik így hitvallásunk, a Heidelbergi Káté: mi életedben és halálodban egyetlen vigasztalásod? A Kátében világosan összefoglalva jelenik meg Krisztus teljes Igéje, úgy, mint magának Krisztusnak mindenkor és mindenben vigasztaló beszéde.

III.

Ha meg akarjuk ismerni, hogy miképpen vigasztal a Szentlélek, nem elég csak azt tudnunk, hogy az Ige által, hanem szükséges még egy újabb kitekintést nyernünk.

A mai istentiszteleten hallott Ige a Szentléleknek a tanítványokhoz való viszonyáról nem egyes, hanem többes számban beszél. Nektek, veletek, titeket, nálatok, bennetek, hozzátok. Jézus Krisztus a Szentlélek ajándékát a gyülekezeti közösséghez kötötte.

Maga mondta, ahol ketten-hárman egybegyűltek az én nevemben, ott vagyok köztetek. Ez a közösség a keresztyén gyülekezet, ahová a hívek egybegyűlnek istentiszteletre, imaórára, bibliáórára. Krisztus kinek-kinek személy szerint adja a vigasztaló Szentlelket, de a közösségben, a közösség útján. Sohasem szabad elfelednünk, hogy az első pünkösd nemcsak a Szentlélek kitöltésének, hanem az első gyülekezet megalakulásának az ünnepe is. Sohasem szabad a Szentlélekre az egyház nélkül gondolnunk. Az Apostoli Hitvallásban is a Szentlélek után nyomban az egyházzól, a szentek egyességéről szóló vallástétel következik. Pál szerint mi egy Lélek által mindnyájan egy testté keresztteltettünk meg, és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg. Ez az egy test pedig a Krisztus teste, a keresztyén egyház, számunkra a mi gyülekezetünk. Az egyház feje Krisztus. A tagjai mi vagyunk. A test idegrendszere az igehirdetés, vére pedig a Szentlélek.

Nagyon sokan igen helytelenül úgy vélekednek, hogy annak, aki komolyan és igazán vette a Szentlelket, ki kell lépnie az egyházból, mert annak az embernek a nagy tömegben nem lehet igazán Lélek szerint élni. Aki valóban veszi a Szentlelket, azt a Lélek a hit és a szeretet által még jobban a gyülekezethez kapcsolja, arra készíti, hogy a Lélektől nyert ajándékaival még inkább a többi híveknek a javára és üdvösségére éljen. A Szentlélek nem egy, a világban kóborgó lélek, hanem teste van, működési területe van és ez a keresztyén gyülekezet.

Mindez nem jelenti azt, hogy a Szentlélek teljesen szabadon ne tehetné azt, amit akar. Ő nincs az egyházhoz kötve, de az egyház nélküle nem tud élni.

A Szentléleknek kettős munkája van a gyülekezetben. Közvetlenül érintheti a hívők szívét, hogy felébressze benne, táplálja és erősítse a hitet, a reményt és a szeretetet. E mellett a közvetlen munka mellett azonban kegyelmi ajándékokkal megáldott egyházi szolgálókat választ és küld a gyülekezet építésére, pásztorolására, táplálására. Az Újszövetség újból és újból bizonyosságot tesz arról, hogy Isten némelyeket a gyülekezet tagjai közül nyilvános szolgálattal bíz meg, nekik különös mértékben adja a Lélek kegyelmi ajándékait a szolgálatra. Apostolokul, prófétákul, tanítókul, gyógyítókul, kormányzókul rendel némelyeket. A Biblia tanúsága szerint a Szentlelket az apostolok kézrátétele által vették a gyülekezetek.

Nekünk az általunk választott gyülekezeti elöljárókra: lelkipásztorokra, gondnokokra, presbiterekre, doktorokra, diakónusokra különös tisztelettel kell tekintenünk. Isten maga az ő szolgálatuk: igehirdetésük, úrvacsoraosztásuk, tanításuk, rendtartásuk által adja a híveknek a vigasztaló Szentlelket.

Ennek a gyülekezetnek ebben a hónapban sokat kell böjtölnie és imádkoznia. Ne lepődjünk meg ezen a mondáson. A következő hónapban be kell töltenünk a lelkipásztori állást. A Biblia szerint minden választás előtt böjtölnie és imádkoznia kell a gyülekezetnek, hogy azt választhassa meg, akit valóban maga Isten küld a gyülekezetbe. Böjtölni azt jelenti, hogy a magam emberi akaratát, igényét, kívánságát megtagadom és imádságban az Úrtól kérdem: kit küldesz te nekünk? A lelkipásztor egyéniségének a legfontosabb tulajdonsága az Istennek az igehirdetésre, tanításra, pásztorolásra neki adott kegyelmi ajándéka. Vajon elég érettek vagyunk-e, hogy a lelkipásztor-választás előtt és alkalmával az elhívandó lelkipásztornak a kegyelmi ajándékaira is tekintsünk? Mindenekelőtt arra tekintsünk.

Közvetlenül úrvacsoravétel előtt hangzik ez a prédikáció. Az úrvacsora különleges ajándéka Istennek arra, hogy abban vegyük a vigasztaló Szentlelket. Krisztus szenvedéseire emlékezünk benne, hogy az ő sebeivel gyógyuljanak a szenvedések tüzeiben égő sebeink. A bűnbocsánat öröme tölti el azt, aki hittel veszi magához a szent jegyeket. A bűnbocsánat mellett az örök életet is hirdeti és adja az úrvacsora, tehát vigasztal az elmúlással, elválással és halállal szemben. Az úrvacsora a legbensőbb, legmélyebb közösség Krisztus és a hívő lélek, az egyháztag és egyháztag között. Egy a kenyér, egy test vagyunk sokan, mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk.

Igazi alkalom az úrvacsora arra, hogy benne a vigasztaló Szentlelket vegyük. Mialatt a hívő ember szája magához veszi a kenyeret és a bort, Krisztus a Szentlélek által

megcselekszi, hogy a lelkünk magából Krisztusból, az örök életre tápláló mennyei eledelből és italból vegyen. Szentlélek nélkül az úrvacsora csak annyi, hogy a szá-jamba veszek egy darabka kenyeret és egy korty bort, de Szentlélek segítségével az úrvacsora a lelkünk táplálása nemcsak erre az életre, hanem az örök életre is.

Istentiszteleteink végén felhangzik az apostoli áldás. Három tagja van. A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme, Istennek szeretete és a Szentlélek közössége mindnyájatokkal. Jól figyeljék meg: a Szentlélek közössége. Ez az utolsó kifejezés, amellyel elbocsátanak az istentiszteletről. A Szentlélek közösségében folyt le az egész istentisztelet azért, hogy az igehirdetés és az úrvacsora által vegyünk a Szentlélek vigasztalását, s ha vettük, mi is adjuk tovább éneklésünk, szeretetünk által. A Szentlélek közössége az áldás által a templomon kívül is velünk marad. Éppen az mutatja meg, hogy vettük-e valóban a vigasztaló Szentlelket, hogy annak a közösségében megerősödve megyünk-e el innen, megvigasztalódva, hogy másokat is tudjunk ne szomorítani, hanem egyre hathatósabban a nekünk adott Szentlélek által vigasztalni. Ámen.

Lészai Lehel

A Szentlélek elnyerése

Alapige: 4Mózes 11,24-29
Bibliaolvasás: Jél 2,12-32

Mózes élete nehezzé válik. A nép másodszor is elégedetlenkedik, és manna helyett a húst meg az Egyiptomban élvezett egyéb eledeleket kívánja. Egyszerre úgy érzi Isten prófétája, hogy az egész szolgálat terhe egyedül reá nehezedik. Ezért az Úrhoz fordul gondjával. Isten meghallgatja kifakadását és a nép siránkozását, majd mindkét kérésre válaszol. Mindez a végeláthatatlan pusztában történik. Amíg a gyülevész nép siránkozott, addig Mózes panaszát imában osztotta meg Teremtőjével. Isten válaszolt. Ezt az üzenetet osztotta meg Mózes a néppel.

I.

Az élet pusztájában való vándorlásunk során rengeteg kérdés, panasz és feszültség gyűl fel. Ezeket nem elég csak egymásnak mondogatni, hisz sokszor még a legnagyobb jóindulattal sem tudunk egymáson segíteni, mivel a kérdések gyakran meghaladják képességeinket. Kilátástalanságunkban Istenhez fordulhatunk. Elpanaszolhatjuk neki mindazt, ami bánt, amire nem találunk megoldást, mert előtte semmi sem lehetetlen.

Ez a fejezet arról szól, hogy Isten keze nem rövidült meg, mert nagyszámú népét is táplálni tudja a pusztában. Isten ma sem változott meg, ma is kész könyörölni és megmenteni választottait. Isten szava nem magánügy, nem csak Mózes életére kínál megoldást, hanem az egész népre vonatkozik. Ezért ezt az üzenetet meg kell osztani, közhírré kell tenni, hogy mindenki élvezhesse jótékony hatását. Mózes a gyülekezet igazgatását apósa, Jetró főpap tanácsára már korábban megosztotta munkatársaival (2Móz 18,13-26), de szüksége volt lelki támogatásra is (2Móz 29,9). Isten ebben is meghallgatja, és arra utasítja, hogy válasszon ki Izráel vénei közül hetven előljárót. Mózes végrehajtja a parancsot, és a kiválasztottakkal a sátor körül gyülekezik.

II.

Isten meghallgatja Mózes kérését, utasításokat ad számára, de rábízta, hogy ő válassza ki a hetven férfit. Ugyanakkor az Úr adja meg azokat a szempontokat, amelyek szerint Mózes eldöntheti, hogy kiket választ a munkatársai közé. Mikor már ott állnak a sátor körül, felhőben megjelenik az Úr. Az Ószövetségben a felhő Isten jelenlétére utal. Nagyon sok igehely bizonyítja ezt az igazságot (2Móz 13,21; 4Móz 14,14; 5Móz 31,15; Zsolt 99,7). Itt arról van szó, hogy Isten nappal felhőoszlopban

vezette népét a pusztában, hogy felhő ereszkedett alá a szent sátorra, amikor ott az Úr megjelent. 3Móz 16,2-ben szó szerint ez áll: „felhőben jelenek meg”. A felhősózlop az Ószövetségben Isten jelenlétének látható jele, míg az Újszövetségben a Szentlélek vezetését jelképezi. Felvethető a kérdés, hogy miért felhőben jelenik meg Isten. Tudjuk, hogy a felhő és a köd eltakarja előlünk a napot, amelyet károsodás nélkül nem szemlélhetünk szabad szemmel. Talán ezért találó ez a hasonlat, mert Isten igazi valóját és szentségét halandó ember nem láthatja meg élve (2Móz 33,20). A felhő és a köd Isten gondoskodó szeretetének jele, mivel nem akarja választottait elpusztítani. Mózes eltakarja, amíg elvonul előtte, Illés pedig palástjával fedi be arcát, amikor Istennel beszél (1Kor 19,13). A gyülekezet sátora előtt állók nem csak látják a felhőt, hanem hallják Isten szavát. Ez azért fontos számunkra, mert Isten nemcsak érzékeltetni akarja, hogy ő itt van közöttünk, hanem meg is szólít bennünket és párbeszédet akar folytatni velünk. A bűneset után az ember elrejtőzött, nem akart Isten színe elé kerülni, a Teremtő pedig azt kérdezte: „Hol vagy?” Ez a kérdés azóta is továbbgyűrűzik az évszázadokon keresztül. Isten mindig keresi az embert, beszélni akar velünk, közösségébe szeretne vonni bennünket. Ez a mai ünnep sem más, mint lehetőség Isten kereső, kérdező szavának meghallására, amelyre lehet válaszolni, majd egy egész életre bele lehet feledkezni ebbe az életet adó párbeszédbe.

Isten megjelenik a felhőben. Szól a jelenlévőknek, és páratlan dolgot tesz. Mózes imáját úgy hallgatja meg, hogy a benne levő lélekből a hetven előljárónak is ad. Sokat törhetnének a fejüket, hogy itt milyen lélekről van szó, de a kérdést maga Mózes dönti el, amikor ezzel kapcsolatosan azt mondja Józsuének: „vajha az Úrnak minden népe próféta volna, hogy adná az Úr az ő lelkét öbeléjük”. Ezek után semmi kételyünk sem lehet afelől, hogy Isten Szentlelkéről van itt szó, aki kitöltetett Mózesre, most pedig a hetven vénre is. A Lélek megnyugodott. Ez az esemény a pünkösdi történetre emlékeztet minket, amikor Szentlélek az apostolokra szállt és megnyugodott rajtuk. Érdekes a megnyugodni szavunk. Miután János 14,25–27-ben Jézus megígéri tanítványainak a vigasztaló Szentlélek elküldését, rögtön azután a saját békességét ígéri nekik. Ebben az összefüggésben azért értékes a megnyugodni kifejezés használata, mert akire kitöltetik Isten Szentleke, az megnyugszik és Jézus békességében él. Ebben a nyugtalankodó, kavargó, örvénylő életben, mely naponta aggodásra és idegeskedésre készítet, rendkívül nagy szükségünk van a Szentlélek megnyugtatóására.

A hetven vén nemcsak megnyugszik a Lélek kitöltése után, hanem prófétál is. A prófétálás Isten Szentlelkének egyik jele, miként ez 1Sám 10,6–13; 19,20–24; Jól 2,28; ApCsel 2,4 és 1Kor 12,10-ből is kitűnik. A hetven előljárót szolgálatra választotta ki az Úr, s a neki való szolgálat titka a Szentlélek erejében van. Zak 4,6-ban ezt olvassuk: „nem erővel, sem hatalommal, hanem az én Lelkém által, azt mondja a Seregeknek Ura”. Olyan gyakran megfeledekezünk Isten e tanácsáról, tanításáról. A belénk nevelt jóérzés sokszor szeretne segíteni felebarátainkon, sőt egy igazi nagy emberi cél érdekében képesek vagyunk nagy dolgokat is cselekedni. Minden erőnket felőrölve, éjt nappá téve hiába próbáljuk megjobbitani a világot, mert ha mindez nem a Lélek erejével tesszük és ha szeretet nincs bennünk, akkor igyekezetünk nem fog az ő országába beépülni, akkor nem fog áldása megnyugodni rajtunk, akkor Krisztus békessége nem veszi körül sem lelkünket, sem gyülekezetünket.

III.

E történetnek azonban nincs még vége. Hátravan még a legfontosabb mozzanata. A kiválasztott előljárók közül ketten, általunk ismeretlen okok miatt, nem mentek fel a gyülekezet sátorához. Az egyiket Eldádnak hívták, akinek neve azt jelenti, hogy Isten barátja, az, akit Isten szeret; a másikat pedig Médádnak, aminek jelentése ez: szeretet, kedvenc, vonzalom. Ezek a nevek elárulnak valamit viselőjükről és az Istenhez való viszonyukról. Jóllehet nincsenek a szent sátor körül a többiekkel, mégis rájuk is kitöltetik a Szentlélek a táborban és prófétálnak. Ezzel egész Izrael körének is nyilvánvaló lesz, hogy mi történik a gyülekezet sátra körül. A Lélek kitöltését nem lát-

ták az emberek, de észlelték hatását, amikor két előjárójukat prófétálni hallották, amire azelőtt nem volt példa. Eldád és Médád esete azt bizonyította, hogy Isten nincs helyhez kötve, még akkor sem, ha addig és azután is a szent sátornál jelent meg, amikor közölni akart valamit. Nem az épület hordozza a szentséget, hanem az a hely szent, ahol megjelenik Isten. Mi jól tudjuk ezt a Mózes elhívási történetéből és Józsuának az Úr serege fejedelmével való beszélgetéséből (Józs 5,15). Jézus pedig azt mondja a samáriai asszonyoknak: „az Isten lélek: és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják”. Ennek tudatában fogjuk igazán és helyesen értékelni templomainkat.

Egy ifjú elfut, és megjelenti a történetet Mózesnek. Józsué, akárcsak később Péter, hamarabb szól, mint gondolkozik. Arra kéri Mózeset, hogy tiltsa el a táborban prófétálókat. Sok mindent feltételezhetünk, ami kiváltotta az ifjú emberből ezt a megnyilatkozást. Talán Mózes tekintélyét féltette, talán saját jövőendő vezetői helyzetére gondolt, talán arra, hogy mi lesz akkor, ha mindenki összevissza fog prófétálni a táborban, mert akkor senki sem fog a prófétai szóra hallgatni, vagy zavarta az a körülmény, hogy a prófétálás nem a gyülekezet sátra körül történt, így nem volt ellenőrizhető és vallásos eltévelyedésre, rajongásra gyanakodhatott. Most jó Pál apostolra figyelünk, aki azt írja a thesszalónikaiaknak: „a Lelket meg ne oltjátok” (1Thessz 5,19). Sokkal később kerül papírra Pál apostolnak ez a tanácsa, de Mózes már ott és akkor nagyon jól ismeri ezt az igazságot, hisz ugyanaz a Lélek vezette őt is, mint Pált. Mózes teljesen higgadt, nem félti helyzetét, sem hírnevét, hiszen ő maga kérte Istentől a segítséget, a munkatársakat, ezért teljesen őszinte az a kívánsága, hogy „vajha az Úrnak minden népe próféta volna, hogy adná az Úr az ő lelkét őbelőlük”.

Úgy érzem, hogy ez a Mózes jókívánsága és imája a mai ünneplő gyülekezetünkért. Hogyan valósult meg és valósul meg ez a kívánság? Kapcsolatosan egy egész folyamatot figyelhetünk meg. A Szentírás második mondata már beszél a Szentlélekről (Gen 1,2), amint az lebeg a vizek felett, és az utolsó előtti mondatokban is megjelenik, amikor azt olvassuk, hogy a „Lélek és a menyasszony ezt mondják: Jövel!” (Jel 22,17) E kettő közti üdvtörténeti eseménysorozatban Szentlélek adatik a választott nép elhívott vezérének, majd a hetven előjárónak. Ez a kívánság tovább táguul Jóel próféciájában: „és léssen azután, hogy kiöntöm lelkemet minden testre, és prófétálnak a ti fiaitok és leányaitok; véneitek álmokat álmodnak; ifjaitok pedig látomásokat látnak. Sőt még a szolgákra és szolgálóleányokra is kiöntöm azokban a napokban az én lelkemet” (Jóel 2,28–29).

Azokban a napokban, vagyis pünkösdkor mindez be is teljeseedik. Most már nincs sem számbeli és nembeli, sem korbéli és társadalmi különbség, mivel Isten ígérete „minden testre” vonatkozik. Ennek az üdvtörténeti eseménynek ma mi vagyunk a tanúi. Ma ránk akarja az Úr kitölteni Szentlelkét. Jézus azt mondja, hogy „ad a ti mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik tőle kérik” (Lk 11,13b). Vajon hányan jöttünk ma templomba ezzel az őszinte fohással szívünkben? Ma újból itt van a lehetőség, hogy ebben a lelketlen, ebben a gonosz lélektől áthatott, gyűlölködő és félelmeikkel teljes világunkban egy percre megálljunk, hogy felismerjük igazi szükségünket és közösen mondjuk el a Szentlélek kitöltéséért esedező kérésünket. Bátran támaszkodhatunk Urunk ígéretére, aki biztosan szavát állja és boldogan adja Szentlelkét nekünk, hogy ünnepünk és életünk evangéliumi tartalommal teljődjék. Ne legyen bennünk sem féltékenység, sem irigység, amikor Isten választott gyermekei elnyerik a Szentlelket, amikor munkatársaink beteljesednek a Lélek ajándékaival. Gyülekezetünk tagjai imádkozzanak a Szentlélek kitöltéséért, hogy Isten szőlőkertjében, az anyaszentegyházban alkalmas munkásokká és segítőtársakká válhassanak. A Szentlelket nemcsak azért kapjuk, hogy ezután ne féljünk, hogy ezután nyugodtak legyünk, hogy világosan lássunk kérdéseinkben és beteljesedjünk mennyei erővel, hanem azért is, hogy a Lélek erejével szolgáljunk, hogy alkalmas és alkalmatlan időben mennyei Atyánk dicsőségére és embertársaink javára bátran tehesünk és tegyünk jó bizonyosságot. Ámen.

Szentlélek megszorítása

Alapige: Efézus 4,30

Bibliailvasás: János 14,16-26

A Szentlélek kitöltetésének ünnepét tarthatjuk — hálaadással és örvendezéssel. Isten Lélek, jelen van így mindenütt. De elhatározása szerint lakozni akar bennünk. Ezt ígérte meg többször is az Ószövetségben. Csak Jóel prófécijára emlékezzünk: „Kiöntöm Lelkemet minden testre” (2,28). Aztán Jézus az eltávozása miatt megszorodott tanítványait vigasztalta meg az ígélet teljesülésével: „Én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad nektek, hogy veletek maradjon mindörökké, az igazságnak ama Lelkét... Nem hagyalak titeket árvákul, eljövök tihozzátok” (Jn 14,16-18). A húsvétot követő ötvenedik napon együtt voltak a tanítványok, úgy, ahogy Jézus meghagyta: „El ne menjenek Jeruzsálemből, hanem várják be az Atyának ígéletét, amelyet hallottatok tőlem” (ApCsel 1,4). Beteljesedett az ígélet, pünkösd lett, eljött a Szentlélek Jeruzsálemben, az egyházban. Isten, a mi Atyánk, a mi Szabadítónk — Szentleke szerint van jelen világunkban és vesz lakozást bennünk. Irántunk, az egész emberiség iránti kegyelmét ezzel koronázza meg, teszi teljessé, teremt gyökeres fordulatot sorunkban. Kiszabadít a régi, elítélt állapotunkból és újjászüli a vele való életre.

1. A mai Ige részlet az efézusi, de minden jel szerint a szomszédos gyülekezetekhez is szóló körlevélből, mely egyaránt szól a régiekhez, de a mindenkori hívekhez, így hozzám is. Velük együtt mi vagyunk a címzettek. Maradjunk csak Efézusnál, mely világosan szemléltette az emberiség gondolkozását. Maga a város az ókori pogányság kiemelkedő központja volt, benne a híres pogány istennőnek, a termékenységét biztosító Dianának, hiedelem szerint a mennyből jött szobrával és a tiszteletére épített nagy templomával. A Diana-kultuszt az anyaghoz kötött felfogás és a belőle táplálkozó pogány, erkölcstelen életmód jellemezte. A város a tudatlanságnak, a bűnnek volt a rabja. Mikor Pál apostol felkereste a várost, már talált benne „néhány tanítványokat”, akik hallottak Isten üdvözítő szeretetéről és Keresztelő János bizonyágtételének megfelelően keresztkedtek meg. Ám életük nem mutatott gyökeres változást. Az apostol megkérdezte: „Vajon vettetek-e Szentleket?” Válaszuk így hangzott: „Azt sem hallottuk, hogy ha vagyon-e Szentlélek.” Pál apostol buzgón és tisztán hirdetni kezdte nekik az evangéliumot, a Jézus Krisztusról szóló örömhírt. Az efézusiak „mikor ezt hallák, megkereszkedének az Úr Jézusnak nevére”. Az apostol reájuk vetette kezét, megáldotta őket, és akkor „Szentlélek szálla őreájuk” (ApCsel 19,6). Három évig munkálkodott ott az apostol, s bár nagy ellenállást kellett tapasztalnia, „az Úrnak Igéje erősen növekedik és hatalmat vesz vala”, azaz jelentős hívő gyülekezet született meg. Nem az apostol adta meg a Krisztus útján való járást, őt eszköznek használta fel erre Isten, ahogy halljuk: „Istennek Szentleke által megpecsételtetek a teljes váltságnak napjára.” — Mit jelentett ez ott, mit jelent nálunk? — Ősidők óta használatos a pecsét a személy tulajdonjogának igazolására. Pecsétgyűrű az ujjon, nemesfémből a gazdagoknál, egyszerű anyagból a szegényeknél. Ráütötték levelükre, a megvásárolt tárgyra. Ma csak intézetek használhatják a bélyegzőt a hitelesség bizonyítására. Jegygyűrűként az egymás iránti elkötelezettséget fejezi ki, a belső oldalon a névvel, mely nem kopik le. A Jelenések könyvében olvasuk, hogy a világban minduntalan megtestesülő antikrisztus-fenevad legyilkolja azokat, akik nem hódolnak be neki, pecsétjével látja el jobb kezüket vagy homlokukat, mert nincs joguk sem venni, sem eladni. De Isten is pecséttel különíti el övét, 144 ezret Izráelből és megszámlálhatatlanul nagy sokaságot az emberiségből. A tulajdonos nyilvántartja a hozzá tartozókat. Isten magához kapcsolja a bűn hatalmából az ő uralma alá kerülteket. — Keresztelő János csak vízzel tette meg ezt, de ugyanakkor előremutatott Jézus Krisztusra: „Ő Szentlélekkel és tőzzel keresztel meg titeket” (Mt 3,11), azaz isteni erejével megtisztít a bűntől. Jézus megerősítette ezt: „Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be Isten országába... Szükség néktek újonnan

születnetek” (Jn 3,5). Így válnak a megszólítottak az új teremtés részeseivé, Isten tulajdonává. — Mikor a hívő szülők gyermekeit megkereszteljük, Jézus Krisztus rendelkezését követjük, vizet öntünk a fejükre, ez a látható pecsét, ugyanakkor maga a Szentlélek pecsételi meg őket Isten nevére, írja át a megváltottak közé lelki, láthatatlan pecséttel.

A Szentlélek maga a pecsét, őáltala megy végbe a nagy változás, a reménytelen sorsból Jézus Krisztus drága vére tesz megváltottakká, akiknek jövődjöje a teljes változás, az üdvösség. Az Ige hallgatói tudhatják, hogy „testük-lelkük Istenéi”. Egyik vallásos énekünk mondja: „Pásztorunk a Jézus, Meghalt nyájáért, Mindenik juhára Hullt a drága vér. Rajta pecsétje Minden gyermekén, »Lelkem adtam néki«, Szól »és így enyém.«” Isten szeretete, a megváltásunk a Szentlélek munkája által válik valósággá. Megpecsétel, de vállalja védelmünket is. Mint a jó gyárak termékei magukon viselik a védjegyet, úgy hordozzuk Istenhez tartozásunkat. A Szentlélek védelme és vezetése a teljes változás napjára való megtartásunk kezességé.

2. Pünkösöd van, Istennek Szentlelke megpecsételt, ezzel boldoggá tett. Örömmel, ünnepünket az ördög meg akarja rontani. Mindig erre törekszik. A hitetlenek által kérdésessé teszi a Szentlelket. Mit értek vele, mit használ nektek — kézzelfoghatóan? Református kollégiumban tanultam, a jó és hívő tanárok között akadt rosszakarátú, hitetlen is. Ettől hallottam először: „Lélek lélek, de miből élek?” Lélekből nem lehet vagyont szerezni. Azonban a Lélek megtanít arra, hogy élni, életet nyerni csak általa lehetséges.

Lehetséges. Nem kötelező. Kínálat, melyet elfogadunk vagy elvetünk. A régi és mostani hallgatókat úgy tekinti az Ige, mint akik elfogadják Isten nagy ajándékát. A levél első mondata „Krisztus Jézusban hívő szenteknek” nevezi őket. A pogányok között élünk, a pogánykodás állandóan arra igyekszik rávenni, hogy szakadjunk el Istentől, tagadjuk meg a kapott megpecsételő Szentlelket. Ezért tartja szükségesnek figyelmeztetni, megerősíteni az új életben. Mert nem elegendő csupán beszélni a Szentlélekről, pünkösödöt ünnepelni, azt akarja, hogy egyre odaadóbban engedjünk a Szentlélek vezetésének. „Ha Lélek szerint élünk, Lélek szerint is járjunk” (Gal 5,25). Vigyázzunk! „Meg ne szomorítsátok Istennek Szentlelkét.” Különös ilyent hallani. Szentlélek megszomorítása? Embereket lehet megszomorítani: a gyermekek szüleiket, házastársak egymást, szomszéd a szomszédot, nép a másik népet, ha ellene cselekszik. Sok szomorúság tépi a szíveket. De Isten, aki Szentlélek, lehet szomorú? Jézusról olvassuk: „Mikor közeledett, látván a várost, síra azon, mondván, vajha megismerted volna te is, csak a te mostani napodon is, amik neked a te békességedre valók, de most elrejtettek a te szemeid elől” (Lk 20,42). A boldog Isten szomorkodik.

3. Mert szeret, minden áldozatot meghozott érettünk, fáj látnia, hogy a tőle megf télt bűnök újból megkaparintanak, visszasüllyedünk a régi világba, pogányságba. Bizony, nemcsak a régi, de a mostani megszólítottak, mindnyájan hajlunk a bűnre. — Példákat hoz fel a levél — az Igét megelőző versekben —, a bűnök sokaságából néhányat, a pogányságra jellemzőt nevez meg, nálunk is ismeretesek — fenyegetnek. A hazugságot teszi első helyre, mely az igazságot hamisítja meg. Hajlunk rá, hogy érdekből elhallgassuk vagy letagadjuk: a világosságot sötétségnek, a jót gonosznak tartjuk. Tele van a világunk hazugsággal, ezért nem lehet kiigazodni benne. Jézus az ördögöt nevezi hazugnak és hazugság atyjának (Jn 8,44). Magunknak, de egymásnak, Krisztus egyházának ártunk a követésével. Másodiknak a haragot hozza fel. Emberi gyaloglóság a bántás miatti harag. Az Ige tudomásul veszi, de el is ítéli: „Ám haragudjatok, de ne vétkezzetek, a nap le ne menjen a ti haragotokon, se pedig az ördögnek ne adjatok helyet.” A haragtartás vakharagra, bosszúállásra vezet. Nyomában jön a háború, a gyilkolás. Harmadik a lopás, másnak anyagi megkárosítása kijátszással, hamissággal, erőszakkal. Így akarunk meggazdagodni, világot megnyerni. Holott a megélhetés biztosságát Isten nevében végzett munkával érhetjük el. Ő ígéri, hogy nem fogunk szűkölködni, sőt megtanulunk egymáson segíteni. Végül a rothadt beszédet juttatja eszünkbe, mely alatt a locsogás, mások kárhóztatása, a káromkodás és gyalázkodás értendő. A beszéd rendeltetése az egymás építése. Helyette a rossz beszéd

megrohaszt. — Állandóan találkozunk ezekkel a bűnökkel. A múlt rendszer öröksége? Abban ugyancsak virágozott mindegyik. És mert nem volt tényleges változás, él tovább. Megdőbentő az újabb választások eredménye, a múltat kívánja visszaállítani a nép nagy része. Nemcsak mert többről van szó, a bűnbeesés következtében előállott szomorú bukottságot akarja fenntartani. Ne legyen megváltás, ne legyen ezt érvényesítő Szentlélek.

De ne így legyen nálunk, hangzik az Ige. „Meg ne szomorítsátok Istennek Szentlelkét.” Máshol így mondja: „A Lelket meg ne oltsátok” (1Thessz 5,19). A Szentlélek elleni bűnt, azaz vezetésének megtagadását nálunk, híveknél — meg nem bocsáthatónak jelenti ki. Minden bűnre van bocsánat, de erre az egyetlenre nincs, mert az Istennek tudatos megtagadása azzal, hogy a pogányok útján járunk. — Isten szomorú, mikor elpártolunk tőle. Jézus a Gecsemáné kertben „kezde szomorkodni és gyötrődni... mondja nekik [tanítványainak]: felette igen szomorú az én lelkem mindhalálíg” (Mt 26,37–38). Népe és az emberiség miatt szomorú. Tudta, mi vár rá. Ám szomorúságát az emberi gonoszságnak ilyen, őt, Istent halálra adó súlyossága okozta. Ugyanis ha vétkezünk, akkor őt, tehát a bennünk lakozó Szentlelket elhagyva, magunkból kiüzve — életünket pusztítjuk el. Két esetet elevenítsünk fel. Saul királyt tette Isten, s akkor „Istennek Lelke őreá szálla” (1Sám 10,10), de mikor elpártolt, magát dicsőítette: „Az Úrnak Lelke eltávozik tőle, és gonosz lélek kezd gyötröni őt” (1Sám 16,14). — Egy házaspár az Újszövetségben teljes áldozatkészséggel akart kérkedni, ezért hallania kellett a leleplezést: „Miért foglalta el a sátán a te szívedet, hogy megcsald a Szentlelket... Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek” (ApCsel 5,3–4). Összerogytak és meghaltak.

Ám most pünkösöd van, hisszük és valljuk: „A nagy Isten vagyon mivelünk, és Szentlelke lakozik bennünk.” Isten örvend ünneplésünknek, mindig örvendeni akar. Ahogy már Zofóniás próféciájában tudtul adta: „Az Úr, a te Istened közötted van, erős ő, megtart, örül terajtad örömmel” (3,17). Ennek bizonyosságával járjuk meg földi utunkat és érzük meg a teljes váltságnak napját, az igazi jövőt. Igen, jövőt a Szentlélek által. Jövőt. Jacques Delors, az Európai Bizottság megelőző elnöke szövege így tavalyelőtt, a kontinens egyházi vezetőinek tanácskozásán: „Ha nem tudunk Európának lelket, értelmet, spiritualitást adni, akkor az tíz éven belül összeomlik.” Mi a hiányzó, megelevenítő lélek alatt a Szentlelket értjük. Nem mi adjuk. Mi kérjük: „Jövel Szentlélek Úristen.” Istennek imádságot meghallgató szava ez: „Ád a ti mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik tőle kérik” (Lk 11,13). Kérjük hát ezen a szent ünnepen és mindennap, legyen velünk, emlékeztessen a pecséttel, Szentlelkével arra, hogy övéi vagyunk és maradunk, vezessen a teljes váltság napjára. Tegyük mindenkor az Ige szerint: „Meg ne szomorítsátok Istennek Szentlelkét, aki által megpecsételtetek a teljes váltság napjára.” Ámen.

Péterfy László

Vegyetek Szentlelket!

Alapige: Apostolok cselekedetei 19,1–2

Bibliolvasás: Apostolok cselekedetei 2,37–47

Pál apostol, Efézusban járván, néhány tanítványra talált. Beszédbe elegyedett velük. Közben egy egészen váratlan kérdést tett fel nekik: „Vajon vettetek-e Szentlelket?” Vajon miért kérdezte meg ezt? Mindent nagyon rendjén valónak talált rajtuk, hisz Isten-hívők voltak. De valami mégis hiányzott belőlük. Csupa jó igyekezet, jámborság, tisztesség, kegyes jólneveltség uralkodik közöttük; rend, béke, becsületesség vezeti őket. S mégis élettelenül gépiesek, hiányzik a többre törekvés missziói heve, hiányzik a mozgatóerő. Hiányzik a Szentlélek az életükből.

Ha váratlan volt a kérdés, még váratlanabb a felelet: „Azt se tudjuk, hogy vagy-on-e Szentlélek.” Mintha azt akarták volna mondani: Mi meg vagyunk elégedve hit

dolgaiban az eddigiekkel, bár azt tudnánk jól betartani. Rendesen imádkozunk, járunk a gyülekezetbe, meghallgatjuk a prédikációt. Nekünk elég az, hogy Isten ott van az égben, aki esőt és meleget ad, néha — igaz — jégesőt is, balszerencsét is, de aztán rendbe hoz mindent, s aki dolgozik, nem hal éhen. Igaz, meg is kell halni egyszer, de ez legalább igazságos, egyes-egyedül ez igazságos.

Most rajtunk van a sor. A nagy apostol most minket von kérdőre. Vajon vettünk-e Szentléleket? Rátok szállt-e a püünkösdi piros láng? Áthatotta-e szíveteket? Meglátszik-e Krisztus a ti életekben? Munkálkodik-e bennetek a Lélek ereje? Jól tudjuk, hogy az efézusiak hallottak Krisztusról, az ő megváltó kegyelméről, de bizonyára nem volt alkalmuk hallani a püünkösdi csodáról, a kettős, tüzes nyelvek alászállásáról. Mi azonban nem mondhatjuk, hogy azt se tudjuk, hogy vagyon-e Szentlélek. Hiszen már gyermekkorunkban megtanultuk a „Hiszekegyet”, és sokszor elmondtuk: „Hiszek Szentlélekben.” Akik itt vagyunk, meg is konfirmáltunk, és nemcsak megtanultuk, de el is mondtuk a Szentlélekről, hogy „hiszem, hogy nekem is adatott, engem igaz hit által Krisztusnak és minden ő jótéteményének részesévé tesz, engem vigasztal és mindörökké velem marad”.

Az efézusiak a maguk hitével meg voltak elégedve, és arra gondoltak, hogy mire való még a Szentlélekről is beszélni, mikor úgyis annyi egyéb bajuk van, hogy alig győzik. Ma is sokan így érvelnek. Az efézusiak mintha helyettünk mondanák: el tudtunk lenni eddig is Szentlélek nélkül, sőt nem kívánatos újítást látunk benne. Szükségtelen bonyolítása lenne ez a dolgoknak — folytatják —, s a hit, amelyik ellenkezik a jó belátással, a kialakult szokásokkal, már nem is egészséges dolog. Ha az Apostolok cselekedeteiről írt könyv olyan bőbeszédű volna, mint az élő szóbeszéd, ezek a részletek se hiányoznának belőle. Mert semmi se olyan kellemetlen és idegen az ember számára, mint ami eszének, belátásának, vágyainak ellentmond. Semmi se olyan nehéz az embernek, mint azt elviselni, hogy szemébe mondják, hogy rossz úton jár, hogy tönkrement és el van veszve. Holott ő a lehető legjobban berendezte magának az életét. De a Szentlélek mind ezt mondja: eltévedtél, elpusztulsz, halott vagy, csak lát-szat az életed, mezítelen, rút, koldus vagy s még az imádságod is sok esetben hazugság.

A Szentlélek egyre azt mondja, hogy meg kell térned, magad ellen kell fordulnod, ki kell mondanod a szentenciát magadra, hogy meg kell öldökölnöd a magad őemberét, ha meg akarsz menekülni; hogy el kell szakadnod önmagadtól, mint aki kígyóra lépett s aztán nekifutott a medvének. A Szentlélek azt mondja, hogy ne higgy a fejednek, ne indulj értelmed után, mert sohasem fogod megfejtetni, megérteni Istent. Azért Isten, hogy ne férjen el az ember fejében.

A Szentlélekben nem azért hiszek, mert belátom a helyességét és szükségességét, jóságát és értelmét. A Szentlélek nem akkor van, ha mi mind megszavazzuk, s nem attól függ, hogy mi kellőképpen meg tudjuk magyarázni. Nem lehet érdemesülni rá, nem lehet megtanulni, mint valami iskolás, tudományos anyagot. Úgy töltetik ki reánk, ahogy az életet kaptuk. Egyáltalán senki se született meg azért, mert akarta. Lett, anélkül hogy megkérdezték volna, hogy akar-e lenni, s nem tiltakozhatott ellene, hogy kell-e vagy nem kell számára az élet. Kicsoda szólhatott bele, hogy nő vagy férfi legyen? Felülről jó, csupa ajándékképpen, mint a májusi eső. Mi lenne, ha nem lenne egy csepp májusi eső se? Csak akkor tudnánk igazán, hogy mit ér, ha nem lenne belőle. A határ is csak akkor tudja megmutatni, hogy mire képes, ha van májusi eső. Ugyanígy csak akkor látjuk meg, hogy mi az igazi élet, ha belénk száll a Szentlélek és az életünk tornyosuló fája elkezd örömet, békességet, mértékletességet, hálát, szeretetet teremni. Akkor tudjuk, hogy kik voltunk és mivé lettünk.

Püünkösdi ünnepén Péter az apostolok nevében mondja: kereszteljedtetek meg és veszitek a Szentlélek ajándékát. A Szentlélek ajándékozza az új élet kezdetét, és azt úgy észlelhetjük, miként az anya érzi a gyermek mozdulását méhében.

A Szentlélek iránti vágyakozás legyen számodra igazi, szívből jövő óhaj, eddig soha nem tapasztalt, mély fohászkodás, hogy legyen számodra csíra és kezdet, elindulás és élet. Az élő Istennel egyet akaró élet. Mért a Szentlélek azt cselekszi, hogy

ide juss el, hogy egyet akarj az Istennel, azaz azt akard, amit Isten akar veled. A többit elvégzi majd ő maga Igéje és Szentlelke által. Ámen.

Ravasz László

Újjászületés

Alapige: Apostolok cselekedetei 2,1-4

Bibliavetítés: Apostolok cselekedetei 2,14-28

Ez az Ige azért olyan kibeszélhetetlenül fontos, mert belső kapcsolatot létesít a Szentlélek és az újjászületés között. Azt mondja, hogy nincs más megújulása az életnek, csak az, amelyik a Szentlélekből származik, és ezzel azt is mondja, hogy a Szentlélek mindaddig csupán elröppenő szó, míg hatására nem történik meg a lélekben az újjászületés. Ezt úgy is mondhatjuk, hogy a Szentlélek újjászülő erő. Nézzük meg, hogy a Szentlélek, mint újjászülő erő, mennyire szükséges, mi a lényege, hol munkálkodik és hogyan munkálkodik.

I.

Először is Jézus szavának sürgető élessége csap meg: Szükség nektek újjászületetek. Mi az, hogy szükség? Mikor megszakad az élet, mert hiányzik valami, amitől függ az élet. Akit az éhhalál fenyeget, annak szükség a kenyér, akinek az ütere vérzik, annak szükség a kötőszalag, aki beteg, szüksége van orvosra vagy orvosságra. Jézus kevésszer mondja ilyen ellentmondást nem tűrő hangon, hogy mire van szükségünk. Egyszer Mártának, amikor így szól: csak egy a szükséges dolog. Másodszor Nikodémusnak: szükség tinéktek újjászületetek.

Ebben az az ítélet és az a megállapítás foglaltatik, hogy az emberi élet a maga természeténél fogva nem mondható életnek. Ezt a földi életet nem érdemes tatarozni, foltozni, festegetni, mint egy vénülő arcot; el kell dobni az egészet, még egyszer megifjodunk, amelyben mindent újrakezdehetünk, mindent jóvá tehetünk, amelyben egészen ismeretlen öröme és békeérzés érkezik meg, és amelyben életünk minden erőforrását új központot nyer. Valami olyanforma átmásulás ez, mint amikor az olvadt, kásás anyagba beérkezik a finom fonál és megindul a kristályosodás. Az emberben rejtőzködő szépségnek és értéknek, a belső alkatnak a felbresztése és biztosítása. Olyan ez, mint amikor egy hamis hangon kezdett dallamot újrakezdenek, tiszta hangon.

Igen, testvéreim, a Nikodémushoz intézett prédikációra valljuk csak magunknak bátran és határozottan, hogy a mi életünk nem foltozható tovább: új életre van szükségünk. Vehetünk ebből a világból akármennyit, pénzt, örömet, dicsőséget, tudományt, mindez sem jobbá, sem boldogabbá nem tesz, mert nem tesz mássá. Tatarozhatják ezt a világot Genfben, Rómában vagy Budapesten csodadoktorok, kuruizálók; a hazugság máshová bújik, az igazságtalanság új alakot ölt, a bűn átfesti magát, s új köntösben régi királyságát tovább folytatja. Sem a háziorvosod, sem a nevelőd, sem a szülőid, sem a tanítványod, barátod vagy eszményed nem tud segíteni rajtad. Rajtad csak Istennek az a Lelke segít, amelyik újjászül téged. Ha valaki nem születik víztől és Szentlélektől, nem mehet be az Isten országába.

II.

Lélektől születni. Tulajdonképpen titokzatos dolog ez, mint minden fogantatás. A léleknek belső megrendülése jár vele, új világosság, új elhatározás, új érzés. Meglátása annak, hogy Istennek drága ígéretei és örömei szólnak számunkra, amelyek mind elibénk tárják a menekvés útját, a megszentelődést és a hazaérkezést. Meglátása annak, hogy valaki, aki tiszta és szent volt, engedelmes szeretetből értem adta magát, hogy engem megszerezzen és tulajdonává tegyen. Megismerése annak a halálnak és elégtételnek, amely helyettem áll, annak az érdemnek, amely az én

javamra fratik. Valami komoly, nagy lelkesedés Jézus Krisztusért, akiben mintegy mondhatatlan vonzó és mondhatatlanul fölséges, királyi személyben megtestesülve látom mindazt, amit isteninek érezhetek, gondolhatok, tapasztalhatok. Valahogy belső megérzése ennek az élő személynek, amikor azt akarom, amit ő akar, az az érzésem, ami az övé, az a szenvedélyem, ami őt hevítette. Célja, szándéka reám nézve a legfontosabb dolgok, melyekért minden egyebet odaadok. Mindezek alapján valami nagy, fellélegző béke önti el a lelkemet; úgy érzem, hogy eddig zaklatott rabszolga, úzótt vad voltam: ma gyermek és király vagyok; valami édes otthoniasság önt el: megérkeztem, itthon vagyok, orcája, szeme előtt lakom. Valami forró szeretet járja át a szívemet, mint a dermedt tagokat az édes, meleg bor mámore: kicsordul belőlem a bocsánat, a másokért való imádkozás, az áldozat égető, édes öröme. Bírom Istent mint Atyámat, s rejtelmes boldog mélyeibe belesimulok, mint egy fázó gyermek az anyaölebe. Szinte mosolyogva nézek a világra: kicsoda szakíthat el tőle? Milyen más vagyok, mint eddig, s mégis most először igazán önmagam!

III.

Isten Lelkének ez a teremtő munkája egy lelki társaságban munkálkodik. Az anyaszentegyház a Szentlélek háztartása, a Szentlélek világa. Ezért mondja az Ige, hogy nemcsak Lélektől, hanem víztől is kell születni. A látható egyház egy kétezer esztendősi intézmény, a láthatatlan egyház ennél sokkal de sokkal régibb, egyenesen időfeletti. Ez a kétezer esztendősi történelem közvetíti Isten láthatatlan anyaszentegyházának minden áldását és dicsőségét. Félig földi materiából alakul, félig mennyeből. A templomokban földi a kő, a mész, a márvány, az alaprajz; mennyei az Ige, az inspiráció, az Istennel való társalkodás. Egyházszervezetben földi mindaz, amit emberek alkotnak, amit emberi alkotásként jog szabályoz, földi a keret, a betű, az edény; mennyei, ami mindezt betölti: a meggyőződés, a mártíromság, a megszentelődött élet. Földi az, amit az igehirdetésből a lekipásztor ad, mennyei, ami szavából Ige és evangélium. Földi a kenyér és a bor az asztalon, mennyei a megtöretett testnek és kiontatott vérnek érdeme és elégtétele, amellyel lelkünk tápláltatik.

Tehát mindaz, ami ebben a világban szépség, jóság és szentség, az egyház felé tart, vagy belőle indult ki. Világ kovásza az egyház, küzd a nagy, keletlen tömeggel, amíg megtölti erejével és megéleszti azt. A Szentlélek az egyházban s az egyházon át munkálkodik.

IV.

De azért ne gondolja soha az egyház, és ne gondolják soha az egyházak, hogy már maga a történelmi alak, a szervezet elegendő nagy küldetésük bevégzésére. Minket nem tart meg sem a tisztas szerartás, sem a hagyományos engedelmesség, sem a bölcs megalkuvás, legkevésbé az egyházat lelki titkos rendőrségként értékelő bölcs politika. Nagyon sok egyházat ismertem, s ezek közül nem veszem ki a református egyházat sem, amelyből néha elveszett a Lélek. Ürességen, külsőségen, hatalmi és rangkérdéseken vetekedtek az emberek, vagy pedig finom mosollyal végkiárusítást rendeztek rájuk maradt, nem kelendő holmiból. Jaj volna nekünk, ha a magyar református egyházban megfogyatkoznék a Lélek, amely újjáteremti a jellemeket! Minden más lélek a hazugság káprázata, csak az Isten Lelke, amelyik jobba, különbbé, szentebbé, igazabbá, erősebbé és gyöngédebbé teszi az embereket, egyszóval, amelyik újjászüli. Nem Isten Lelke az, amelyik fantáziál, egymásra uszít, gőgre és megvetésre, sőt gyűlöltre tanít. Nem egyház-reneszánsz az, amelyben úgy támad új életre az egyház, hogy belepusztul a nemzet békessége.

A szél fú, ahová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod, honnan jó és hová megy. Ez a Szentlélek titokzatos munkásságának örök képe. Az Isten Lelke jár a világ felett, s benne akarata teljesedik meg. Ki ülteti az erdőt, ki plántálja a mezei virágot? A szél, a természet lehelete! Ki osztja el a vízpárákat, terelgeti a felhőket és végzi az ég öntöző munkáját? A szél, a természet lehelete. Ki tölti meg oxigénnel fáradt emberek vérért, mitől lesz csillogó a szem, piros a vér, vidám a lélek, ihletett a látás? A

szél, a szél, a nagy levegőégnek állandó ritmusa és lehelete. Ez a szél képe az Isten titokzatosan járó és szakadatlanul dolgozó Lelkének. Ki fogja meg és szüli újjá a lelkeket, ma az enyémet, holnap a tiedet, ki váltja be az imádságot, ami éretted szállt fel az égbe? A lélek, Szentlélek Isten! Ki hozott ide, záporozott be az Igével, ki lebeg körül, mint a múlt emlékeinek simogatása, mint drága hívás örökkévaló tavaszba, és ki suhan a lelkeddel, mint illattal a szellő? A Lélek, a Lélek! Az a Lélek, aki az én marokkal szórt Igémet elkapja és szétszórja fejetek fölött, mintha virágcserepek fölött szórná szét. Sokáig nem látszik a különbség az olyan virágcserep között, amelybe mag hullott és aközött, amelybe nem hullott. De egyszer csak valami megrendítő forradalom történik az egyiknek a mélyén: egy parányi sziklevel bontakozni és nőni kezd, és nemsokára kivirít egy bíboros tulipánvirág, mintha oltárra tett mécsnek gyúlna ki a lángja. Legyen áldott a perc, amikor téged, tulipános cserepet, lánggal égő mécseset, oltárra tesz egy láthatatlan kéz. Ez is a Lélek keze, ez is a Lélek munkája.

Légy áldott, újjászülő Szentlélek Isten! Ámen.

(Közvetítette a rádió 1928-ban.)

Szentháromság vasárnapra

Balogh Béla

Az Atya, a Fiú és Szentlélek által

Alapige: Galata 6,7-8

Bibliaolvasás: Galata 5,16-25

Az evangéliumi egyházak naptárában az advent első vasárnapjával kezdődő „egyházi évnek” az első hat hónapjában vannak a nagy ünnepeink, melyek Krisztusra és az ő művére mutatnak. Ez a mai vasárnap határkő az „ünnepes” és az ünneptelen félév mezsgyéjén. A két félévet elhatároló vasárnapot Szentháromság vasárnapjaként tartja számon az egyházi hagyomány.

A Szentháromság Istenről szóló keresztyén tanítás szent hitünk szentélyébe vezet bennünket. Kapcsolatosan ma azt kell megjegyeznünk, hogy ez a tanítás nem számtani feladvány, hanem evangéliumi üzenet. Mai alapigénk hármas tagozódású üzenet, mely arról tanít most bennünket, hogy az örökkévaló Szentháromság Isten miként munkálkodik mindenható Atyaként, szabadító Fiúként és megszentelő Szentlélekként.

I.

Az Atya Istent gyönyörű hitvallásunk, a Heidelbergi Káté úgy mutatja be, hogy ő a mindenségnek, benne minden láthatónak és láthatatlannak a teremtő Ura, aki mindennek rendet adott. Akkor, amikor a rendezett világ ékességét látjuk, elképzelhető-e az, hogy ő éppen a teremtés koronájának, az embernek az életét hagyta volna rend és törvény nélkül? Erről szó sincs! Az újszövetségi kor nagy tanítója, Pál apostol, akinek bizonyágtételéből a mai igeszakaszt olvastuk, arról tesz vallást, hogy a teremtés művének természeti törvényei a pogányok számára is ismeretesek. Vagyis Isten maga gondoskodott arról, hogy akarata ott is érvényesüljön, ahol róla és az ő törvényéről édeskeveset tudnak. Itt azonban ezt a természeti törvényt nem szabad azonosítanunk Isten erkölcsi törvényével. A bűn miatt fonákjára fordult természeti törvény nem képes Isten igaz arcát megmutatni. A megromlott ösztönök természeti törvénye bennünk is érvényesül, mely alig vezet többre egyszerű és alapvető életszükségeink kielégítésénél. Ez a törvény bennünk is mindannyiszor hat, amikor előnt a sárga irigység és a féktelen fekete düh; amikor önimádatunkban magunkat tartjuk a legkülönbeknek, a legarravalóbbaknak, a legrátermettebbeknek; amikor a magunk adottságaival és képességeivel úgy eltelünk, hogy a másik embert semmibe sem vesszük és értéktelennek tartjuk. Figyeljük meg magunkat, ó, hányszor kerekedik felül bennünk ez a természeti ember! Az, amelyiknek a maga nyugalma, a maga kényelme, a maga jövedelme, a maga előmenetele a fontos, a másik emberrel meg alig-alig törődik.

Az erkölcsi törvény ennél sokkal több. Itt az ember már tekintettel van embertársára is. Ez már olyan, mint a kétirányú forgalom: adok is, kapok is; én is várok másoktól, mások is várnak tőlem. Ez a rendszer akkor működik jól, ha okos szabályai és világos útjelzői vannak. Itt már nem tehet az ember azt, amit akar, vagy ami neki jólesik. Itt már küzdelem folyik az önzéssel, itt már nyesegetik az emberi természet vadhajtasait. Azt mondanánk, hogy itt már érvényesül a humánus. De mi történik akkor, ha az egyik kultúrában éppen a vadhajtasát mondják dicsőnek és termőnek, az elhajlást tartják egyenesnek, a becstelenséget becsesnek? Azt kell látnunk, hogy az erkölcsi törvény értéke igen viszonylagos. Ami az egyik népnél szabad, az a másiknál tiltott; ami egyes korokban vagy egyes országokban megengedett dolog, az egy másik korban vagy egy másik helyen botrányos dolog. Ebben az elbizonytalanodásban állandóan ott leselkedik az erkölcsi züllés, az erkölcsi csőd réme, mely keresi azokat a személyes felelősség alóli kibúvókat, melyek segítségével az ember minduntalan mentegeti a maga cselekedeteit.

Mi akkor az állandó mérték? Mi az, amihez bízvást mérhetjük tetteinket, cselekedeteinket? Ez az Isten törvénye! Ma, amikor mindenfelé panaszkodnak, hogy változnak az értékek, nekünk keresztyéneknek van egy változatlan kincsünk. Egy olyan kincsünk, amely ma sem veszt értékéből és parancsoló érvényéből. Ez az Isten parancsolata. Eljutottunk-e már oda, hogy igazán értéknek tartsuk azt, amit a teremtő Atya az emberi nem megtartására rendelt? Vagy pedig még mindig azt képzeljük, hogy az emberileg elfogadott értékekkel megélünk? Meg kell mondanom, hogy ebben az esetben keserűen fogunk csalódnai. Az elmúlt század idealizmusa és romantikája a humánusra épített és hitt az emberben, az emberi józanságban. Még egy-egy kis kilengést, egy-egy kis tévedést is megtűrt ez az emberkép és életszemlélet. Csakhogy azóta a legbonyolultabb és leglelketlenebb, a legvadabb és leggyilkosabb évtizedek viharzottak el az emberiség feje fölött.

Nem mondhatjuk azt, hogy ennek a tragédiatorozatnak nincs semmi köze az ember magatartásához, az ember Isten kijelentett akaratahoz való viszonyához. De ha állítaná is ezt valaki, sőt ha én is hajlandó lennék elfogadni ezt az ellenvetést, akkor az élő Isten mondaná azt: megállj! Ne tévelyegjétek! Hát vegyétek már egyszer végre észre, hogy meg van írva: Amit vet az ember, azt fogja aratni! A Biblia sohasem szépít. Az ördög szokott szépíteni: Nem is olyan nagy a vész! Minek annyit lelkizni? Hiszen amilyen régi a Biblia, olyan rég megmondták a híres Rómában, hogy „Errare humanum est”, vagyis: tévedni emberi dolog. Még ha régi is e mondás, de a Biblia ezzel homlokegyenesen ellenkezőt mond. De hadd idézzem most mai alapigénk latin változatát, ahogy azt a nagy bibliatudós Hieronymus fordítja: Nolite errare! Ne vétkezzetek! Úgy érzem, hogy ez félreérthetetlen beszéd. Ez a tanács nagy dolgokban és kicsi kérdésekben egyaránt figyelemre és fegyelemre int bennünket. Hadd említsek két egyszerű példát a mindennapi életből, melyben írott és íratlan törvények érvényesülnek. Ha egy mély szakadék szélén állva azt mondom, hogy nem számít nekem a föld mágnessége, és teszek egy végzetes lépést, megmenekülhetek-e azért, mert nem hittem a fizika elemi törvényének a valóságában? Vagy viselem oktalanságom következményét?! Vagy vegyünk egy másik példát. Ha figyelmen kívül hagyom azt a tényt, hogy az előírás szerint fogyasztott gyógyszer egészséget visszaadó orvosság, de esztelen mennyiségben fogyasztva halálos mérgező, akkor megúszhatom-e ezt az ostobaságot kevesebbel, mint egy alapos gyógyszermérgezéssel? Ha az élet egyszerű törvényeinek elhanyagolása ilyen végzetes lehet számunkra, akkor mennyi bajt hozhat ránk az Isten törvényének elhagyása, akkor mennyi kárt hozhat ránk önfejlésünk és elbizakodottságunk? Ha a mindennapi élet törvényeit nem lehet semmibe venni, akkor vajon meg lehet-e csúfolni az élet teremtő Urának törvényét!?

A keresztyén ember kötelessége az, amit itt Pál apostol tesz: figyelmeztetni kell a felebarátot arra, hogy amit vet az ember, azt előbb vagy utóbb le is kell aratnia. Tehát akkor, amikor mi Istenről mint teremtő Atyáról beszélünk, úgy tesszük azt, hogy közben levonjuk e tanítás erkölcsi konzekvenciáját. Az életet adó Isten életszabályokat adó Úr, hogy ezek által biztosítsa az emberi életet.

II.

Alapigénk így folytatódik: „aki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet”. Olyan régiesnek tűnik a modern ember számára ez a megfogalmazás! De elavultnak tűnik maga a tartalom is. Hol van ma már az az idő, amikor a testet megvetették, amikor a test kívánságait, indulatait gonosznak bélyegezték? Pedig hány meg hány szülő mondja: Nem tudom, mi van a gyerekekkel. Olyan önfejű, olyan ideges, olyan akaratos. Pedig én mindig csak a jóra tanítottam, pedig mindig csak szépen beszéltem vele. Honnan nőtt fel benne a rosszasság vetése? Csak úgy magától? Egyik munkatársam mesélte, hogy meglátogatott egy családot. A szülőkkel együtt a verandán ült. A gyermekek lenni az udvaron játszottak. Olykor-olykor nem éppen szép hangzású szavak ütötték meg a fülüket. Ilyenkor a szülők kényelmetlenül fészkelődtek a széken, s ártatlan szemekkel mentegőztek: — Nem tudjuk, nem értjük, hogy honnan szedik a

gyerekek ezeket a cifraságokat! — Mire a barátom ugyanolyan ártatlan képpel felnézett a fa lombjára, mondván: — Hát a madaraktól...

Erre gondolva kiáltott fel egyszer valaki ekképpen: Azért mégis borzasztó, hogy hiába adjuk gyermekeinknek a legjobb nevelést! Igen, mert azok inkább azt teszik, amit látnak tőlünk. Hát így vagyunk ezzel. A rosszat nem kell vetni. A rossz csírája veleszületik az emberrel. S mihelyt olyanok a körülmények, csakhamar kihajt. S ha nem kezdjük el idejében gyomlálni a sarjakat, egyszer csak arra ébredünk, hogy az élet reményteljes ifjú kertje tele van gazzal, dudvával, gonosz indulattal, vagyis megromlott erkölccsel. Ha nem kezdjük el jó irányba nevelni gyermekeinket, akkor majd keserű szájjal fogjuk learatni a veszedelmeket.

Isten nem hagyott bennünket magunkra ebben a reménytelennek látszó helyzetben. Elénk áll szent Fiában, aki azt mondja nekünk: Jer és kövess engem! Akik pedig a nyomába szegődnek, azoknak az útja vele együtt a kereszten végződik. De a keresztnemcsak a Krisztus kivégzőhelye, hanem ugyanakkor az óember halálának a helye is. Pál apostol arról tanít, hogy akik a Krisztussal meghaltak, azok megfeszítették a testet indulataival együtt. Hogy ez mit jelent? Egyszerűen azt, hogy nekem többé nem a test, nem az ököljog diktál, hanem Jézus parancsol. Nem az indulatokra hallgatok, hanem az ő szelíd szavára. Nem a gyűlölet és az átkozódás, hanem a szeretet és az áldásmondás lakozik lelkemben.

Ezt ugyan könnyű elmondani, viszont annál nehezebb teljesíteni. De akkor mi lesz? Akkor beteljesedik az Ige fenyegetése: „Aki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet”? Ez borzalmas lenne. Ez a mi halálunkat jelentené. Jézus azonban odaállt közénk és az Atya közé, hogy bűnt gyűlölő haragja ne bennünket sújtsa. Jól jegyezzük meg: Ha nekünk nem kell learatnunk gonoszságunk vetését, az egyedül csak azért van, mert az Atya Jézust a keresztfán megváltásunk érdekében feláldozta.

Ez a szabadításon kívül még egy nagy dolgot jelent: Jézus betöltötte az Atya által adott törvényt, amelyet az ember nem volt képes a maga erejéből betölteni. Így lehet nekünk életünk a Jézus érdeméért.

III.

Aki pedig minket minderre megtanít, aki segít nekünk, hogy mindezt hinni tudjuk, az az Atyától és a Fiútól nekünk ajándékozott Szentlélek. A mai alapigénk a Szentlélek munkájáról beszél. Az elmúlt vasárnap arról hallhattunk, hogy miként vették a Jézus tanítványai a Szentlélek ajándékát. Hadd mondjam el azt, hogy ez ugyanaz a Lélek, melyet Keresztelő János látott galamb képében Jézusra szállni és megnyugodni rajta.

Az a Szentlélek ez, aki mellettünk áll a mi erőtelenségünkben. Amikor úgy érezzük, hogy túl magasak az Atya követelései, túlságosan sokat kíván tőlünk Igéjében, akkor a Lélek segít rajtunk, hogy mi készséges szívvel vegyük fel a Jézus igáját. Másképp nem lehet Krisztus követéséről beszélni. Pedig első hallásra-látásra úgy tűnik, hogy a Jézus követése nem jelent problémát. Nem? Bizonyára addig nem, ameddig nem jár szenvedéssel és megpróbáltatással, lemondással és önmegtartóztatással. Azonban mihelyt valami kedvünk ellenére való dolog társul a Jézus követéséhez, azonnal úgy teszünk, amint Péter tette: Mentsen Isten, Uram! — ez nem eshetik meg veled! És mit mond Jézus erre az elhárítási, erre a védekezési kísérletre? — Távozz tőlem, mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra!

Miként gondolkodhatott Péter ekképpen? Ilyennek, ilyen bűnösnek születik az ember. „Ami testtől született, test az” — tanítja Jézus. Hogyan tanít ezzel kapcsolatosan a Római levél? „A test szerint valók a test dolgaira gondolnak.” A mai alapige ezekről mondja, hogy aki vet az ő testének, az a testből arat veszedelmet.

A Lélek szerint valók azonban a Lélek dolgaira gondolnak... Szentlélek arra képesít bennünket, hogy az Isten dolgaival törődjünk. Most is azt tesszük. Isten örök Igéjét tanulmányozzuk, hogy egyre jobban megismerjük az „ő dolgait”, az ő munkáját a mi életünkben. Óriási dolog ez, testvéreim. Ez az új életben való járás. Az új élet pedig az, amelyet a Lélektől született ember él. A Krisztus szabadítását elfogadó és átélő ember életét így írja le a Heidelbergi Káté 1. kérdés-felelete: „Szentlelkével

biztosít az örök élet felől, és szív szerint hajlandóvá és készsé tesz arra, hogy ezután öneki éljek.”

„Aki pedig vet a Léleknek, a Lélekből arat örök életet.” Vagyis csak akkor vagyunk igazán az élet és az örök élet örökösei, ha a Lélek dolgaival törődünk. Milyen különös az Isten országának rendje, az Atya, Fiú, Szentlélek országa, ahol minden másképpen történik, mint a mi földi viszonyaink között! Itt és most értelmét és rendjét nem érthetjük meg tökéletesen. Azonban megértjük majd az örökkévalóságban, ahol a Szentháromság egy örök Istent mindörökké magasztaljuk. Ámen.

Molnár Albert

Szentháromság

Alapige: Máté 28,18–20

Bibliailvasás: Efézus 1,15–23

E mai vasárnapot szentháromság vasárnapjának mondjuk. Szentháromság! Csodák csodájának mondják már a régi frók; majd titoknak, mélységesnek, mint egy kikutatathatlan, határtalan tenger. Valóban, értelmünk előtt megfoghatatlan, nyelvünkön világosan ki nem fejezhető Istennek lényege. Gondolkodó lelkünk, érző szívünk csak hadd boruljon le alázatban, töredelemben és megnyugtató édes bizalomban, s imádja őt egy sóhajban, az öröm egy szívdobbanásában. Imádja izzó küzdelemben, csöndes megnyugovásban, imádja szívben, tettben — imádja őt, aki Atya, Fiú és Szentlélek.

Az isteni végtelenség, megfoghatatlanság érzése hatja át szívünket, ha föltekintünk az égre, ennek fényes boltozatára, majd felhőire. Ha nézzük az onnan földre szálló éjszakát s az éjben ott világító csillagsereget. Az isteni végtelenség, megfoghatatlanság hatja át a szívünket, ha tekintjük e világnak folyását, az eszméket, melyek itt népeket tesznek nagygyá, dicsővé, melyekért amott népek véreznek el; ha tekintjük a népek tévedéseit, erényeit, ha tekintjük mindazt, amit átoknak mondunk, és mindazt, amit áldásnak nevezünk. Bizony az isteni végtelenség, megfoghatatlanság hat át, ha nézünk az emberiség múltjába, mely a végtelen idő sejtelmes ködébe vész el, és ha nézünk az emberiség jövődjébe, mely beleolvad a hit, a remény fényes messzeségeibe. Hol az értelem, mely választ adjon a világ és élet okáról, céljairól? Bizony szívet, szívet kell kérnünk. Szívet, mely áhítatban, bizalomban, hálában boruljon le Isten előtt, aki Atya, Fiú, Szentlélek. Az isteni lényeg kikutatásában, a Szentháromság titkának földerítésében az emberiség mily munkát végzett, mily harcokat vívott! Mint ragyogtak a gondolatok és villámlottak a szenvedélyek! S mi az eredmény? Az eredmény az a bibliai igazság, hogy Isten nagyobb, nagyobb, mint a mi értelmünk. Mily találó itt is az evangélium Igéje, mondván: Magasztallak téged, mennynek és földnek Ura, hogy amit elrejtettél a bölcsék elől, azt kinyilatkoztattad — a kicsinyeknek! Igen, a kicsinyeknek! Íme, Jézus a keresztelést rendeli el alapigénkben. A keresztelés jelképe a mi Istenben való életünknek. Megkeresztelkedni a szentháromság nevébe jelenti életünk magasabb rendeltetését, isteni céljait. Jelenti az emberélet ama szent történetét, hogy mi jövünk Istenhez. A Szentháromság jelentősége nem csak Isten lényének titokzatossága, de a mi jelenvaló emberi magasabb hivatásunk. Így a Szentháromság hitében is erő van, mely minket emel, segít, lelkesít, megszentel.

I.

A Szentháromságban az első név: Atya! A megfoghatatlanság, mely e szóban van: Isten — kezd megfoghatóbb lenni e szóban: Atya. E szó világossága mellett kezdek belátni Isten mélységébe. Az ég, föld teremtmőjét, Urát, királyát, kit az égek egei be nem foghatnak, ím, befogja az én hitem. Ím, a nagy Isten az ő csillagtrónusából beszállt az én szívembe mint atya. Kinek dicsőségét ég, föld magasztalja, kit angyalok éneke imád: Őt, az Istent én így szólítom: Atya! Ím, a Szentháromságnak már első szavából mily bizalom száll az én lelkembe, mily áldás az én életemre. Az isteni

szentség gondolata mint tűz emészti a gyarló szívet. A szentség fensége előtt eltakarják arcukat a szeráfok, angyalok, s ím, az isteni szentség fenséges arca a Szentháromság első szavára átváltozik neked szelíd atyai arccá, melyről a kegyelem, bocsánat, szeretet sugárzik reád. Ó, a Szentháromságnak ez az első szava: Atya, nekünk Istenről többet mond, mint minden tudomány. E szó feltárja előttünk Isten teremő erejét, végéremehetetlen bölcsességét, az atyai hűséget, szeretetet, gondviselést. Isten Atya! Kell-e nekünk ennél több, hogy életünk útjain bátor, bizó szívvel, nem lankadó lelkesedéssel, soha ki nem alvó reménnyel járjunk? Van-e teher, mely leroskasszon, van-e fájdalom, mely vigasztalhatatlan, van-e magas, szent céljainkban akadály, mely legyőzhetetlen, ha Isten Atyánk?

A nagy Isten, ki e világok kormányzója, téged sem feled el, fölveszi gondodat, légy bármily kicsiny, mert Atya! Nem taszít el magától, ha követed őt. Bárhol légy e nagy világban, ím, tudd meg, van egy mindenható Atya, ki téged lát, keze vezet, segít, vigasztal, rajtad könyörül, rád áldását adja. A Szentháromság első szava azonban szép, nagy kötelességet is ró reád. Mi ez a kötelesség? Ha Isten atyánk, akkor mi legyünk Isten gyermekei. Legyen bennünk Isten iránti gyermeki engedelmesség, gyermeki bizalom, gyermeki szeretet, gyermeki hála. Isten Atya, s e szó megdobbantja szívünket, betölt bizalommal, emlékeztet kötelességeinkre. Minket ébreszt, int: „Gyermezem, add nekem a te szívedet!”

II.

A Szentháromságban a második név: Fiú! Senki sem mehet az Atyához, hanem csak a Fiú által. Te pedig, atyámfia, Krisztusnak nevét viseled, azt a nevet, melyen kívül nincs másban idvesség. Ez a fiú Istennek fia. Ím, az evangéliumban ezt ígéri: Én pedig veletek vagyok mind a világ végezetéig. Nemcsak akkor, ott Galileában volt Jézus az emberiségé, hogy pár év múlva aztán elhagyja a földet, melyet vérével áztattott, lelkével bevilágított, szívével megáldott. Nem. Ó örökre az emberiségé, bár láthatatlanul, de érezhetőleg velünk van. Jézusnak e láthatatlan jelenlétét írták a tanítványok. Az a világosság, mely vezette őket pályájukon, Jézus volt. Az az erő, mely fenntartá őket a nagy, szent hivatás terhe alatt: Jézus volt. Az a vigasz fájdalomokban: Jézus volt. Az a remény, mely besugározta vértanúi halálukat: Jézus volt.

Én veletek vagyok — mondá Jézus —, s ezt az igazságot a hívő lelkek 19 száz éven át örököké érezték. Ennyi száz éven át voltak vidám, majd setét, csüggesztő napok, volt győzelmes idő és volt vihar. Voltak véres, szörnyű évek, majd voltak az erényeknek, eszményeknek fényes napjai, de nem volt egyetlen nap se, hol a hívő szív ne érezte volna: valahol ketten-hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok én is közöttük. S mi nem éreznők a Jézus jelenlétét? Ah, érezzük asztalánál, ahol megjelen szent önfeláldozásában. Érezzük imánkban, hisz imádkozni is lélekben ő tanított. Érezzük munkás napjainkban, mert ő intett munkára, míg nappal vagyon. Érezzük örömmünkben, hisz ő tanított boldogságról, a tisztaszívűek boldogságáról. Bizony velünk Jézus. Ha majd eljő utolsó óránk, mikor más minden elmarad, amiben bízunk, kiket szerettünk, rokon, testvér, hitves, szülő, gyermek, s megyünk egy ismeretlen hazába, ott is velünk Jézus, ki mond: Ahol én vagyok, ott lesztek ti is. Ím, a Szentháromság második szava neve annak a személyes erőnek, vezérletnek, reménynek, mely minket soha el nem hagy. És ha ő mindig velünk van: foly-e ebből is egy szent kötelesség? Ez a kötelesség, hogy őt, a vezetőt híven kövessük. Ne legyen bennünk egyetlen gondolat se, egyetlen érzés se, egyetlen vércsöpp se, mely föllázadna, ellenszegülne Jézus követésének.

III.

A Szentháromságban a harmadik név: Szentlélek. Csak most ünnepeltük e lélek pünkösdi kitöltését a tanítványokra. E lélek a megújulás. Kitöltetik e lélek a látható világra, s megújul ez a fénylő égboltozatban, a zöldellő mezőkben, a nyíló virágokban, a fejlődő vetésekben. Kitöltetik ez az ember életére, s megújul ez is az igazság szeretetében, a jobbra vágyakozásban, a tökéletesség felé való törekvésben. Ó, ez a

lélek minket tisztít, emel, újjászül. Hogy van nekünk Atyánk, kinek szeretete el nem fogy — ez isteni vigasz. Hogy van nekünk Idvezítőnk, ki nemcsak egykor, régen lakozott e földön, övéi között, de ma is az emberiséggel van: ez egy szent öröm. De hogy az örökkévaló Isten kitölti lelkét a mi szívünkbe, hogy a mi szegény gyarló, esendő szívünk e Szentlélek temploma legyen: ez, ez a tény magasztalja fel valóban az embert. Isten kitölti lelkét már a kicsinyekre. A jónak, igaznak magva, Istennek lelke ott van már a gyermeki szívben. A romlatlan léleknek szép gondolatai, tiszta érzései, törekvései, eszményei, az embernek ez az egész benső világa: Szentlélek. Ha van szív, mely sivár, kopár, ó, ott is van remény, hogy a Szentlélek elhint egy magot s a kemény kéreg mélyedéseiből virág támad, mint sziklarózsa. A homok alól forrás buzog föl, a sivatagon oázis támad.

Atyámfiai! Mi e Szentháromság nevébe megkeresztelttünk. Olyan-e a mi életünk? Az Atya, Fiú, Szentlélek Isten ereje, vezérlete, áldása meglátszik-e gondolatainkon és tetteinken? A szentháromságban élnünk kell, és a Szentháromság kell hogy mibennünk éljen. Nem elég vallani a Szentháromság hitét, életünkkel kell megmutatnunk, hogy mi Istennek gyermekei vagyunk, hogy Jézus mivelünk van, hogy a Szentlélek itt, itt van kitöltve szívünkben! Az Atya, Fiú, Szentlélek Isten legyen velünk örökké!! Ámen.

(Egyházi beszédek, orációk, imák. Írta Molnár Albert. II. kiad. 1927. 47-51.)

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán

Amikor megszűnt a manna

Alapige: Józsué 5,10-12

Bibliaviasítás: 1Korinthus 12,31-13,1-13

Izrael fiai átkeltek a Jordánon. Most azt látjuk, hogy a hátuk mögött összezárulnak a Jordán hullámai. Amikor jöttek, kétfelé nyitotta az Úr Isten, száraz utat biztosított nekik. Most a hátuk mögött összezárulnak a hullámok, így visszamenni többé már nem lehet. Előttük ott van Jerikó, a több ezer éves megerősített város, hatalmas kőfalával. De ott vannak a többi városok is és sok-sok idegen, erős nép. És éppen most, amikor egészen egyedül vannak Gilgálban, úgy, hogy egyelőre sem előre, sem hátra nem lehet menni, akkor az első gondolatuk az, hogy ünnepeljenek, hogy megüljék a paskát. Az Egyiptomból való menekülés óta nem tudtak igazi paskaünnepet ülni, kovásztalan kenyerek ünnepét ülni, mert nem volt búza az úton. Most először találnak itt búzát, elkészítik a kovásztalan kenyereket és ünnepelnek.

Lehetett volna mást is tenni! Lehetett volna félni az ellenségtől. Lehetett volna zúgolódni azért, hogy nem lehet visszamenni, ha bajba kerülnek. Lehetett volna lázadozni, lehetett volna készülni a harcra. Ha csak előre néztek volna, ha csak hátra néztek volna, akkor minden bizonnyal ezek közül kaptak volna valamit, de azért volt a szívükön egy ablak felfelé is, Isten felé is, és tudták, hogy igen, elől ott van a gond, az ellenség, a félelem; a hátuknál ott van az összezáruló folyóvíz, de felettük ott van az Isten. Ezért imádkoztak és ünnepeltek.

Van úgy a mi életünkben is, testvéreim, hogy olyan partokra érkezünk, ahonnan visszamenni már nem lehet. A hátunknál összezáródik a múlt. Előttünk ott vannak a fekete gondvárok, a fájdalomvárok, gyászok, bánatok sötétsége, és hogyha csak előre és csak hátra nézünk, akkor csak az marad, hogy zúgolódjunk, hogy féljünk, hogy harcra készüljünk. De van a szívükön egy ablak felfelé, azt ki tudjuk nyitni a sírok mellett is, a gondvárok tövében is, a fájdalomfolyók kerítetlen helyein is, akkor tudunk ünnepelni és tudunk imádkozni, mert aki imádkozik, az ünnepelni tud, az sohasem marad egyedül, az mindig érzi, hogy az Úr megfogja a kezét.

Ne hagyjátok kihullni az életetekből az ünnepet és az imádságot! Ha kihull az ünnep, akkor elszürkül az élet, akkor elszakad az ember Istentől, és akkor robotoló gépekké válunk, s nem látjuk már csak azt, hogy a hátunknál ott van a visszamenést meggátoló, összezáruló folyó. Előttünk meg ott vannak a gondok és a félelmek, és így nem marad semmi más, csak az idegesség, a zúgolódás, a gyűlölködés, harcra való készülés félelme. Amíg imádkozni tudunk, amíg ünnepelni tudunk, addig kinyitunk a szívükön egy ablakot felfelé, behull az életünkbe a csend és a béke, a reménység és a nyugalom.

Ezért ünnepelt Izrael népe. Nem akart úgy menni tovább, hogy előtte fel ne emelje szívét Istenhez.

Ha nekünk is sok olyan életutunk van, ami tele van zűrzavarral és idegességgel, az azért van, mert mi sokszor úgy megyünk tovább az életünkben, hogy nem emeljük fel a szívünket Istenhez.

A páska ünnepe Izrael népe életében különösen sokat jelentett. Amikor Egyiptomból megszabadította őket az Úr Isten, akkor adta nekik azt a parancsot, hogy öljk meg a páskabarányt és kenjék meg annak vérével az ajtófélfát, hogy fogyasszák el azt a bárányt teljesen, a jó és a rossz részeivel együtt fogyasszák el. Es abban a házban, ahol Istenre hallgatnak, ott életben fog maradni a legnagyobb gyerek, máshol mindenütt meghal az elsőszülött fiú. Úgy is történt. A fáraónak is meghalt a legnagyobb gyermeke, de az ajtófélfára kent báránylvér, ami már akkor előremutatott és jelképezte a mennyei Bárányt, az Úr Jézus Krisztus vérével, megtartotta Izrael népét.

A páska azt jelenti magyarul: kíméletes átmenetel. A halál angyala kíméletesen ment át Izráel népe között. Isten is az ő megtartó hatalmával kíméletesen ment át Izráel népe között.

Most, amikor megérkeznek erre az új partra, akkor a hónap 14. napján, ahogy rendelte egykor, negyven évvel ezelőtt Isten, megtartják a paskát. És ezzel azt fejezik ki, hogy ugyanazt kéri Istentől, vagyis azt, hogy most is kíméletesen menjen át köztük és menjen velük együtt az úton.

Jó nekünk is kérni. Olyan sok minden átalmegy közöttünk. Hol a gyűlölet, hol a fájdalom, hol a gyász, hol a bánat, hol a betegség, ó, olyan sok minden átmege közöttünk. Jó nekünk is kinyitni az imádság ablakát, nagy fekete gondvárak tövében arra kérnünk Istent, hogy kíméletesen menjen át közöttünk és tartsa meg az életünket.

Izráel népe ezt kérte. Akkor ettek először annak a földnek a terméséből, pedig nem ők vetettek. A környező népek behúzódtak a kővárakba, a kerített városokba, és a termés ott maradt. Így Izráel fiai most abból gyűjthettek és készíthettek kovásztalan kenyeret és pergelt gabonát, amit nem ők vetettek. A föld még nem volt az övék. A gyümölcséből azonban mintegy előlegképpen jutott már nekik. Valahogyan így vagyunk mi is. Sok drága gyümölcs van, amit nem mi vetettünk, amit mások vetettek. Ilyen gyümölcs az evangélium gyümölcse. Krisztus vetette, az apostolok őrizték, a gályarabok, a reformátorok védelmezték, tehát nem mi vetettük. De Isten megengedi, hogy együnk annak gyümölcséből. Ilyen kert számunkra az Isten országának szeretete, békessége és bocsánata. Nem mi vetettük, nem mi szereztük, nem is a miénk még egészen. Hiszen itt a földön sokszor eltakarja előlünk a magunk megsötétült szíve, eltakarják bűneink, könnyeink és a hitetlenségünk, elrabolja tőlünk sokszor a sátán. Bár az a föld nem a miénk még egészen, mégis eszünk a gyümölcséből. Isten úgy rendel, hogy jusson számunkra a békességből is egy darab, a szeretetből is egy darab, az örök élet bizonyosságából is egy darab, hogy a szívünkbe hulljon egy-egy csendes percnél, egy-egy imádságnál vagy a Biblia olvasásának az áldása: velünk az Isten...

Nem ismerjük még a földet egészen, mint ahogy nem ismerte Izráel népe sem az ígért földjét, de már a kertünkben Isten kegyelméből ott van a gyümölcs. Nem tudjuk, hogy milyen lesz az örök élet, nem tudjuk, hogy benne mennyi boldogság és szeretet, jóság és bocsánat lesz. De Jézus elhozta már nekünk az örök élet csodálatos gyümölcseit. Ha elolvassuk az ő tanítását és szívünkbe zárjuk az ő szeretetét, akkor a lelkünkkel már végig tudjuk simogatni ezeket a gyümölcsöket. Valahányszor úrvacsorával élünk, mindig ez a gyümölcs táplálja a mi lelkünket. Valahogy úgy vagyunk mi is életünk sok-sok állomásával, mint ahogy Izráel népe volt, mert mi is Isten népe vagyunk, ha Istenre hallgatunk, ha azzal kezdjük, hogy imádkozunk és megüljük az ünnepet, ha nem engedjük kihullani a szívünkéből az Isten iránti hálát. Mert az ünneplés mindig a hálaadás ünnepe.

Az a nép, amely megérkezett az ígért földre és visszanézett negyven esztendő minden kfnjára, könnyére — az a nép hálát adott Istennek, hogy megérkezett a túlsó partra.

De figyeljétek meg, hogy milyen ritkán jut eszünkbe hálát adni azért, amit Isten nekünk adott. Mindennap hálát kéne adjunk Istennek egymásért is, a szeretet gyümölcseért is, de azért is, hogy van még lélek, aki mellettünk van és szeret bennünket. És olyan ritkán jut eszünkbe, talán majd csak akkor jut eszünkbe, amikor elveszítjük, amikor nem lesz többé, akkor talán több hálát adunk azokért a napokért, amikor még velünk volt.

Izráel népének azért volt szép ez a honfoglalása, mert hálaadással és segítségül hívással kezdődött. Az életünk minden este és minden reggele ilyen kellene hogy legyen. Amikor visszanézünk, neki kell megköszönnünk azt, hogy megérkeztünk, és hogy vele indulhatunk tovább.

Majd így folytatódik tovább az Ige: „aztán másnaptól kezdve, hogy ettek a föld terméséből, megszűnt a manna...” Eddig a manna negyven éven át hullott. Isten úgy rendelte, hogy ennek a különös növénynek a termését mindig odavigyék a szelek, ahol jártak; ezért a manna, ami táplálta őket, szinte a mennyből hullott az útjukra. De

most, amikor a határvonalhoz érkeztek, másnapra megszűnt a manna, mert ezen a napon valami új kezdődött.

Sok ilyen másnap van az emberi életben. Amikor valami új kezdődik, amikor valami végérvényesen lezárul. Vannak szomorú és vannak fájó másnapok. Amikor egy új nap kezdődik, de valaki nélkül, akit szerettünk, és akivel együtt éltünk a földön. De vannak örvendező és vannak boldog másnapok is, amikor elindul egy-egy fiatal házaspár az élet útján. Vagy amikor életünk egy-egy sorsfordulójához érünk. Izráel népe azon a másnapon, ebbe a másnapba Isten kezét fogva lépett át.

Te hogy szoktál átlépni életed más napjaiba? Vele vagy nélküle? Vajon milyenek lesznek a másnapjaid? Árvák? Vagy boldogok veled?

Isten szent országának nagy honfoglalása történjék meg itt bent a szívében, és életünk másnapjaiba lépünk át vele. Örömben és bánatban, gyászban és reménységben legyünk mindig vele. Akkor ő mindig erőt fog adni nekünk a másnapok elhordozásához.

Ezen a másnapon megszűnt a manna. Isten negyven éven keresztül addig adta, amíg szükség volt rá. A mi életünkben is így van. Azt, amire igazán szükségünk van, Isten mindig megadja. Megadja egy napig, egy hétig, negyven napig, negyven évig, vagyis mindaddig, amíg szükségünk van rá. Isten mindig megadja számunkra azt a kicsi, azt a morzsányi erőt, amivel tovább tudjuk vinni még betegen is az életünket. Isten mindig megadja számunkra azt a kicsi, azt a morzsányi szeretetet és hitet, ami oda tud kapcsolni hozzá, hogy megmaradjunk. Azt a kicsi felcsillanó reménységet, azt a kicsike testi erőt, azt a mindennapi kenyeret, amire szükségünk van, az Úr Isten mindig megadja. Hullat mindig az útra számunkra eledelt.

Aztán elkövetkezik egy idő, amikor elveszi, amikor már nincs szükségünk rá, de ad helyette valami újat. Sok drága lelki manna volt a mi életünkben is. Ilyenek voltak azok, akiket szerettünk, akiknek jószágát már gyermekkorunkban megismertük. Mint Istentől kapott manna életútjainkra hulltak drága táplálék gyanánt. Aztán eljön az az idő, mikor Isten elveszi a manna. Nagyon fáj, amikor elveszi Isten a manna, amikor elvesz valaki drága manna az életünkből, vagy amikor elvesz valami olyan boldogságot, ami eddig betöltötte az életünket, a szívéket. De ha Isten elveszi az életedből a manna, jusson eszedbe, hogy mindig ad helyette valamit. Isten az övétől sohasem vesz el semmit úgy, hogy ne adna helyette valamit, talán még nagyobb.

Izráel népe életében is új ajándékot adott. Nem hullott többet a manna, de lett kenyér, de lett búza. Igaz, meg kellett harcolni érte, meg kellett dolgozni érte, de lett kenyér a családok asztalán. Úgy van ez a mi életünkben is. Isten mindig ad a régi helyett valami újat, de meg kell harcolnunk érte. Elveszi az örömeinket, de a bánatban aztán megajándékoz valami nagyobb, talán erősebb hittel, talán jobban összetartó szeretettel. Ha elveszi szerettünket, aki manna volt az életünkben, akkor cserébe megtanít bennünket arra, hogy most mi legyünk manna a mások életében.

Aztán negyven-, vagy nyolcvan-, vagy kilencvenéves földi vándorlásunk után elveszi a földi élet mannaját is tőlünk. De helyette valami nagyobb ad, az örök élet boldogságát. Fájhatott Izráel népének, amikor nem hullott többet a megszokott manna, de aztán rájöttek, hogy ez azért van, mert Isten nagyobb adott helyette, amikor bevezette őket az ígért földjére.

Sokszor fáj nekünk is, amikor elveszítjük az Úr manna, a tőle kapott, megszokott örömeinket, a tőle ajándékba kapott lelkek által nyert szeretetet.

Majd jusson ilyenkor eszedbe az, hogy Isten helyette valami nagyobb ad, az örök életet adja, amikor életünk változásai közepette odasimul szívé az ő kezéhez, „mert akik Istent szeretik, azoknak minden javukra van”.

Isten amikor elvesz, egyre nagyobb ajándékkal gazdagít meg bennünket. Még akkor is, ha fáj a veszteség, még akkor is, ha nem tudjuk rögtön felfogni az új ajándék nagyságát, még akkor is, ha sokszor nagyon megsiratjuk az elveszett manna, még akkor is, ha a hátunknál bezárul a folyó, még akkor is, ha előttünk csak gondhegyek vannak — de ha a másnapba vele lépünk át, akkor Isten mindig csak megajándékoz

bennünket. Bízunk reá az életünket, ő ajándékoz és megtart bennünket az örök életre. Amen.

Walter Lüthi

Svájc

A másik vigasztaló ígérete

Alapige: János 14,15-25

Bibliaviasás: Jelenések 21,1-7

A világnak szüksége van a vigasztalóra. A betegek a kórházban, akiket kínoz a gondolat, hogy nem tudnak magukon segíteni, vigasztalást várnak. De még mi egészségesek is tapasztaljuk, hogy milyen döbbenetesen kevés lehetőségünk van arra, hogy egy adott helyzetben segítsünk magunkon. [...] Nekünk, magunkat is beleértve, szükségünk van vigasztalóra. Néha halljuk, hogy miként beszélnek egyes emberek utolsó huszonnégy órájukban vigasztalásról, Istenbe vetett bizalomról, olyanok, akikről nem is feltételeztük volna.

Jézus itt annyiban szól az egész világhoz, amennyiben a vigasztalóról elmondottak azokat érintik, akik már valamikor valahol elkezdtek hinni és Krisztushoz tartozni. Jézus itt az övéihez, tanítványaihoz, gyülekezetéhez szól. Krisztus gyülekezetének is szüksége van a vigasztalóra, nemcsak a világnak. Sehol sem ígérték meg Krisztus gyülekezetének azt, hogy kívül marad a csatározásokon, s hogy mindig biztos és száraz lesz számára a hely, akkor, amikor a világon zivatarok vonulnak át. A gyülekezet ugyancsak megkapja részét az általános katasztrófákból, amilyenek ma is átszántanak a földön. De ezen az általános bajon kívül egyéb különös bajok is megpróbálják Krisztus gyülekezetét. Ezért az egyháznak különös módon szüksége van a vigasztalásra. Éppen ez az egyik fő ismertetőjele, hogy minden vigasztalásra szoruló ember között az egyház a legrászorultabb. Annyira szüksége van a vigasztalásra, hogy nem kell várnia, míg valami háború vagy országos baj szakad reá, hanem már előtte is vigasztalásra szorult, minden időben, a legnagyobb békességben sem kevésbé, mint akkor, amikor a víz már másoknak a válla fölé emelkedik és kiáltozni kezdenek. A gyülekezet akkor is rá van utalva a vigasztalásra és örvendhet annak, ha mások talán sajnálkozva megmosolyogják azokat a furcsa embereket, akik minden vasárnap a templomba mennek, hitről és vigasztalásról énekelnek, és akik hétköznapiakon is érzik, hogy nem nélkülözhetik hitük erősítését és a vigasztalást. Akár háborúban, akár békében van az a sereg férfi és nő, aki abból él, amit Krisztus mondott: „Kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.”

A gyülekezetnek azért van különösen szüksége a vigasztalásra, mert tud Istenről. Aki tud Istenről, az elkezd szomjúhozni a vigasztalást. Az az ember már nem tud másképp élni, mint úgy, hogy bajával Istenhez megy, és mindazokat a kérdéseket és gondokat, amik életében felmerülnek, Istenhez viszi. Aki tud Istenről, annak hamarosan dolga akad a „miért?” kérdéssel. Nemcsak az istentelennek és a kétkedőnek van „miért?”-je, hanem a hívőnek, Isten gyermekének is van „miért?”-je. Nézzük csak a zsoltárokat: milyen gyakran találkozunk ott az ingadozó hitnek ezzel a kérdésével, a hívő gyermek kérdésével. A gyermek szokta kérdezni apját: „Miért? Miért nem? Még meddig? Hová? Mj célból?” Ezek gyermeki kérdések, de ti, hívő testvéreim, ne szégyenkeztek, hogy ilyen gyermekies kérdéseitek vannak. Borzasztó lenne, ha nem ismernétek az ilyenfajta kérdéseket. Nem az az igazán hívő ember, aki korunk sötét eseményeit hindu vagy sztoikus higgadsággal szemlélve hagyja maga mellett elvonulni, hanem az hisz igazán, aki ebben a nagy világválságban gyermekként fordul az Atyához, hozzá kiált, reá van szüksége, és úgy érzi, hogy nem tud az Atya nélkül élni. Azért van nekünk, Isten gyermekeinek szükségünk különös vigasztalásra, mert tudjuk, hogy Isten szeret, és mert ebben a világban olyan sok minden eltakarja ezt a szeretetet, mert a nagy világesemények elsötétítik ezt a szeretetet, és mert ezt a

szeretetet egyetlen helyen láthatjuk meg igazán: Krisztusnál. Azért van szükségünk a vigasztalásra, mert bár tudjuk, hogy Isten mindenható és mindentudó, de mégis sok minden olyan értelmetlenül halad és alakul ebben a világban. Mert mi Istent egyedül csak a tehetetlenségben, megfeszített alakjában vagyunk képesek meglátni. És végül is nekünk hívőknek azért is van különösen szükségünk a vigasztalásra, mert nem csak azt tudjuk, hogy Isten van a mennyekben, hanem tudjuk, hogy az a föld az Isten földje, és mert már láttunk valamit az új égből és új földből felfényleni, ahol igazság lakozik, miközben látnunk kell, hogyan hull vissza ez a föld a régi állapotába. Ki az, aki nem kérdezne, ki az, aki nem szenvedne? De akkor érvényes az ígélet: „Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak.” Mert a gyülekezet Ura azt mondta: „Kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.” A hívő vigasztalása ebben a világban abból áll, hogy megerősödik a hitben és belekapaszkodik azokba a nagy ígérekbe, amelyeket Isten e világ felett kiterjesztett. Hallatlanul nagy szolgálat ez, amellyel a hívő ember a világnak tartozik. Maradjon hát mindenki hűségesen a posztján, ahová állították. Most kell megragadni Isten ígéreteit! Nem kisebbiteni, nem felhígítani, nem félremagyarázni, nem elferdíteni vagy éppen el-sikkasztani. Most kell ezeknek az ígéreknek nyilvánvalóvá lenniük! Kedves gyülekezet, Isten fényt adott a kezébe, nem szabad azt véka alá rejtened. Hegyen épített várossá kell lenned és maradnod, vigasztalás és fény mindazok számára, akiknek szívük és szemük van a látásra. Az a másik vigasztaló, aki nálunk marad mindörökké, fel fog emelni minket, valahányszor a világból érkező hírek reánk törnek, le fogja győzni fáradtságunkat, ami olyan gyakran eltompítja a jó győzelmebe vetett hitünket. Ez a „más vigasztaló” képes a gyülekezetet és a pástort egy sereggé tenni, amelyről azt mondja a próféta: „Hát nem tudod-e, és nem hallottad-e, hogy örökkévaló Isten az Úr, aki teremti a föld határait? Nem fárad és nem lankad el; végére mehetetlen bölcsessége! Erőt ad a megfáradottnak és az erőtlen erejét megsokasítja. Elfáradnak az ifjak és meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbekek is. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el.”

„Más vigasztalót” — így fordítja a textusunkat Luther. A vigasztalót kifejező görög szó az eredeti szövegben erősebb, határozottabb. Ott ez áll: „Parakletos”. A Parakletos azt jelenti: az odahívott, a segítségül hívott, a tanácsadó. Ez jellemző Krisztus gyülekezetére: Tudja, hogy egymaga, egyedül önmagára hagyva nem tud élni, tudja, hogy nem „önálló”, nem „nagykorú” ebben a világban, hanem hogy segítőt, tanácsadóra, parakletosra van szüksége. Ezt mindig tudta a gyülekezet. De ha nem csalódunk, akkor azt mondhatjuk, hogy az utóbbi években ezt a függőséget egyre jobban érezzük. Egyre növekszik azoknak az embereknek a száma, akik belátják, hogy tanácsadó és fentről jövő segítség nélkül nem tudnak élni. Napjainkban ez a gond egyre több értelmet nyer: Isten elkezdte a mi „beiskolázásunkat”, hogy megmutassa, nem úgy van az, ahogy gondoltuk, hogy önállóan is megélünk. Elveszi önállóságunkat, amire épp házakat építettünk és Isten tudja mi mindent elképzeltünk. Isten nem fog nyugodni, hanem megalázásokkal is megmutatja, míg be nem látjuk, hogy mit sem ér az istentelen önállóság, amit mi alsóbb és felsőbb iskolákban önmagunk dicsőítésére mint a legfőbb evangéliumot hirdettünk. Jó annak az embernek, aki már most észreveszi nemcsak a szükség nagyságát, hanem ezt a vigasztalót is, a Krisztust, akit a maga és az övéi vigasztalására kér az Atyától. Ti keresztyének, akik eddig még hittetek és tudatok erről a vigasztalóról, örveidhetek. Összehasonlíthatatlanul jobb helyzetben vagytok, mint azok, akik beleszerettek és belevesztek állítólagos önállóságukba. Ezek számára keserű meglepetés lesz az az eljövendő nap. Ó, milyen kimondhatatlanul nehéz lehet, ha éveken át nem volt szükség a segítségre és segítőt sem kellett hívni, mert minden kívánságunk szerint alakult. Most aztán sok fáradságba kerül a tanácsadó keresése. Ez az átállás sokaknak alig sikerül. Ezért, kedves testvéreim, segíteni kell azoknak, akik egyedül sohasem tudnak erre az útra visszatalálni. Itt az egészen csendes samaritánusi szolgálatra van szükség, amit nem végezhet csupán azoknak a gyülekezete, akik számára már régóta

örömet és vigasztalást jelent ez a tanácsadó. Neked, testvérem, Isten gyermekeként nem szabad ezt a titkos tudást csupán a magad számára megtartanod. Az utcán, a lépcsőházban, egy hivatal előszobájában várakozók között olyan kétségbeesett emberek vannak, akik nem képesek megtalálni az átmenetet az istentelen függetlenségből a vigasztaló függőségbe. Ezek átkozódnak és káromkodnak, mert már nem tudnak imádkozni. Milyen jó is a gyülekezetnek! De mennyire kötelezi is a tagokat az a tény, hogy hozzájuk szól, hogy őket szólítja meg, őrlök van szó, amikor Krisztus ezt mondja: „Kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.”

De ennek a vigasztaló kifejezésére használt görög szónak van egy még határozottabb értelme. Egy parakletost mindenekelőtt akkor hívnak segítségül, ha valahol törvénysértés történt, és ha szószólóra, ügyvédre van szükség, aki a felmentés érdekében védőbeszédet mond. Így a tanácsadó jogi tanácsadó lesz, akire a hívőnek szüksége van. Feltűnő, hogy milyen behatóan és ismételten követeli az Úr éppen ezekben a búcsúfejezetekben parancsolatainak és az isteni törvénynek a megtartását. Igéje és parancsa tiszteletét: „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok.” „Aki az én parancsolataimat megtartja, az szeret engem.” „Aki engem szeret, megtartja az én beszédemet. De aki nem szeret engem, nem tartja meg az én beszédemet.” Testvéreim, ha halljuk ezeket a követeléseket, nem látjuk-e máris magunkat az örök ítélőszék előtt állni? Hallgathatjuk-e úgy e szavakat, hogy ne gondolnánk azonnal a mi bevádolt voltunkra? Krisztus gyülekezetének olyan a helyzete, hogy Isten előtt és az ő parancsolatainak tükrében állandóan megvádoltnak érezheti magát és nem tud védekezni. Kivonni sem tudja magát ebből a kellemetlen helyzetből. Nem csak ezekben a napokban, de most talán különösen ez a keresztyén gyülekezet legnagyobb baja. A keresztyének serege, amely a világ népei között él, nem tekinthet a világ eseményeire anélkül, hogy ne érezne bűntudatot, és nem is tekintheti a bekövetkezett eseményeket meg nem érdemelt sorscsapásnak. Tudja, hogy itt nem sorscsapásról, nem vak hatalmak dühöngéséről van szó, hanem tudja, hogy itt egy kérlelhetetlen, mindent látó igazságosságról van szó. Ami most a földön látható, az annak a sok igazságtalanságnak gyümölcse, ami az elmúlt évtizedek alatt kibékítetlenül összegyűlt közöttünk. Ez a törvénysértéseknek és áthágásoknak felgyűlt összege, ami kicsiben és nagyban történt e világban. Nem igazságtalanság, hanem igazságosság történik. Még ha érthetetlennek tűnik is, mégis isteni igazságot kell látnunk az eseményekben. Ezt persze csak a keresztyén gyülekezet képes így felismerni. A világ nem tud átlátni a történéseken. A dolgokon hittel áttekinteni csak azok serege képes, akiknél „lakásra” talált az a másik vigasztaló, és akik hagyják magukat vezetni „az igazságnak ama Lelke” által, ahogyan őt Jézus nevezi. Csak az igazság lelke, a Szentlélek képes az ember szemét a mélyebb összefüggések meglátására felnyitni.

Az „igazság eme Lelke” valami kérlelhetetlent hordoz magában. Ez a Lélek egész a mélyig hatol, és mi nem akarunk felkiáltani, nem akarunk kitérni előle, mert szükséges és üdvös az igazság mélyére nézni. Végül mi is az, amit az igazságnak eme Lelke felfed? Hová vezet minket? Elvezet annak a ténynek felismeréséhez, hogy nemcsak egy általános bűnösség létezik, ami a világban most sötét történésekben megnyilatkozik, hanem hogy ez a mi bűnünk is és elsősorban az. Azért igazság lelke ez a Lélek, mert a bűnt személyválogatás nélkül felfedi és kimondja mindazt, ami visszavonhatatlanul ellenünk szól. Európa minden népe körében egyedül a keresztyén sereg jelenti azt a helyet, ahol ezt kimondják: „Mea culpa, mea maxima culpa”, én bűnöm, én igen nagy bűnöm. A világot az jellemzi, hogy így kiabál: A te vétke, a te igen nagy vétke, a másik bűne, a rossz ember bűne, a rossz Isten bűne! A gyülekezetet azonban az jellemzi, hogy ezt mondja: A mi bűnünk, az én bűnöm. Az én bűnöm, a mi bűnünk, ha gyermekek ezrei éheznek. Ez a gyermekgyilkoló lélek már régen köztünk lakik, köztünk lett nagygyá. Láttuk növekedni, anélkül hogy idejében megakadályoztuk volna; hogy megerősödött és beérett, az az én bűnöm, a mi bűnünk, a mi igen nagy bűnünk. Így vezetik földünk történései a gyülekezetet

bűnbánatra és megtérésre. Most beismerjük, hogy nem tartottuk meg Isten parancsait. Csak a gyülekezet tudja ezt beismerni. A világ nem képes erre sem ma és sohasem. A világ az újságok öles hasábjain sok-sok pontban csak azt akarja bizonyítani, hogy mások vétkesek, hogy mindig a másik a vétkes, az ember maga ártatlan, mint a bárány. A világ nem rendelkezik az igazság lelkével. Nem is tudja elviselni azt, mert az ellene szól. A világ csak azt tudja elviselni, ami a másik ellen szól, és ami által önmagát igazolva látja.

A gyülekezetnek azonban szüksége van a parakletosra. A gyülekezet magában vigasztalatlan és teljesen Isten vigasztalására van ráutalva. A gyülekezet tudja bűnösségét és azt, hogy mindenekelőtt ő a bűnös. Mi keresztyének semmit sem hozhatunk fel mentségünkre. E téren tehetetlenek vagyunk, mint az árva gyermekek; a vádlóval szemben teljesen kiszolgáltatottak vagyunk, és maradéktalanul rá vagyunk utalva védőnkre és ügyvédünkre, aki azt mondta: „Nem hagylak titeket árvául, eljövök tihozzátok.” Megérdemeltük a halált, és ezért nem értelmetlen, ha meg kell halnunk. Igazságos a halálos ítélet, amire okot adtunk. Itt egyetlen védőügyvéd létezik, ő, aki jön és azt mondja: Nem kell meghalnotok, mert én élek és ti is élni fogtok.

Az a benyomásunk, hogy ha napjainkban minden ember felismerné ezt az igazságot és meghajolna előtte, akkor jobban menne minden e világban. Az ilyen bűnbánat és megtérés lehetne egy jobb világ feltétele. „Olcsóbban” nem lehet ezt megkapni. Miért csak mindig egy kis és megvetett keresztyén sereg az, amely az életnek ilyen útján hagyja magát vezetni? Bizony szomorúság ez számunkra. A tanítványok egyike nyilvánvalóan szintén érzi ezt a bánatot. Azért olvashatjuk róla: „Monda neki Júdás (nem az Iskáriotes): Uram, mi dolog, hogy nekünk jelented ki magadat és nem a világnak?” Nem talál rá magyarázatot, de Krisztus feleletet ad rá, halkán intve a kérdezőt: Tekints csak magadra, és hagyd a nagyvilág gondját reánk; igyekezz becsületesen engem szeretni és az én beszédemet megtartani mind ama napig, amíg az Atya és én eljövünk, hogy nálad és mindazoknál lakozzunk, akik reánk várnak. „Felele Jézus és monda neki: Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet; és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk és annál lakozunk.” Eljön egykor az a nap, amelyről megíratott: „Ímé, az Isten sátora az emberekkel van, és velük lakozik, és azok az ő népe lesznek, és maga az Isten lesz velük, az ő Istenük” (Jel 21,3). Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Walter Lüthi
Svájc

A Fiú testamentuma

Alapige: János 14,26-31
Bibliaolvasás: Efézus 6,11-17

Gondoljunk egy pillanatig arra, hogy e szavak elhangzásakor Jézus búcsúzik a tanítványseregtől. Azzal vigasztalja övéit, hogy rámutat arra, mit hagy hátra számukra. Úgy beszél, mint egy haldokló apa, aki megijedt gyermekének elmondhatja, hogy gondolt rájuk és gondoskodott róluk. Nemhiába nevezik a Biblia egész tartalmát testamentumnak. Itt valóban egy örökségről van szó, amit az Úr gyermekeinek és örököseinek átad. Igaz, nem pénzt és aranyat tartalmaz ez az örökség. Jézus az anyagi javakat illetően szegényen hagyja itt övéit, de békéjét ígéri nekik, és ezzel mindarra gondol, amire szükségük lesz az élethez és a meghaláshoz: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek.”

Krisztus a békességét hagyta az embereknek. Igaz lett, amit az angyal azon az éjszakán világgá kiáltott: „Békesség a földön.” Itt van a béke, Krisztus adta és hagyta a tanítványokra. Tudjuk, hogy ez most éppoly valószínűtlenül hangzik, mint amikor a temetőben, a koporsótól három lépésre — amikor a virágok bódító illatán át már az

oszlás szaga érzik —, igen, amikor ilyen körülmények között mer valaki az életről beszélni és bizonyosságot tenni. Éppúgy, mint mikor a halálos ágyon az életről beszél valaki, úgy van ez is, amikor ebben a világban a békességről beszélünk. Merészség ez, de miért ne merjünk? Miért legyünk gyávák, hogy az úgynevezett „tények” előtt kapituláljunk? Nem tény az, hogy Krisztus ezt mondta: „Békességet hagyok néktek az én békességemet adom néktek”? Persze hogy ehhez szükség van a Fiúra, aki megmondja ezt az emberiségnek. És ha mi merjük elfogadni az üzenetet s azt tovább is adni, akkor úgy tűnik, mintha angyali hangot hallanánk, az arkangyal hangját, amelyhez csatlakoznak a mennyei seregek harsonái, hogy belezengjék ebbe a gyűlölettel mérgezett és halálosan beteg világba: Krisztus az ő békességét adta nekünk embereknek. De ha nincs is angyali hangunk, s ha nem is szólaltatunk meg harsonákat, akkor is szegény, mindennapi emberi hangunkon, ahogy itt állunk ebben az ellenséges világban, ahol sohasem tudhatjuk, mikor csap le reánk valami borzalom, úgy mondjuk gyengén, de hittel: Krisztus mondta: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek.”

Ha ma valahol emberek békességéről beszélnek, nagyon kell figyelniük, hogy milyen békesség az. Az emberek olyan sokmindenfélét nevezhetnek békességnek. Hiszen az, ami egyik számára békét jelent, a másik számára gyakran háború. Krisztus nagyon jól tudja ezt, azért beszél olyan óvatosan a békéről: „Az én békességemet adom néktek” — mondja hangsúlyozottan, s hogy ne legyen félreértés, megismétli: „nem úgy adom én néktek, amint a világ adja”.

Ugyanis a világ is ad egy bizonyos békét. Nem igaz, hogy a világ olyan szegény és rossz, hogy ne tudna nekünk békét is adni. Amikor pl. a régi görögök a békéről beszéltek — és nagyon gyakran és szívesen beszéltek róla —, akkor azon az emberi nyugalmat s a vele kapcsolatos jólétet értették. Még egy istennő is megtestesítette a békét, Eiréne, akinek a szobrát tisztelték. De nagyon el kell gondolkoznunk afelett, hogy ezt a békeistennőt gyakran egy kisfiú képével együtt ábrázolták. Nagyon hasonlíthatna ez a kép a Mária és Kisjézus ábrázolásához. De a békeistennőt egy Pluto-fiúcskával együtt ábrázolták. Pluto a görögöknél a jólét, a gazdagság, a pénz istene volt. Ezt nevezték békességnek. Azt az időt nevezték békének, ami alkalmas volt a pénzkeresésre és meggazdagodásra. És most kérdezzük: Talán ezt értik Európa népei, amikor olyan nagy hangon beszélnek a békéről, ezt a békeistennőt a Pluto-fiúcskával? Talán erre vágyunk mi is, arra az időre, amikor nyugalomban pénzt kereshetünk? S ez lenne talán a békesség? Az általános jólét ideje? Amikor a mai nemzedék minden kívánsága kimerül abban, hogy békében ültethesse el a káposztát és nyugalomban fogyaszthassa el a sült szalonát, ez lenne a béke? Ezt a békét az emberek is tudnák adni. Ez olyan béke, amit az amerikai nagybácsi egy napon talán át is hozhatna hozzánk. De vajon békesség ez? Krisztus azt mondja: A békességet én adom néktek, az én békességemet hagyom néktek, nem úgy adom én néktek, amint a világ adja.

A rómaiak is sokat beszéltek a békéről, és ők is ismertek egy békeistennőt, Pax-nak nevezték. Babérkoszorút hordott a fején, az emberi becsület és hírnév jelét. Nem ismertünk-e mi európaiak is ilyen békekorokat, amikor az emberiség homlokára babérkoszorút fontunk és ujjongtunk, hogy milyen nagyra vittük? Nem hódoltunk-e őrjöngésig ennek a babérkoszorús homlokú Pax istennőnek? Talán ez az, amire a föld népei újra vágnak, egy rögeszmés önimádatra, a békés rekordok vagy olcsó ünnepi babérok korára?

Ezt a pénz és dicsőség istene adta békét, a Pluto-fiúcskás és babérkoszorús békét sokszor nevezték az Isten gyülekezetében is békének. Ma is ott kísért az egyházi életben egy olyan békevágy, ami inkább jelenti az egyiptomi húsosfazekakhoz való visszatérést, mint annak az igazságosságnak éhezését és szomjúhozását, amelyből az igazi békesség gyümölcse terem. Az egész Ószövetségen átvonul egy harc a hamis és az igaz próféták között. A béke az, ami felett kitör a harc, ami felett nem tudnak megégyezni az erők. A hamis próféták olyan békét hirdetnek, ami az emberi restséget táplálja. Az igaz próféták a jólét és bőség közepette is fel kellett emeljék szavukat, hogy megintsák a népet, akár tetszett, akár nem: „Azt mondják, béke, béke, béke és

még sincs béke.” Az ilyen hamis békesség ellen tiltakozik az Úr, amikor a tanítványokhoz szól: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek, nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!”

Az a fiúcska, akinek születésekor az angyalok híriül adták, hogy békesség legyen a földön, az természetesen nem a Pluto-fiúcska. A Jézus-gyermek valóban nem testesíti meg az emberi jólétet és gazdagságot, ő szegény emberek ruháját viseli, könnyű vászonba göngyölten fekszik egy jászolban. Egész másként mutat az, amit Isten békének nevez, és más az, amit mi elképzelünk, amikor békét kívánunk és álmodunk. És nem babért hord ez a békefejedelem, aki tanítványainak az ő békességét hagyja, hanem nemsokára töviskoronát. Szegénység és védtelenség jelei veszik körül ezt a békefejedelmet, kezdve azzal az éjszakával, amikor angyalok énekeltek, egészen addig az éjszakáig, amikor fényes nappal a nap elsötétült. Nem a gazdagok és hírnevesek békéjét, hanem a kitaszítottak és megvetettek békéjét hagyja Krisztus örökségül a tanítványokra. Azoknak a békéje ez, akik saját dicsőségük utolsó babérlevelét is elvesztették homlokukról. És ez a szegény bűnösök békéje, akik Isten előtt mindenmű dicsőséget nélkülöznek. Olyanok vannak itt közöttünk, akik ott állnak, ahol Krisztusnak már sem aranyat, sem tömjént, sem mirhát nem vihetnek, csupán egy szegény, bűnnel terhelt, megbüntettet szívet. Nektek hagyta az Úr értékes örökségét, ugye felfigyeltek, amikor az Úr hangját halljátok, amint az övéihez szól. „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek; nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!”

De miért nyugtalanodik a tanítványok szíve? Minden okuk megvan a nyugtalanosságra, mert hiszen Uruk ott áll tulajdonképpen szenvedésének küszöbén. Hamarosan eljön az óra, amikor a tanítványok az ellenség kezébe átadva fogják látni azt, aki most számukra a békét garantálja. Rövid időre úgy tűnik majd, mintha az ősellenség végső győzelmet aratott volna, és ijesztő lesz a helyzet. Rövid ideig tart majd a látszat, mintha vége lenne mindenféle békének, és mintha a világ visszatarthatatlanul örök békétlenségbe süllyedne. De „ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen”, mert „jön a világ fejedelme és énbennem nincsen semmije.” Az Úr látja borzasztóan közeledni e világ fejedelmét, amint nagy hatalommal és csellel jön. Hadd jöjjön! „Énbennem nincsen semmije.” Azért nincs semmije a tanítványokban, mert Krisztus az ő békességének örökösévé tette őket. Az a keresztyén sereg, amely nem máshoz, hanem szorosan őhozzá kapcsolódik, elmondhatja: „Ha a világ mind ördög volna” — „jön a világ fejedelme, és nincsen bennünk semmije”. Aki hittelt engedi magát felvitetni Krisztus halálába, annak nem árthat a vádló felperes sem a múlt időben, sem az örökkévalóságban. Mivel az első keresztyének e béke egyetemes örökösének tudták magukat, azért dicsekedhettek: „Örömünk van az ítélet napjában.” Igen, az, aki Krisztust választotta a békesség kezeseként, az kíméletben részesül a vádló előtt az utolsó ítéletben. Aki ezt a békességet birtokolja, ne keressen másikat!

Ezen a világon, ahol egy talpalatnyi föld sincs, ahol béke uralkodna, ahol minden rög harc- és küzdőtér és minden vízcsepp erőszakos összeütközések színhelye, ezen a tartósan hadiállapotban lévő világon, földön és vízen igazán nem olcsó és nem magától érthető dolog az a békelehetőség, amit az Úr itt tanítványainak felajánl. Amiképpen e földön a béke — képletesen szólva — nem nő vadon az erdőben, hanem meg kell kötni, „elő kell állítani” — úgy áll a dolog azzal a békével is, amit az Úr övéinek hátrahagy: előbb el kellett készíteni ezt a békét. Az a béke, amit a világ adhat, már eleve csak részleges és időleges béke. Mi képesek vagyunk a természetet megfékezni, rövid időre vissza tudjuk tartani azt a békétlen állapotot, amiben szívünk szinte állandóan háborg, mint amikor a tűzoltóság egy tüzet, amit bár nem tud eloltani, de legalább állandóan ellenőrzés alatt tart. De ez a béke nem átható. Nem ér az égig, nem jut el addig, ameddig a háborgásunk eljutni képes. Mert a mi lázadásunk végül is az ég ellen irányul. Békét csak az adhat nekünk, akinek megadatott békét teremteni az ég és föld között. Ez lenne a totális béke, amely a mi totális háborúságunknak véget vetne. Mindenféle béke, ami nem ég és föld közötti béke, újra és újra csak igen rövid életű.

De Krisztus az, aki vállalkozott reá, és akinek megadatott a totális, ég-föld béke megteremtése. Ez ott történt, ahol végül azt mondotta: „Elvégeztetett.” Ez nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy itt a kereszten összebékült a föld és az ég; itt elmondhatjuk, hogy minden viszálynak vége. A világ népei nem azért háborúznak, mert nincs itt a béke, hanem mert megvetik és tagadják ezt a békét, ahelyett hogy hittel elfogadnák. Ez a béke Krisztus tette, és pedig az ő engedelmességének tette. Nem kellettlenül, nem kényszerből, hanem önkéntes engedelmességből és az Atya iránti szeretetből tette ezt Krisztus: „De hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát és úgy cselekszem, amint az én Atyám parancsolta nékem: keljete fel, menjünk el innen!” Keljete fel, menjünk el innen! — úgy hangzik, mint az éjszakában a parancsszó. Hová? A keresztre, a harcba, a győzelemre!

Mi legyünk örökösei annak, amit ő kiharcolt számunkra. Aki ezt az örökséget úgy ragadja magához, hogy a világnak egy idillikus sarkában meghúzódva költse el és élvezze — az nevető örökös lesz. Az ilyen örökség csúnya dolog. Az az Isten akarata, hogy mi ne nevető, hanem hálás örökösök legyünk. Akkor válunk azzá, ha felismerjük, hogy mi ezt az örökséget nem csak magunkban akarjuk élvezni, mert nem azért kaptuk, hanem hogy másokkal is megosszuk. Ezzel tartozunk a világnak. Aki az Úr testamentumát, amit ő búcsúzásakor az övéinek átad, helyesen teljesíti, az tudja, hogy neki az emberek között a béke világosságának és sójának kell lennie. Hogy mondja Pál az efézusiaknak? „Felsaruzván lábaitokat a békesség evangéliumának készségével.” Hogy mondja Ézsaiás? „Milyen szépek a hegyeken az örömmondónak lábai, aki békességet hirdet, jót mond, szabadulást hirdet, aki ezt mondja Sionnak: Uralkodik a te Istened.” És hogy mondja az Úr? „Boldogok a békességre igyekvők, mert ők Isten fiainak mondatnak.” Ámen

Fordította: Nagy Irén

Nagy András

Íme az én szolgám

Alapige: Ézsaiás 42,1-3
Bibliolvasás: Máté 21,33-46

Jaj annak, aki történelmet tanul. Jaj annak, aki lát. Aki tegnap is él, ma is, holnap is. Aki lát, az meghasonlik Istennel, mint Jeremiás, az kétségbeesetten fordul el üszkös világától, mint Ézsaiás, s mégis váralappá teszi azt az Úr. Gyülekezete a temető, a tegnapi megdicsőült lelkek és a holnap árnyékai. Mert aki történelmet tanul, aki lát, az igeihirdető. A nemzetek bukása azok szívében a legborzalmasabb. Isten kirendeli őket egy-egy nép életének utolsó felvonására, hogy nekifeszülve a történelemnek, még megsemmisítőbbé tegyék az ár pusztítását. De nemcsak erre, hanem arra is, hogy az iszap után új füveket és új fákat plántáljanak és nevelgessenek. Rövidlátás keresni egy megsemmisítő háború után annak okait. Azt mondja Ézsaiás, hogy az Úr gondolatai magasabbak az egeknél. A prófétákat Isten gátul állítja romlott fiai közé.

Boldog az, aki történelmet tanul és lát. Mert a történelmet tanuló tudja, hogy az Úr iszonyatosan sújtott, a Libanon cédrusait lekaszálta, a fű megszáradt, a tikkadt nép panaszos zsoltárokat énekelt, mely könnyhullatássá, megátalkodott átkozódássá, majd gúnykacajjá fajult Babilonban. Izrael ég, füstnyalábok sietnek az ég felé. Az Úr haragvó Lelke ez, mert magára hagyta Jeruzsálemet. Ez az Úr keze, ez az ő napja, ez az ő egyik keze.

Megszoktuk csak ezt a kezet látni. És hallunk ilyen szót: „irigylem azt, akit a theologiai felfogás meg tud nyugtatni, amikor a Bethlen Kollégium sorsáról van szó.” — De aki felfogással akarja a kérdéseit megvédeni, az nem oldotta meg és nem is oldja meg azt soha. Ez nem is kérdés. Mert nem csak akkor vallás a vallás, amikor megvédtelen kérdések elé kerülünk. Istennek nincsenek problémái. Ő csupa felelet.

Másik keze a teremtés, mely a romokból is teremt, ment, szeret, megvált.

Babiloni Ézsaiás látta mind a két kezét, mert közel volt az Úrhoz. A tegnap fáj, attól elfordul, mert az csak egy fájdalmas tanítás — amin nincs mit nézni, eltévedt világ az. Más embereket akar, és más célokat. Vagy másképpen törni céljainkhoz! Jó hazafi volt, szerette népét, drága férgecske volt az neki. De amikor az ő népe világhatalmak politikájának áldozata, más célt tűz ki népe elé, meglátja, hogy miért választott nép Izráel, a zsidó arcot befelé fordítja, maga is megszűnik zsidónak lenni. Izráel elbukhatik, de vesszőszál nő, alakja nincs, sem ékessége, ábrázata sem kívánatos. És hogy fájhat a zsidónak, aki nem lehet már zsidó! Nyugodtan mondhatjuk, hogy Babiloni Ézsaiás a világtörténelem egyik legnagyobb látója, mert a zsidó érzéssel és gondolkodással szembefordulva egyenes utat mutatott a tiszta lelkivilág felé, a kezdet és a vég felé. Milyen lehet az a lélek, amelyikben egy régi világ meghal és egy új születik!

Milyen az a világ, amelyiket Babiloni Ézsaiás meglátott, amelyik most nem látásokból, hanem teljesedésekből, nem ígéretekből, hanem ajándékból él, melyet Istentől Jézus Krisztusban kaptunk és kapunk. Ézsaiás csak nagy távolságból láthatta ezt. Őt is felvitte az Úr a Nébó hegyére, mint egykor Mózeset, de bemenni az ígért földjére nem engedte. Babiloni Ézsaiás csak madártávlatból láthatta a Golgotát. Mégis a saját ódon zsidó nyelven csodaképpen fogalmazta meg azt, amit 500 évvel később Péter így mondott: Te vagy az élő Istennek Fia!

Azt mondja Babiloni Ézsaiás, hogy a régi szövetség áll, Jahve hű maradt. A választott szolgálja még mindig az övé, gyámolította és gyámoltítani fogja, szereti. Ezt el lehet mondani a zsidó nyelven, de a nem-zsidónak, mert ezt a zsidó meg sem értette s ma sem értené meg. Akinek hatalmat ígértek, az nem elégszik meg ilyen frázisokkal, ígéretésekkel. A zsidónak készpénz kell. Az pedig, hogy az Úr lelket adott, hogy lélekben beszéljen törvényt a gyűlöletes népeknek, igazán elviselhetetlen a zsidóra. Milyen késő bánat felfedezni, hogy valamivel meg voltunk bízva és elfelejtettük teljesíteni. De aki történelmet tanul és lát, az felfedezi ma a tegnap mulasztásait. És ezzel a felfedezéssel azt mondja Ézsaiás, hogy Izráelnek mégiscsak világtörténelmi hivatása van. Ézsaiás kora elfelejtette a látást, mi is talán csak azért bízunk benne, mert már a beteljesedésből nézzük.

A Jesaja arcán írás van számunkra. A látó arca ez. Kicsinyek vagyunk, de amikor Isten áldotta szónokok, látók arcára nézhetünk, magunkat fedezhetjük fel. Lelkünk a megharagudott tenger, de a ránk rohanó hullámokban ott ring, vonaglik a mi arcunk is. Látjuk dédelgetett panaszainkat feleletté válva, halljuk, hogy Isten kérdez: mit nem adtam nektek, ami az enyém? A zsidó tragédiát mi is végigéljük, nekünk is meg kell látnunk sokszor, Isten jó volt, csak mi voltunk rosszak. Sietünk dolgaikkal, vallásosak vagyunk, ezt mindenki tudja, prófétálgatunk, lármázunk, elég hangos keresztyének is tudunk lenni, vagy nem vagyunk keresztyének, de mégis azok tudnánk lenni, és nekünk van igazunk. Nyomorult mártírok tudunk lenni. De egyszer elkezd Isten is beszélni: Nem te vagy az én szolgám, letiporjuk a világot, tele vagyunk győzelemmel, ujjongással. Katonáinknak a gyűlölet evangéliumát prédikáljuk. Vagy az utakról, a szeméttanyákról tanulunk dogmákat, elmondjuk a Sátán esküjét, rárontunk a Jesajákra. De a látónak azt mondja az Úr: Fordítsd el a te orcádat, és mondd, mit látsz: Íme az én szolgám! Lelkemet adtam öbelé.

Idelent a mi tömegéletünk hűtlenség, lélekkovácsolás. Idelent ajándékainkat elosztjuk; úgy vagyunk vele, mint azzal az étellel, amelyikben mérget sejtünk. Kötnyeles barátunk, a Sátán él ezekből az ajándékokból. A lelki a legdrágább, azt falja, s minden panaszunk, hogy nincs csak megfizetett csalás Istennel szemben. Hűtlenség és lélekkovácsolás ez. Amivel megbíztak egyénileg és társadalmilag: ezt az ajándékkelket továbbajándékozni: törvényt beszélni a népnek? Beszélünk törvényt, de nem ajándéklélekkel, nincs abban semmi köszönete a világnak. Nemzeti szerencsétlenségünk is ott van a Jesaja arcára írva Isten által; egy kérdés: mit kapott a magyar és mit adott!? Nem azt mutatta meg a magyar, hogy mit ér önmagában, ez csak kibúvó, meg arra mutat hallgatólagosan, hogy mire képes, mert csak annyira felelős, hanem

Isten mutatta meg magát, leleplezván egy nemzetet a maga parázna, bálványimádó, erkölcstelen életében. Ilyen vagy! És ez minden nemzetre érvényes. A zsidóra is. Mert elhanyagolta Isten szent kezét, nem beszélt törvényt a népeknek.

De a madártávlatban élet pezdült. Az Isten lelke mozgatja személyesen. Jesaja végigéli a legősibb evangéliumot. Jézus arcát pillantja meg. A világtörténelem nem csak világpolitika, ahol népek nőnek és buknak. A történelem Isten ügye, Isten pere az emberért, Isten áldozata az emberért. Lélekpazarlás. Megalázkodás. Jesaja lelke fáradt a tegnapi diadalordítástól, a ma halálhörgésétől, s mégis az új látástól éltes: a szolga alakját látni jó. Ő az Úr tiszta akarata. Az utált, elhagyott szolga, fájdalmak férfia, betegség ismerője, mint aki elől orcánkat elrejtjük, akivel nem gondoltunk, mert utált volt. Tisztább a látás: betegségeinket ő viseli, és fájdalmainkat hordozza. A látás gyötrelme: ostoroztatik, verettetik, kínoztatik. Isten helybenhagyta.

Nem kiált a szolga, de tudja, hogy az Úrnak lelke rajta vagyon. Ahova néz, ott szemek nyílnak fel, ha ruháját érintik, erő származik ki belőle, mely gyógyít, ha kezét kinyújtja, akkor ment. Nem kiált! Ne mondjátok meg senkinek! Lehajítja fejét árván, mert senkije sincs.

Jesaja látja a néma játékot. Vajon én mit látok? Pedig az én kezem is nyomorék, az én szívem is ájult, az én szemem is vak. Ő tőlem is megkérdi a féltő türelmetlenségével: mit akarsz, hogy veled cselekedjem?

Megrepedt nádat nem tör el, a pislogó gyertyabelet nem oltja ki. Mert neki drága még a béna kéz is, az utálatos fekélyes arcbőr is. Drága az elveszett zsidó, az a legdrágább, mert az az ő barátja, aki már nem zsidó, lármás, hisz érzeki, követelőző zsidó, aki teremtőjéhez méri együgyű alkotásait, aki úgy hiszi, hogy Isten olyan, mint ő, s agyonhallgatja az ószövetség evangélistáját, mert az rámutat a földből kiálló száraz gyökérre: Íme az én szolgám. Az elveszett bárányt megkeresi, a közápor elől menekülő romlott nőt megvédi, a fuldokló Pétert megmenti, a kicsiny hitet ápolgatja, az alkotó reszketésével áll meg az elvetemült előtt, hátha valami megmenthető még belőle.

Pedig én ezt sem értem. Sokat adok az értelmemre. Valaki, egy lázas német poétapróféta a csonka ellen, a koldus ellen lármáz. Le akarja lövetni, mert vétek a koldus életét alamizsnával tengetni — az egészségest kell táplálni, hadd nőjön húspan, erőben az emberebb ember, a bestia, a megveszett szenvedélyekből összevont szenvedélykolosszus. — Tagadom, hangom hallatom. Ez nem igaz, de az életem ennek a szörnynek a szolgálatában áll. Tiltakozom, de gyilkos cinkostársam vagyok az örökké élő Sátánnak, a lelkek hóhéranak, nem tudok egyszer már vagy ide, vagy oda állni. Magam vagyok a megrepedt nád, a pislogó gyertyabél, de erősnek érzem magam, hisz lelkeket tudok tönkretenni, más repedt nádszálakat legázolni, hallgatásom miatt pislogó gyertyabelek alszanak ki, megsötétedik a lelkem. De vannak koldustársaim, akik még tudnak kiáltani, még hallom a feleletet: A te hited megtartott téged.

Keressd a rosszat, és kapsz, kezd el a kígyót piszkálni, s megsokasodik az ő mérge. Nyúlj az emberek gyöngye oldalához, és betakarják; lehelj rá titkos sebeikre, s fájdalmuk, sebük — lásd — gyenge bosszúsággá lesz. Kaptok, kaptok rosszat — de induljatok csak a jerikói út felé, ott vergődik az ember vérbe fagyva. Kérdezzétek meg először, mit vétett, aztán kerüljétek el. Egy hajdani világbirodalom éhezik, temetővé válik az ország. Kérdezzétek meg először, hogy miért csináltak forradalmat, aztán segítsétek rajtuk. Keressétek a rosszat. Törjétek repedt nádszálát. Züllött gyermeketeket tagadjátok ki, a titeket bántó idegent üzzétek a halálba, oltjátok el a pislogó gyertyát — így következetes a ti életetek.

Mert az, ami még bennük ér valamit, csak egy pislák, melyet eltévedt lehelet is semmivé tehet. Ember szerint szólva: bénává, sötétté. Ez az, ami rokon abból a tűzből, mely a megfagyott világegyetemet melegíti, s egy-egy lángnyelv olyan vágyón nyúl emberszívek után. Ez az Ezsaiás világa, ide terelni egy elbukott világ figyelmét a kis pislákra, amelyik mégis túléli a világhatalmakat. Ide kell az Úrnak a szolga, hogy a Gonosz gyilkos kioltó lehelete elől eltakarja az élet pislákját. Hogy tisztaság utáni vágyakból lángra, égi erő lángoszloppá lobbantsa azt.

Ézsaiás látása elhomályosodik, de még elmondja a maga nyelvén azt is, amit homályosan lát. A törvényt igazán jelenti meg. Azt a törvényt, amelyiknek ő maga az alaptétele, de annak törvényét észbe szedték, alkalmazták, magyarázták. Ez az ő alaptörvény az egymásért való élés. Az áldozat törvénye. A zsidó gondolkozás bukása ez is. Nem uralkodni, hanem szolgálni, nem lopni, nyerni, hanem feláldozni. Mindent! Az a kérdés, hogy ezt a törvényt ki hogyan vállalja. Aki nem vállalja, arra reá kényszerül, aki vállalja — attól megdöbben az egész természeti és világregend, kettéped a templom kárpitja: az erkölcsi világregend győzött. Jól szólva: Elvégeztetett, a törvényt betelt. A megváltott világ már a kereszt jegyében ujjong, mert célt, értelmet nyert világ, élet, ember. Betöltte a törvényt igazán: És ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van és az ő sebeivel gyógyulánk meg (Ézs 53,15).

Ez egy nagy elkötelezettség számunkra. Mert a kereszt által mi is részesei lettünk annak a munkának, amely a törvény betöltésében áll. Feladat ez, mely akkor adatott, amikor az első ember a földre tétetett, de amelyik átokká lett éppen azért, mert nem töltetett be. A keresztre vagyunk formálva, az az örök minta. Átok gyermekei vagyunk, öntudatlan távozásban sokszor attól a célponttól, amelyik gyönyörűsége miatt nem csábító.

A zsidó tragédia az én tragédiám, zsidó szellemben nevel fel a föld, mert szellemi élet, keresztyén élet reám nézve csak alkalomszerű. Innen nézem a világi eseményeket. És sokszor attól teszem függővé a szellemi világ érvényét. Míg csak zsidó vagyok, Babiloni Ézsaiás beszéde csak szép. De hogy az Úr szenvedő szolgájában az én arcom, az én szívem, az én keresztem, az én igazi céloim is ott van, ezt ha láttam is, de nem hittem el; ha hittem is, de sehogy sem láttam. A szellemi élet, a mi szellemi életünk a krisztusi élet mellőzésének egyik jelensége: a „mindenből egy kicsit” élet. Vajon mikor mondhatja rám vagy rád az Úr: Íme az én szolgám?! Akit gyámolított, akit szívem kedvel, aki igazán jelenti meg a törvényt a népeknek. A kereszt törvényét jelenti meg, amelyik minden törvények betöltője, minden kérdések megoldása. Alakunk belemosódik a keresztbe, mert arra vagyunk teremtve.

Onnan a keresztől látszik minden értelmetlenség, ott csak egy feladat van: pazarolni, hinteni a vért, a Jézus véré — a világ szennyes, vak, béna, üdvtelen —, mert csak az ő sebeiben gyógyulhatunk meg. Itt oldatnak fel, szűnnek meg a világ-problémák. Felfogások semmivé válnak. Az én sorsom, az én nemzetem sorsa ez is: hol állok, hol állunk a kereszt alatt.

Jaj annak, aki történelmet tanul és lát, boldog az, aki történelmet tanul és lát.

Babiloni Ézsaiás ujjong: Mert örömmel fogtok kijönni és békességben fogtok vezéreltetni. A hegyek és halmok ujjongva emelkednek tielőttetek és a mező minden fiai tapsolnak. A tövis helyén cédrus nevededik. Ámen.

A szöveget gondozta: Székely Edit,
a Református Vallástanárképző Fakultás hallgatója

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Sógor Sándor

Gyönyörködjél az Úrban

Alapige: Zsoltárok 37,3-6

A Bibliát rendszeresen olvasók közül nagyon sokan kedvelik a Zsoltárokat, melyek élővé teszik az Igét és áldólag hatnak az emberre. Ma az előttünk álló ifjaknak ad egész életre szóló útravalót.

Szép, ősi szokás szerint ma a lakodalmi vendégségben megajándékozzák az ifjakat, mindenki hoz valamit, amivel örömet szeretne szerezni a fiatal párnak. Az ajándékok számbavétele után kiderül, hogy a családtagok és a rokonok más-más földi javakat adtak, így tulajdonképpen minden összekerült, ami szükséges a mindennapi élethez. Ilyen gazdag a felolvasott, nektek szóló üzenet.

Először az Ige központi mondanivalóját szeretném hangsúlyozni: Gyönyörködjél az Úrban. Ez a felszólítás biztosít mindent, ami szükséges a boldog élethez, ha e felszólításnak hívó szívvvel engedelmeskedünk. Mondhatná valaki: az ifjak egymásban gyönyörködnek, nem az Úrban, örvendeni kell ennek a kölcsönös vonzalomnak, mert a keresztyén etika megállapításai szerint a házasságban egyaránt fontos mind a testi, mind a lelki összhang, mely egész életre összekapcsolja a fiatalokat. Ha gyönyörködnek egymásban, akkor nagyon szeretik egymást, akkor képesek lesznek arra, hogy örömben és bánatban, jó egészségben és betegségben, jó feltételek és megpróbáltatások idején egyaránt kitartsanak. Ezt azonban csak akkor tudják elérni, ha felülről, Istentől erőt kapnak, ha gyönyörködnek az Úrban, ha szeretik Istent, ha bíznak abban, hogy Isten áldása kiárad rájuk, akkor nemcsak a mai nap, hanem életük egész idejében boldogok és megelégedettek lesznek. Az Úrban való gyönyörködés életbevágóan fontos, mert a bajok és a kísértések világában csak az Istennel való élő kapcsolat tud megerősíteni a küzdelem folytatásában. Ezért töretlen hittel tudjatok imádkozni az apostol ajánlása szerint: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgéseitekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt. És az Istennek békessége, mely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban” (Fil 4,6-7). A félelmes hétköznapokban megerősít és megoltalmaz az a tudat, hogy nem egyedül, nem ketten haladtok az élet rögzös útjain, hanem útitársatok van, Jézus jár veletek a háborgó tengeren, a mostoha feltételek, veszedelmek és aggodalmak között.

A Szentlélek átforgató ereje ha valakit véglegesen Istenhez kapcsol, akkor megszűnik annak lelkében az ingadozás, és kételkedés nélkül gondol arra, hogy mindent Istentől kapott a múltban és mindent Istentől fog kapni a jövőben is. Ez a meggyőződés új látást ad, mert így másképpen gondolkodik az ember s az Istennel való élő közösségében alkalmas lesz arra, hogy a zsoltárban jelzett lelki javakat elfogadja és megvalósítsa, úgy, amint alapigénk felsorolja. Lássuk ezeket az ajándékokat!

Az első ajándék ez: Bízál az Úrban! Az esküvő alkalmával minden korosztály másképpen látja az ünneplést. A gyermekek játékos érzülettel figyelnek az eseményre, az ifjúság nótaszóval és fiatalos lelkesedéssel kíséri a menetet, az öregek meghatódva, könnyes szemekkel néznek az új párra, mert ők már tudják, hogy a családi élet az öröm, a boldogság, a szeretet és békesség mellett szenvedést, megpróbáltatást, betegséget, szükségét és más bajokat is okozhat. A jövődőt csak Isten ismeri. Mi emberek nem tudjuk kiszámítani a holnapot, ezért alakult ki az a szép szokás, ami a menyasszony családjában történik. Megjelennek a vőlegény barátai, a vőlegény kivezeti kedvesét a családi házból, indulnak a templom felé az esküvőre, a szülők mellett sokan sírnak, siratják a távozó leányt. Ezt a szomorúságot nem a zeneszó vál-

toztatja örömré, hanem az az Ige, melyet a templomban hallanak: bízzál az Úrban, hagyjad az Úrra a te útadat, és bízzál benne. Ezért énekeljük meghatottan: Szívemet hozzád emelem és benned bízom, Uram... És ezért kérjük teljes bizalommal: oltalmazd életemet, mert benned bízom, Úr Isten. A hívő ember tudja azt, hogy Isten gondviselésének szárnyai alatt van. Isten oltalom és védelem azok számára, kik bíznak benne.

A második ajándék ez: E földön lakozzál és hűséggel élj. A földi élet kísértései között sokan megfeledkeznek a házassági eskü szép szövegéről: „hózzá hű leszek, véle megelégszem”. Aki gyönyörködik az Úrban, az családi életének minden dolgát az Úr elé viszi mindennapi imádságában, az legyőzi a kísértéseket, és hűségesen megmarad hitvese mellett. Krisztus Urunk főpapi imádságában ezt kéri: „nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól” (Jn 17,15). A keresztyén család példaadása sok embert megtérít Krisztushoz, mert látják a pogányok, hogyan élnek az istenfélő keresztyének, akik e földön lakoznak, mint mások, de másképpen, hűséggel és hűségben élnek. Kívánjuk az ifjú párnak, hogy életükkel és hűségükkel mutassanak jó példát másoknak.

A harmadik ajándék ez: Megadja néked szíved kéréseit. Az Úrban bízó és hűségesen élő hitvestársak megtapasztalják Isten áldását, aki ígéréteit valóra váltja, aki kéréseinket meghallgatja és bölcsessége szerint teljesíti azokat, melyek üdvösségünket szolgálják.

Ha istentisztelet az életünk, akkor minden jóra fordul: felhózza a te igazságodat, mint a világosságot, kiáltasz, és az Úr meghallgat (Ézs 58,9).

Istentől kérjük, hogy így legyetek boldogok! Ámen.

Temetési beszédek

Balogh Béla

Isten megváltása

Alapige: Zsolt 49,16

A szabadító és megtartó Istenbe vetett hit csendül ki diadalmasan ebből a régi-régi zsolnárból. Olyan hit, amelyet még a halál sem tud megsemmisíteni, a végveszedelem sem tud kioltani. Olyan hit, amelyet egyedül a mindenható Isten adhat az embernek. Olyan hit, amelyet kísértéssel, próbatétellel, szenvedéssel, nyomorúsággal szemben meg tud vallani az istenhívő ember.

Krisztus gyülekezete ezt a hitet vallja. Együtt szoktuk mondani a bibliai Jóbbal: tudom, az én Megváltóm él, és utoljára az én porom fölött megáll. És együtt hallgatjuk az új szövetséget kötő Krisztust, aki így biztatja hitünket: Én vagyok a feltámadás és az élet, aki énbennem hisz, ha meghal is, él.

Ma ez a zsolnáros hitvallás mély igazságot mond el nekünk: „Csak Isten válthatja meg életemet a Seol kezéből, amikor az megragad engem.” E zsolnáridézetben emlegetett Seol kifejezés az Ótestamentum zsidó nyelvén a poklot jelenti. Ha a mi nyelvünkön akarjuk megfogalmazni, hogy mi az a pokol, amiből Isten ki akar és ki tud menteni bennünket, akkor a legegyszerűbben így kell mondanunk: a szerető Istentől való elszakadás, a kegyelmes Istentől való távolság, amikor a szent Isten örök haragjának ítélete vesz körül. A Biblia szerint Istentől elszakadni a poklot jelenti. Isten azonban nem akarja a maga képére és hasonlatosságára teremtett embert átadni a pokolnak. Sem ideig-óráig, sem pedig végleg. Sem életünkben, sem halálunkban.

Isten azt akarja, hogy vele éljünk. Az ő közelében, az ő szeretetközösségében. Ez pedig egészen más, mint a pokol: ez a mennyország. Ha néha mégis azt tartjuk a földi életéről, hogy az pokol, az nem azért van, mert azt az Isten akarja így. Mi emberek tesszük olykor pokollá a magunk és egymás életét, amikor hit nélkül a bűn sötét-

ségében járunk, amikor Isten haragja alatt élünk. Pedig Isten akarata egészen más. Isten akarata az, hogy minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson.

Erre a felismerésre jutott el a zsoltár költője, és örömeinek ad hangot, amikor erről bizonyosságot tesz: Csak Isten válthatja ki lelkemet a pokolból, amikor az megragad engem. Milyen szemléletes az itt használt kép: valaki kinyújtja ragadozó kezét az Isten tulajdona után. Isten azonban hatalmas kezével megmenti azt. Isten maga lép közbe, hogy életem ne lehessen és legyen a gonosznak, a pokolnak zsákmánya! Nem úgy van tehát, hogy emberi tartásommal, erényemmel vagy akaratéremmel ki tudom szabadítani önmagamat. Nem! A magam akaratával csak még jobban belebonyolódom a bűn és a gonosz hálójába; a magam akaratával csak önhittséget növelem, de nem az itt megismerő és szívünket kereső bibliai hitet. A fennebb emlegetett isteni igazság felismerése és beismerése ez: én nem tudok igaz lenni, én nem tudok magamtól megszabadulni, én nem tudom magamat megváltani. De határtalanul bízom Istenben, és ezzel a hittel hozzá kötődöm. Adj a Isten, az igaz hit ajándékozója, ezt az élő és vigasztaló hitet nektek mindnyájatoknak.

Annak idején, amikor a Kátéra tanítottak bennünket, jól szívünkbe véste Isten az örvendetes üzenetet: Akár élek, akár halok, nem önmagamé, hanem az én hűséges Uramnak és Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak tulajdona vagyok. Tudjátok, hogy mit jelent ez a mondat a mai alapigénk fényében? Azt, hogy Isten utánam kinyújtott keze Jézus Krisztus személyében jelent meg a földön. Jézus ragadta meg a gonosz kezét, aminek én zsákmánya lettem, és kiragadott gyilkos kezéből, miként a pásztor menti ki a bárányt a farkas szájából. Jézus mentett meg a maga engedelmességével, szófogadásával és kereszthalálával, hogy én ne jussak pokolra! Vegyétek elő otthon Kátétkat, és olvassátok újra hívő szívvel annak első kérdés-feleletét, hogy lássátok meg; miként őrzi életeteket ez a Jézus!

Azt, amit egykor elmondott az apostolnak, nektek is elmondja a mai nap e szomorú órájában. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem. Az én Atyámnak házában sok lakóhely van: elmegyek, hogy helyet készítssek nektek. És ha majd elmegyek, hogy helyet készítssek nektek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.

A megváltott és megszabadított ember köszönetmondásával váljatok el szeretett családfőitöktől. Mondjatok köszönetet Istennek ajándékaiért, melyeket az ő életén keresztül adott nektek. És mondjatok köszönetet az ő megtartó erejéért, örökkévaló kegyelméért, mellyel a Krisztus Jézus által a halálban is megtart bennünket a maga örökkévaló országa számára. Ámen.

Péter Zoltán

Tetszése szerint üdvözít

Alapige: Dániel 4,31-32

„...eltelt ez az idő...” Erős fiaink lezárták a koporsót. Hitben megedzett, erősebb híveink ajkán elhangzott a gyászdal, a „Tebenned bízunk...” Most szólaljon meg az Ige, hogy bízunk ezután is.

Az idő is Isten alkotása. A bűn által megrontott idő mulandó, mint az anyag. Eltelik, elmúlik. Semmivé válik az anyagi valóság, a lét, a létezés. Elalszunk, eltakar-tatunk, mint a földbe vetett gabonamag, és elporladunk, megsemmisülünk — ha a hit csfrája nem tud új életre feltörni belőlünk.

Isten tetszése szerint bánik a menny seregével és a föld lakóival. Senki sem foghatja le kezét. Csupán képletesen beszélhetünk áldó-oltalmazó-segítő vagy ítéző kezéről. Isten hatalmas Úr, de egyben szerető Atya. Senki sem mondhatja neki: Mit csinálsz? Ő szuverén Úr. Eleve elrendel és tetszése szerint kivitelez mindent. Tetszett Istennek minden, amit alkotott, amit teremtett. Mindig, így ma is, tetszése szerint cselekszik.

Ha nem érted, ha nem tetszik, ha megrettensz, akkor nincs jogod a számonkérésre. De azt megkérdezheted, sőt kötelességed megkérdezni: Miért cselekedett így? Ó, Istenem, mivégre a ravatal?! Csak azt látom, aminek vége, de mivégre mindez? Hogy lesz tetszésed szerint tovább?

„Föltekinttem az égre” — mondja az ember.

Ó, mondd és tedd te is ezt, kedves gyászoló!

„Értelmem visszatért.” — Ó, zengd velünk te is: „Térj magadhoz, drága Sion...”

A bölcsesség Lelke helyreállít. Eszünkbe juttatja mindazt, amit az evangélium ígér, amit az Atya tetszése szerint átadott a Fiúban.

Ha értelmed visszatér, megvigasztalódsz és beállsz azok közé, akik áldják, dicsőítik, magasztalják a felséges és örökkévaló Istent. Áldjuk a felséges Urat, mert gondviselésének ajándékait atyai méltóságával átadta a saját képére teremtett embernek. E bőséges jókkal sáfárkodhatott földi életének idején megboldogult testvérünk is.

Dicsőítjük a Felségest, mert dicsősége tündöklik az első húsvét óta a sírhalmok felett. Krisztus feltámadása a mi feltámadásunk biztos záloga.

Magasztaljuk a Felségest, mert felséges birodalmában, e világban is és a másvilágban is, a föld lakóival is, a menny seregével is tetszése szerint bánik. Örök uralma megmarad a semmiből teremtett emberen és világán, nemzedékről nemzedékre. Felséges Fia szüntelen készíti a felséges mennyei hajlékokat azok számára, akik a Megváltót a földi sátorházukba kedves vendégként befogadták.

E ravatal, e koporsó az eltelt és az elmúló időről tanít.

A vigasztaló Ige segítség föltekinteni az égre.

Értelmünk visszatér a hit igazsága és ereje által, kiteljesedik, megtisztul és megvilágosodik. És így megérthetjük: Isten jótetszése szerint, kegyelmesen bánik a menny seregével és a föld lakóival egyaránt.

Mi, akik itt vagyunk, útban vagyunk. Tudjuk, odaát otthon vár. Olyan, amelyet szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg sem gondolt.

Megboldogult testvérünk 72. életévében, az egyre súlyosbodó betegsége, elerőtlenedése, az éjjel-nappal gyötrő fájdalmak terhe alatt betelt. Az úrvacsorát magához vette, méltósággal vállalva szenvedését, csendesen elpihent.

Könyörülő Atyánk lehetővé tette, hogy méltó módon, köztisztelettel körülvéve kísérjük utolsó földi útján azt, aki már nincs többé a mi körünkben, a mi emberi viszonyaink között, hanem a felséges Isten színe előtt van, az angyalok és idvezült lelkek tartományában. Istenünk jótetszése maradjon mindnyájunkon és segítsen át a siralomvölgyén kegyelmének trónusáig. Ámen.

Paul Schempp
Németország

Temetési beszéd

Alapige: Ézsaiás 9,1

Újra itt állunk egy özvegy sírjánál, akit a halál korán és váratlanul szakított ki körünkől, és most együtt gyászolunk a gyermekekkel, akik édesanyjukkal együtt otthonukat is elveszítették. Mi mindnyájan tudjuk, hogy egyszer el kell mennünk, tudjuk, hogy apánk és anyánk egy nap itthagynak minket, hogy olyan sokszor üt az elválás órája. Néha talán túl könnyen teszünk olyan kijelentést, hogy nem is szeretnénk megöregedni, vagy hogy a halál megváltás lehet sok bajból és nyomorúságból. De amikor a halál valóban körünkbe lép, akkor mégis olyan bizonytalanok és gyámoltalanok leszünk, s az, amit ilyenkor a halálról vagy a meghaltról mondunk, a magunk számára is erőtllenül és valószerűtlenül hangzik. Hát valóban vigasztaló választ jelent-e az, ha ilyesmit mondunk, hogy minden ember életének ki van szabva az ideje? Ez talán inkább csak egy szólam, egy üres frázis, amivel zavarunkat

akarjuk palástolni. Valóban, mit is tudunk a meghalásról, még akkor is, ha szép szavakat szólunk megnyugvásról és megváltásról? Mit tudunk a másik ember életéről, még akkor is, ha érdeklődéssel és részvétellel foglalkozunk vele? Mit tudunk mi arról, hogy mit jelent 53 elmúlt év az idő nagy áradatában, hogy mit ér ez Isten előtt, és hogy mi minden fondótt egybe ebben az időben édesből és keserűből, hitből és lemondásból? Mi szinte állandóan őrt állunk saját szívünk előtt, hogy jaj, csak valaki bele ne láthasson. Vagy éppen mi is csak ritkán pillantunk bele, mert tudjuk és sejtjük, hogy nem világos számunkra, honnan jövünk és hová megyünk, mi az életünkben sors és örökség, mi az érdemünk és mi a feladatunk. Ha sietős és összekuszált életünkben és törekvéseinkben nem vagyunk képesek vagy nem akarjuk észrevenni, hogy sötétségben élünk, akkor minden haláleset újra figyelmeztet erre. És néha, amikor erőnk végére jár, ha testünk, lelkünk elcsügged és nem tudunk az életünkkel egyenesbe jönni, akkor érezzük, hogy süllyedünk, zuhanunk, hogy sötétség tör reánk és nincs reménység, nincs csillag és nincs ég többé, s maga az ég és az örökkévalóság is életere nélküli szavakká válnak. Mi vigasztalhat, mi tarthat fenn és mi bátoríthat? Majd minden jóra fordul! Csak türelem, begyógyulnak a sebek! Félre a gondokkal és a búbánattal! Esőre napfény jön! Ennyi a mi egész bölcsességünk, amit beszélünk magunknak, és még a halál komolyságából is szeretnénk lefaragni valamit, mert a valóságban állandóan menekülünk attól a beismeréstől, hogy sötétségben topogunk, a félelemtől való menekülésben, az élet- és halálfélelemtől való menekülésben vagyunk, amit állandóan szívünkben hordunk, s amit állandóan el szeretnénk fojtani magunkban. Viszont még a halál előtt el kell döntenünk, hogy tovább csaljuk-e önmagunkat, eltompultak és közönyösek maradunk, vagy beismerjük, hogy sötétség és éjszaka van körülöttünk és Istenhez kiáltunk. De hogyan fordulhatnánk ebben a félelemben és szorultságban Istenhez, amikor épp ez a félelem az oka, hogy Isten messze van, elhagyott minket, hogy nem törődik velünk. Íme, lássátok, milyen komolyan vesz minket a Biblia, Isten Igéje. Komolyan veszi zavarunkat, bajunkat, komolyan vesz minket, amikor fényért, igazságért, békéért és boldogságért fáradozunk. Mert a Bibliában azokról az emberekről van szó, akik nálunknál nagyobb bajban és kilátástalanságban voltak, mert ott az Isten népe és nem a pogányok vándorolnak a pusztában, ott Isten szentjei bolyonganak és sírnak. A Biblia a halált ellenségnek nevezi, akitől félünk, a Bibliában maga Isten Fia is kitaszítottá válik, félelemben és az éj sötétségében. Megcsúfolják, elárulják, megölik és eltemetik. Hol van hát az élet értelme, hol van az Atyaisten szeretete, hol a remény fénye, hol a jövő vigasztalása? Sötétség borítja a földet és a népeket! Ez Isten Igéjének életbölcsessége, ez a te és az én életem valósága, s ez volt a meghalt életének valósága is. De ez olyan igazság, amit csak nehezen viselünk el, nehezen bírunk ki, hát még megérteni, csak meg is sejteni, milyen nehezünkre esik, és megállunk ebben az igazságban egy percre is milyen nehéz a nagy és érvényes, kegyelmes isteni „de” nélkül. „De nem lesz mindig sötét!” Miért? Mert Isten így ígéri. Mert Isten előszólította a fényt a sötétségből. Mert Isten Jézus sírját megnyitotta. Mert Isten a magasságból hajnalhasadást küldött, mert a világosság eljött a sötétségbe. Mert tetszett Istennek, hogy velünk irgalmas legyen. Ki garantálja, hogy ezek nem üres szavak? Senki más, mint maga Isten, ő, aki egyedül lakik a fényben, ő, aki halálból életet teremt, ő, aki sírokat tud felnyitni, ő, akinél minden lehetséges, ő, aki azt kéri tőlünk, hogy a sötétségben az ő keze után nyúljunk, szavát és hívását meghalljuk és abba kapaszkodjunk: „Nem lesz mindig sötét.” Mert igaz, hogy most sötétség van, talán nagyobb, mint ahogyan elképzeljük, és még sötétebb lesz, amikor te is, testvérem, a sír éjszakájában fekszel, de nem marad mindig sötét. Felderül egy fény. Kinek? A halottnak, nekünk? Igen, itt az áll: Azoknak, akik most szorongatásban vannak: Vajon ezekhez tartozunk-e? Hiszen nemcsak a jövőtől, a magánytól, az öregségtől, a mindennapi kenyérgondtól, a meghalástól félünk, hanem még inkább félünk Istentől, aggódunk a megígért segítségért, a lelkünkért, félünk attól, hogyan állunk meg Isten előtt, ahogy Jób tiszta lelkiismerete ellenére is félt; félünk, ahogy a zsoltárférfók aggódtak az igazságosság, a fény és az igazság győzelméért. Vigasztalódj, ha félsz! Ne félj, ha lelked sötétségben

gyászol, ne félj, ha most nem is látsz fényt, ha talán még sötétebb is lesz. Ne félj, mert nem marad sötét! Íme, itt van az ígéret. Kapaszkodj bele, és ne engedd el, még ha talán csak kevéske is az erő benned és az életnek csupán egy szikráját érzed, sóhajts Istenhez ezért a reményért. Milyen gyakran kérjük: „Szabadíts meg a gonosztól.” Talán kevesebb bizakodással kérhetnénk ezt itt a sírok mellett? Lássuk be, érezzük meg együtt Isten Igéje útmutatása alapján, hogy a sötétségnek és a félelemnek alapja van, hogy a világban halál és bűn uralkodik, mely Krisztust is keresztre feszítette. Isten Igéje biztat erre a vigasztalásra, mert a felolvasott Igében kimondott „de” feljogosít erre a reményre: „De nem lesz mindig sötét ott, ahol most szorongás van.”
Ámen.

Fordította: Nagy Irén

(*Gottes Wort am Sarge*. Chr. Kaiser Verlag, München 1960.)

Versek

Psalmus Transilvanicus

1. zsoltár

a tél se Tél már ha foltokban a hó
minden megváltozott erdély is én is
a táltos is
a fény egyre nyugatabbra
és egyre szemhunyorogatóbb
ami számomra Erdély jobbára elmúlt elment
ami van keserű el-nem-múló serleg
érzelmeinkben él még nemzedéknyit — lehet
ha ti is maradtok talán másfelet
maradni menni hova
a nagy Isten tudja egyedül
s aki végleg döntött
majd kiderül

2. zsoltár

lennék meggyújtott lármafa
tilalomfa inkább mintsem kopott
fügefa
száradttá átkozott
pedig jó gyümölcsöt termő volt
amíg lehetett maradna míg telik
Uram mondd nem adsz még ezerévet neki
s nekünk az otthon árnyékában
mindennap útkeresztelkedés
és Hol az Otthon
magam-keresve is idegenekbe botlom
keresztelik szándékainkat gondolatainkat
gyermekeinket
a nem-magyarok nyíllaitól
ments meg Uram minket!
nagy Isten te tudnád egyedül Te ki idehozott
aki megáldott
megátkozott

Ének. Dávid zsoltára. Bujdosó. (közműjegyzékszám: 108)

nekünk nem mohács kell
katakombá és szent helyett parázna sátor
meggyaláztak a kananeusok s a szomszéd népek
mind ki bátor

csillagok közé raknánk fészket
csillagos tornyok közé eljössz hozzánk
ha volna még el nem lopott:
aranyat tömjént mirhát hoznánk

kész az én szívem szabadulni
szentélyéből segítsen jobb kezed
moáb már nem mosdómedencéd
taposd meg ellenségemet

edomra vesd saruidat
filisztea felett kacagj nagyot
a könyvben írva van felőlem
szólj Uram ímé itt vagyok

hol minden zsoltár hangja bánat
nem te vagy-é ki megvetettél minket
serkenj fel te lant és hárfá
áldd meg elapadt seregeinket

egek feletti nagy kegyelmed
sorsunkig ér hűséges voltod
magasztaltass fel a népek közt
ki szabadulásunkat hordod

kész az én szívem zengedezzem
visszanyert dicsőségemet
lanttal hárfával mint más népek
boldogan mint más nemzetek

Karácsonyi imádság

Uram köszönöm akit adtál s
kinek adtál: *a nemzetet*
köszönöm hogy itthon hazátlan
adsz erőt megköszönni ezt
köszönöm hogy annak születtem
és mindenek közt az vagyok
hogy lakásunknak határt szabtál
s még szólnak hozzánk angyalok

adtál nyájat pásztortüzet
ősi éjszakán társakat
küldtél csillaggal-látogatni
gazdag világnagyságokat
s hogy ez egykor független ország
eldugott helyén gyermeket
árva kiszolgáltatottságban
Meváltóként tiszteljének

Uram köszönöm Rákhel könnyét
a papokat tekeréseket
fájva bár: köszönöm Heródest
hogy karácsonyom lehetett

Hitvallás

én nem kötöttem keszkenőbe
nem rejtettem véka alá

örvendek mint a századik juh
mint ki rejtett kincset talál

rejtett a hegyen-épült város
szemetszűrő a fényhiány

itt van nézzétek olvassátok
Lévi s Zákeus asztalán

Fazakas László

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Török-Czirmay Ágnes